

Эсэг ороо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

БҮГЭДЭ АРАДАЙ СОНИН

ЧИДЧ

1921 оной декабрийн 21-иээ гарана

2008
оний
сентябрин
25
Четврт

№ 111
(21654)
Намарай
дунда
сагаагшан
таяа
нарын
26
гарагай
5

Манай сонин Россин хэблэлэй алтан жасада оруулагданхай

«Сибириин зүвшэл» гээн зүблөөн

АША ТУНАТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

«Сибириин зүвшэл» гээн зүблөөн хөөрэлдөөн соо зүблөөндэ хамаадахаяа Сибириин болон Алас Дурнын ветеринариин управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Буряадтаа срэбэ. Монголой түлөөлгүүдэй гүрэнэй ахамад инспекторийн орлогшо Дорж Сүрэн хүтэлбэрилөв.

Култушийн нууринда энэ хэмжээн эмхидхэгдээ. Шубуунай хамшаг, африкын гахайн хамшаг

гэхэ мэтын олон тоото наинаар шэнжэлэгдээгүй убшнууд зүблөөнэй үедэ хэлэгдээ. Гадна ветеринаритай хабаатай хуули ёпонууд, салин угэлгын шэнэ түхай мүн баа хөөрэлдөөн болоо. Мэргэжэлтэй хабаатай асуудалнууднаа гадна Сибирийн федеральнаа тойрого түдээ ахажын хүгжэлтэй тухай зүвшэн хэлсэгдээ.

Энэ зүблөөндэ ундэр тушаалтай айлшад байба. Хэд бэ гэхэдэ, РФ-гэй Хүдөө ахажын министерствын

ветеринариин болон мал ахажын Департаментын директор И.К. Рождественский, РФ-гэй ветеринариин болон фитосанитарна хинантын талаар федеральная албанай хүтэлбэрилэгшын орлогшо Н.А. Власов, «Сибириин зүвшэл» гээн регион хоорондын эблэлэй гүйсэдхээхы хороонной түрүүлэгшын орлогшо В.А. Алтухов (Новосибирск), Сибирийн болон Алас Дурнын тусгаар ветеринариин институтдай директор, профессор А.С. Донченко,

профессор П.К. Аракелян мүн баа хабаадаа.

Томско можын ветеринариин управленин дарга В.В. Табакаевагай тэмдэглээзээр, Сибириин регионууд ветеринариин ажал хэрэгтэй тусгаар нэгэ онол арга хэрэглээ.

Хүдөө нютагуудай налан нандарбал, Сибирьтэй хэн үлэхэй? гэж «Сибириин зүвшэл» регион хоорондын эблэлэй гүйсэдхээхы хороонной түрүүлэгшын орлогшо В.А. Алтухов (Новосибирск), Сибирийн болон Алас Дурнын тусгаар ветеринариин институтдай директор, профессор А.С. Донченко,

технопарк байгуулагдажаа байнхай. Тарялангууд дээрэ түрүү онын түхээрэлгүүдэй хэрэглэх тухай семинар үнгэрэхэ даабары регионуудай министрүүдэй болон управленин даргарната А.В.Квашнин та-

хэрэглээ.

Хүдөө нютагуудай налан нандарбал, Сибирьтэй хэн үлэхэй? гэж «Сибириин зүвшэл» регион хоорондын эблэлэй гүйсэдхээхы хороонной түрүүлэгшын орлогшо В.А. Алтухов тэмдэглээ.

«Пуралсал» гээн үндээн түлэб хүдөө нютагуудаа тон хэрэгтэй. «Комбайн болон тракторуудтаа хэниие нуулгахаяа мэдэнэгүйбди. Мүнөө дээрээ хүдөөдэ ажаллахаа мэргэжэлтэд дуталдана», - гээд элихэлшэд тэмдэглэбэ. Үйлэдбэрийн ундэр хэмжээн дээрэ байнаа регионууд бүдкдээ мүнэг аваха болоно.

Новосибирск хотодо агропро-

целовальникова. Авторий фото.

РОССИН ПРЕЗИДЕНТДЭ АМАРШАЛГА

Дмитрий Медведевын түрээн үзэрөөр амаршалын сахилгаан бэшэг Вячеслав Наговицын эльгээбэ.

«В.В.Путинай эхилэн наин хубилалтануудые та Президентын туваалдаа үргэлжэлүүлнээр байнат. Экономикийн үндэр туйлалтануудай болон социальна хүгжэлтийн ашаар ерээдүй руубатаа бэхжэртэдэг болообди. Уласхорондын хэмжээн дээрэ гүрээниймийн иэрэ хүндэтэй болоо.

Россиин Федерацийн хубилалтанууд манай Республикаад хабаатай. Бүхын арга боломжонуудаа элсүүлэн, Республикийн ажабайдал наижаруулхые оролдохобди», - гээд, бэшэг дотор хэлгэнэ.

Элүүр энхье, аза жаргал, амгалан байдал Дмитрий Медведевтэ Буряадай Президент хүсэбэ.

МОСКВАДА АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР...

Сентябрийн 18-да Россин ниислэл хотод Вячеслав Наговицын албанай хэдэн уулзалга үнгэрэхэн байна.

Сибирийн нүүршнэй компанийн

ТОБШО НОНИН

генеральна директор Владимир Ра-шевскитай, Россин Элүүрье хамгаалгын болон социальна хүгжэлтийн министр Татьяна Голиковатай уулзажа хөөрэлдөө.

Сентябрин 19-да Россин Феде-рациин Правительствын Түрүүлэгшын нэгдэхий орлогшо Игорь Шуваловтой Буряадай Президент уулзажаа байна. Сентябрин 20-до Вячеслав Наговицын Буряад ороо бусаа.

БУРЯАДАЙ РОССИН БҮРИДЭЛДЭ ОРОООР

350 жэлэй ойн баярта зориулагдаан хэмжээнүүдэй Эмхидхэлэй хороондийн хүтэлбэрилхөөр Россин Федерациин Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо, финансийн министр Алексей Кудрин зүвшөөлөө үгээ.

Энээн тухай Буряадай Президентдэ РФ-гэй Президентын дэргэдэ Буряад Республикийн бүрэн эрхтэй түлөөлэгшэ Сергей Лысцев мэдээсбэ.

Эмхидхэлэй хороондийн бүридэлдэ оруулхаа дурадхалтайгаар Буряадай Президент финансийн министртэй сен-

тияриин эхиндэ хандаан байгаа гээд хануулаяа.

ЭЭЛЖЭЭТЭ УРИЛДААН БУРЯАДАТДА

«Кросс наций» гээн урилдаан Улаан-Үдээ сентябрин 21-дэ дахинаа эмхидхэгдээ. Иимэ урилдаан Россидэ дурбэдэхийнээ зарлагдаа.

Хоёрдохи удаагаа Буряад Республика энэ хэмжээндэй оролсобо. Тоогүй олон хабаадагшадые уридаг урилдаанай хэмжээн Камчаткааа Балтика хүрэнэ.

Кросс нээлгын ёнололдо Буряадай Президент хабаадаа. Кабанскин, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын аймагуудай түлөөлэгшэд энэ урилдаандаа оролсоо.

НАНАЖААЛ ЗОНОЙ ПАЙНДЭР

Байша оной октябрин 1-дэ Нанажаал зоной уласхорондын үдэр тэмдэглэхэ тухай Буряадай Президент баталба.

Уласхорондын үдэртэй зориулагдаан бэлэдхэлэй хүдэлмэрийнүүд эхилэнхэй. Нанажаал зонийн элүүржүүлгын талаар

горитойхон ажал хэгдэхээр хүлеэгдэнэ. Гадна янза буриин соёлын хэмжээнүүд, уулзалганууд үнгэрэгдэхэ.

ТОМСК ХОТОДАХИНАА ФОРУМДО

2008 оной октябрин 10-хаа 12 хүрээр Инвестиционно форум Томск хотод үнгэрхэнэ. Энэ хэмжээнээ Буряадай Президент түрүүтэй Правительствын гэшүүд хабаадахаар уригданхай.

Форумын үедэ Буряад Республика болон Томскын можо хоорондоо холбоотойгоор ажалаа ябуулхын тулада тусхай хэлсэн баталагдаа.

ОЙН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД ПАЙНДЭРЛЭБЭ

Ойн ажажын хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлтэй найндэрэе сентябрин гурбадахи воскресенидэ тэмдэглэбэ.

Пайндэрэй хэмжээн соо эрхим ажажындууд шагнагдаан байна. Кондинскин, Улаан-Үдэн, Хорин ойн ажажындууд түрүү зэрэгдэй байнааа грэшэлээ.

Буряад Республикийн хэблээд албанай материалынудаар С.ЭРДҮИНЕЕВА бэлдэбэ.

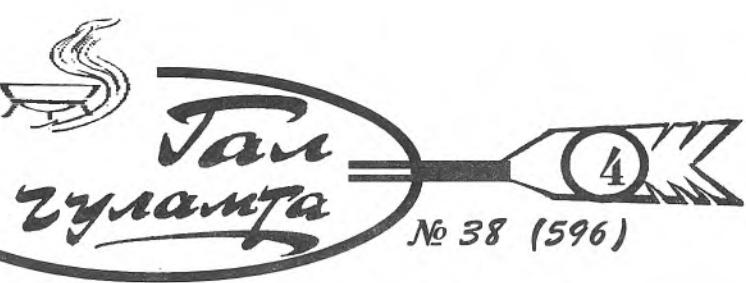

25.09.2008

Бүряад тэнцн

№ 111 (21654)

Дүхэрэг

№ 38 (596)

Б. Баяртувай

Буряадай гүрэнэй университетдэй буряад литературын кафедрын амьараа болож гарааныа хойшо арбан жэл үнгэршэбэ. Олон жэлнүүдэй хугасаа соо буряад филологийн кафедра гэжэ нэрэтэй нэгэй кафедра байнаа 1998 оной октябрин 1-дэ буряад хэлэнэй ба буряад литературын гэхэн хоёр кафедранууд болож хубаараа һэн. 2003 ондоо буряад литературын кафедраа аман зохёолой ба үндэхэн соёлый кафедра налаажа гараан түүхтэй.

Буряад литературын кафедрын түрүүшийн эрхилгэшээр хэлэ бэшэгэй эрдэмий доктор Бата Дугаржапович Баяртуев томилогийн дондонон юм. Тэрэ түрүүшийн эрхилгэш һэн тута кафедригаа бүхын талаараа бэхижжүүлэхэдэхэд сэргээж, нуралсалай, эрдэм шэнжэлгын, кафедрын материально-техническ талаар шинийн асуудалнуудые, залуу багшанарах хүмүүжүүлхэгжэхэмтэх эрхилгээр хэзэн ажал ябуулжнаа байна. Энээндээ Бата Дугаржапович Баяртуевий эмхийн эрхилгэшэ бэлиг шадабари хэхэн түүхтэй.

Бата Дугаржапович Баяртуевий 1999 ондоо 2001 он хүрэтэр кафедры даагшины үүргэ педагогикин эрдэмий кандидат, доцент Сергей Гармаевич Ошоров дүүргээ һэн. 2001 ондоо 2005 он хүрэтэр кафедры даагшиар филологийн эрдэмий кандидат Бадмаев Булат Бадмаевич худалдаандын байна. Тэрэндэй удаа нэгжээ хэлэнэй хугасаа соо буряад литературын кафедры даагшиар хэлэ бэшэгэй эрдэмий доктор, профессор Балданмаксарова Елизавета Евгеньевна худалдаандын һэн. Тэрэгэндээ хэлэнэй хугасаа соо буряад литературын кафедры даагшиар хэлэ бэшэгэй эрдэмий доктор, профессор Саян Жимбеевич Балданов даажа ябана.

Арбан жэлэнэй хугасаа соо буряад литературын кафедрын ажлашад олон тоото багшанарые, уран зохёолшодые, журналистнуудые, засаг түрүн ажлашадые, эрдэмтэдэй бэлдэхээ бэлэн бэшэ хэрэгтээдэхитэйгээр хабаадалсажа, өөрийнгөө нийлэн хэхэн хубигэныее оруулсаныа байна.

Жэшээлэн хэлэхэдэ, Галбайн дунда нургуулиин багша Эмигенова Саяна Баяртуевиа, Аршааны дунда нургуулиин багша Пархав Дагба Доржиевич, Улаан-Үдийн 4-дэх нургуулиин багша Цыблопова Эржэна Баировна гэдэг мэтэ бэрхэ багшанарые дурдамаа.

Уран зохёолшодгэхэ болононаа, тон түрүүлэн Н. Дамдиновай нэрэмжтэ шангай лауреадууд болонон Лопсон Гергенов, Байр Балданов, Дарима Дулмасова, Валерия Жанинова гэгшэдье, мүн бана Амгалан Будасв, Долгорма Тогмитова гэгшэдье нэрлэхээр.

Тийхэдэ телевидениин журналистууд Данча-Доржо Болотов, Леонид Дамбасв, Эрдэни Раднаев, Байр Жигмитов, Даша Цыдыповыа болон бусад, газетын журналистууд Борис Балданов, Сарюна Эрдьисева, Дыжит

Мархадаева гэгшэд, радиогий журналистнаа Ольга Намдакова, Лариса Доржиева, Галина Михайлова, Амгалан Чимитов гэхэ мэтэ эзлэхэдэйгээр ажлаажа байнаа журналистнуудые тэмдэглэхээр. Засаг түрүн ажлаадаа урмашан баярламаар Байр Дашиевич Балданов ажлаажа ябана. Эрдэмий замаар эрштэйгээр Соёлма Жамбалова, Ирина Хоб-

багшанарай, һурагшадай хэргэлхэ туналамжа номууд хэблүүлэгдэхэн байна.

Кафедрын багшанар жэл бүри өөрийнгөө университетдэй, Россин ба хари гүрэнүүдэй эрдэм нуралсалай эмхи зургаануудай конференциингэдэхэн хабаадалсажа, элихэлнүүдэхэн шаажа, хэблүүлжэ байдаг. Жэлээ болгон һая нааша болонон конференци дурдабал,

багшанарай, һурагшадай хэргэлхэ туналамжа номууд хэблүүлэгдэхэн байна.

Эрдэм шэнжэлгын талаар литературын кафедра Россин болон хари гүрэнүүдэй буряад университетдэй кафедрануудтай ба эрдэм шэнжэлгын институтуудтай нягта холбоотойгоор ажлаажа байдаг. Ямар уни-

АРБАН ЖЭЛЭЙ АМЖАЛТАЙ АЖАЛ

Буряад литературын кафедра 2003 он

ракова, Гэрэлма Буюнтуева гэгшэд шармайн ябажа байна.

Мүнөөчдөл буряад литературын кафедрада 10 хунаажаллах байдал. Эднэрхэдэгээл, Балданов С.Ж. – хэлэ бэшэгэй эрдэмий доктор, профессор; Бадмаев Б.Б. – хэлэ бэшэгэй эрдэмий кандидат, доцент; Бадмаева О.Б. – педагогикин эрдэмий кандидат, доцент; Осорова С.Г. – хэлэ бэшэгэй эрдэмий кандидат, доцент; Халхарова Л.Ц. – хэлэ бэшэгэй эрдэмий кандидат, ахамад багша; Санжапова С.Ц. – ассистент, Санжитова О.Г. – ассистент, Цыренова С.С. – ассистент, Ангархаев А.Л. – штатна бэшэ ажлашан, түххын эрдэмий доктор, доцент; Буюнтуева Г.Ц.Д. – лаборант.

Пуралсалай талаар ажлаа хараха болоо ha, буряад литературын кафедрын багшанар 45-дисциплинээр заажа байдал. Гол түлэб дисциплинээр буряад литература болоно. Үнгэрэн жэлэдүнгөөр манай кафедра 98% амжалаа түйлаан байна. Буряад литератураар яхалаа наянаар Борохитова Баярма, Барбуева Саяна, Бадмаев Эрдэм, Дамбаева Соёлма, Осорова Эржэна гэгшэд нурадаг. Оюутадий булта шахуу наиндхутай курсын бадилжнаа ажлаануудые бэшээжэ, тэдэнээ хамгаалжа байдал. Тийгээшье мүнөөсагай үндээрдээшнэрийлээр, кафедрын багшанар эрдэм нуралсалай шэнэ арга боломжонуудые хэрэглэхэгжэхэд хододо оролдож байдал, мэргэжэл шадабарияа дээшлүүлжлын талаар мүн бана оролдодог юм.

Нүүлэй үедэ кафедрын багшанар башаа университеудэхэн ошожо, лекциинүүдэе уншадаг болож байна. Үнгэрэн жэлнүүдэхэн профессор С.Ж. Балданов Эрхүүгэй, Хайларай Монголий (Хитадтахи) университетдэхэн ошожо лекциинүүдэе.

Хоёрдохи лабораторийн буряад арадай ажлаадаа бүхын талаанаа шэнжэлхэ зорилготой. Эдэ лабораториинуудайтмай ажалаадаа кафедрын багшанар, аспирантиууд ба сонскательнууд хабаадалсагад. Эдээнийнгээ хүснээр кафедрамай эрдэмий конференциинүүдэе үнгэрэгэдэг, номуудые хэблүүлэн гаргадаг. Пүүлшмынай үргэн дэлсэйтэй уласхорондын «Бу-

байглаа оной май һарада Монгол ороной Чойбалсан хотын Дорнод институтдаа болонон «Бурятский мир: концепции и стратегии развития языка и культуры» гэхэн уласхорондын конференций дурдажа болоно. Энэ конференций буряад литературын кафедрын багшанар С.Ж. Балданов Л.Ц. Халхарова хоёр хабаадалсагаа. С.Ж. Балданов «Буряд литературын хурянгы түүхэ, мүнөөнхий байдал ба ерээдүйн хүгжлэл», Л.Ц.Халхарова «Буряд прозодохи үндэхэнтэй абаризан» гэхэн элихэлнүүдэхэн байна.

Кафедрадамнай эрдэм шэнжэлгын хоёр лаборатори бии юм. Нэгэ лабораториин «Исследование проблем трансконтинентальных этнокультурных коммуникаций» гэжэ нэрэтэй. Хутэлбэрилгэшэн профессор С.Ж.Балданов. Хоёрдохи лабораторийн «Б.Д. Баяртуевий нэрэмжээхэдэхэнтэй экспериментальная наука лаборатории» гэжэ нэрэтэй. Хутэлбэрилгэшэн доцент Б.Б. Бадмаев. 1-дэхий лабораторийн шэнжэлгын ажлаа гурбан шэнжэлгээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой тааршагчийн хувь (Буряад, Монгол, Хитад оронууд); гурбадахинь – буряадууд ба индеесүүд (Росси, Америк). Энэ гурбадахи шэнжэлээр 2003 ондо Шээгээжээхэн эхилжээхэнхийн хадаа Сибирийн арадуудай аман зохёол ба литература шэнжэлгээ (Сибирь, Россия); хоёрдохинь – буряад арадай аман ба бэшэмэл зохёол, монголтуургат арадуудай сэйлой

Руководитель лаборатории, профессор С.Ж. БАЛДАНОВ

В 2003 г. группой учеников профессора С.Ж. Балданова было инициировано создание при кафедре бурятской литературы НГИ БГУ научной школы, которая впоследствии стала известной далеко за пределами нашей республики как лаборатория по исследованию проблем трансконтинентальных этно-культурных коммуникаций.

Руководитель лаборатории Балданов Саян Жимбесович – ветеран военного тыла, ведущий ученый-литературовед, доктор филологических наук, профессор по кафедре русско-бурятской филологии, заведующий кафедрой бурятской литературы БГУ. Является заслуженным деятелем науки Республики Бурятия и Российской Федерации, отличником пропаганды СССР, академиком Международной Академии Северного Форума, действительным членом Петровской академии наук и искусств, членом союзов писателей и журналистов России, членом диссертационного совета Д 003.027.02 при ИМБТ СО РАН, председателем диссертационного совета Д 212.022.04 при БГУ. Плодотворная научная, научно-педагогическая и общественная деятельность проф. С.Ж. Балданова получила достойное признание. За свои заслуги он награжден многими медалями, почетными знаками, дипломами, грамотами, в числе которых как символ высокой чести и достоинства особое место занимает медаль «За заслуги перед бурятским народом», учрежденная МОД ВАРК от имени всего нашего народа.

Лаборатория проф. С.Ж. Балданова за годы своей работы стала настоящей кузницей кадров, своеобразной визитной карточкой кафедры бурятской литерату-

«ВЫПОЛНЕНО ЛАБОРАТОРИЕЙ» – МАРКА ДОВЕРИЯ И КАЧЕСТВА РАБОТЫ (научной лаборатории профессора С.Ж. Балданова 5 лет)

ры, одним из самых заметных научных «брэндов» Национально-гуманитарного института. Она подготовила, открыла дорогу в науку целой плеяде молодых исследователей, в том числе О.Ю. Барановой (2004 г.), Е.Т. Чамзырын (2004 г.), Ц.Б. Бадмацреновой (2005 г.), Ю.Ж. Чойнжуровой (2005 г.), Л.Ц. Халхаровой (2007 г.), О.Ю. Шобоевой (2007 г.), Т.Х. Очур (2008 г.). Вслед за ними на защиту своих диссертационных исследований выходят уже новая и не менее достойная смена кандидатов наук – это А.А. Воронина, С.Ц. Жамбалова-Санжапова, М.А. Кукугет, О.Г. Санжитова, Д.Ю. Тыхеева, Т.Б. Хубрикова, Б.Б. Шойнжонова и т.д. В настоящее время в аспирантуре БГУ по специальности 10.01.02 – литература народов РФ и 10.01.09 – фольклористика обучаются 5 аспирантов, являющихся соискателями и докторантами проф. С.Ж. Балданова еще 7 человек.

Члены коллектива научной лаборатории сегодня принимают свое деятельное участие во всех крупных научных проектах, в редакционных коллегиях самых разных изданий, в организационных комитетах научных мероприятий, в ученых (научно-технических) советах, в том числе в качестве ведущей организации, рецензентов, экспертов и официальных оппонентов в работе диссертационных советов.

Лаборатория в данное время имеет прочные партнерские отношения, научные и научно-информационные связи со многими академическими научными учреждениями, классическими высшими учебными заведениями России, Китая и Монголии. В своей деятельности она снискала высокое доверие ведущих литературоведческих и фольклористических школ, в том числе Института алтайской им. С.С. Суразакова (г. Горно-Алтайск), ИГИ АН РС (Я) (г. Якутск), ИМБТ СО РАН (г. Улан-Удэ), ТИГИ (г. Кызыл), Хакассии (г. Абакан) и др. научных учреждений, БГУ (г. Улан-Удэ), ГАГУ (г. Горно-Алтайск), ЗабГПУ им. Н.Г. Чернышевского (г. Чита), ИГУ (г. Иркутск),

ИГПУ (г. Иркутск), КГПУ им. В.П. Астафьева (г. Красноярск), ТывГУ (г. Кызыл), ХГУ им. Н.Ф. Катанова (г. Абакан), ЯГУ им. М.К. Амосова (г. Якутск) и др. классических университетов.

Основными направлениями научных исследований лаборатории являются «Сибирь – единое фольклорно-литературное политечническое пространство» и «Устное и письменное словесные искусства бурят как часть общей культуры монголоязычных народов». По данным направлениям лабораторией постоянно разрабатываются долгосрочные грантовые проекты, проводятся научные, научно-практические конференции, семинары, круглые столы, издаются индивидуальные и коллективные авторские монографии, сборники научных трудов, электронные ресурсы. К числу наиболее заметных креативных пилотных проектов лаборатории относятся следующие тематические мероприятия с публикациями соответствующих материалов:

«Бурятский фольклор и литература: история, теория и методология изучения» (2003 г.), «Литературное образование в национальных образовательных структурах» (2004 г.), «Сибирь – единое фольклорно-литературное политечническое пространство – 1» (2005 г.), «Сибирь – единое фольклорно-литературное политечническое пространство – 2» (2006 г.), «Бурятская литература в условиях современного социокультурного контекста» (2006 г.), «Сакральный мир тункинской долины» (2007 г.) и т.д. Не менее интересными и значимыми в деятельности лаборатории стали разработка и реализация грантовых проектов БГУ «Бурятские родословные: генезис и эволюция», РГНФ «Генеалогический фольклор бурят России, Китая и Монголии: региональные традиции», научно-исследовательской программы Минобрнауки РФ «Исследование этно-экоэстетических ценностей бурятской национальной культуры».

Последние аналитические и мониторинговые данные свидетельствуют о том, что результаты на-

учных разработок коллектива все активнее используются фольклористами и литераторами Сибири, привлекаются в научно-исследовательской работе крупных академических научных учреждений и классических университетов, применяются в учебно-воспитательном процессе средних общеобразовательных и средних специальных учебных заведений, в разработке спецкурсов по истории, теории и поэтике фольклора, литературы народов РФ, в создании нового поколения вузовского и школьного учебно-методического комплекса.

Лаборатория сегодня обладает сильным корпоративным духом, живет полной и, действительно, интересной научной жизнью. Перед ней стоят новые задачи, новые научные, фольклорные и литературные координаты, факты и явления, новый набор, что немаловажно, молодых перспективных аспирантов, соискателей с настоящими исследовательскими амбициями, желаниями и способностями. К числу наиболее приоритетных задач следует отнести следующие ключевые моменты.

• Разработка этнофилологии как принципиально новой научно-практической области современной филологической культуры, поиск и постановка актуальных проблем этнолитературоведения как новых научных парадигм, формулировка актуальности, перспективности и приоритетности их решения.

• Научное обоснование предложений об обновлении и расширении объектов, предметов, процессов и технологий традиционных фольклористических и литературо-восточных исследований.

• Введение принципиально новых научных категорий и понятий, развивающих общее представление как о мифологии, фольклоре и литературе народов Сибири, так и о региональной фольклористической и литературо-восточной науке, практике.

• Научная оценка исторического развития и современного состояния мифологии, фольклора и литературы монголоязычных народов мира, академических

Координатор лаборатории, доцент Б.Б. БАДМАЕВ

публикаций и исследований, раскрытие новых закономерностей динамики их изменения в связи с общественной ситуацией и культурой XXI века.

• Выработка новой общетеоретической и методологической основы исследования традиционной устной и письменной словесности тюрко- и монголоязычных народов, апробация, оценка и прогнозирование экспериментальных авторских методов этно-филологического исследования.

• Формирование банка новых научных идей путем целенаправленной организации и проведения разного уровня научных мероприятий, аналитика и мониторинг новых исследовательских направлений и решений, обмен положительным опытом, результатами.

• Выход на новый уровень научных связей, научно-информационных форм сотрудничества и партнерства, совместная поддержка и продвижение региональных фольклористических и литературо-восточных проектов и программ, создание квинтэссенции единой виртуальной научной макро-школы-лаборатории Забайкальского края, Иркутской области, республик Алтай, Бурятия, Тыва, Хакасия, Саха (Якутия).

Лаборатория сегодня в условиях многополярности научного мира постепенно становится креативной научной школой самой высокой пробы. «Выполнено лабораторией» – это целенаправленно продвигаемый и уже многими узнаваемый *label* для поддержки инициативных исследовательских проектов, знак, удостоверяющий их качество, марка, которой нужно доверять и под которой стоит подписываться.

Булат БАДМАЕВ,
доцент БГУ.

«Жэгүүртэ хүлэгэй» сууряан зэдэлнэн зандаа

«Жэгүүртэ хүлэгэй» гэхэн литературуна нэгэдэлэй эмхидхэгдэээр хоёр жэл үнгэршэбэ. Хоёр жэлэй хугасаа соо тус нэгэдэлэй хэхэн ажал бага бэшэ гээд хэлэхээр. 2005 ондо «Жэгүүртэ хүлэгэй» гэхэн уран зохёлой нэгэдэлэй хидэй суглуулбари гаргажа үрдиин байна. Нэгэдэлэй эмхидхэгшэд жэл бүхэндэ уран зохёлой мүрүсөө үнгэрэгжэ, эндэ шалгархан зонийн зуны сагта Байгалай эрьеэд суглуулаад, тэдээндэ уран бэлгитэй зохёлшодой сэргиешгүй үнэтэй сэнтэй зүвшөөл заабаринуудые, хэшээнлүүдье үнгэрэгдэг юм. Энэ хэмжээ ябуулга заншалта болож байна.

Энэ хэмжээ ябуулгын түрүүшүн халаанай эдэбхитэд соохоо, манай уншагшад, Дарима Дулмаева, Зоригма Баяндаева, Серафима Дмитриева, Зоригма

Замбаловаа нанана ёнотойт. Эдэ оюутад «Жэгүүртэ хүлэгэйнөө» нэрыен дээрэ үргэжэ ябаа. Жэшээлхэдэ, Дарима Дулмаева

«Алтаргана-2006», «Алтаргана-2008» гэхэн фестивальнуудай лауреат, шүлэгүүдэйнгээ суглуулбаритай, холые дабшаан поэт. Үе -үе болоод лэ «Буряад» хуудаанууд дээрэ

шүлэгүүдээрэх хубаалдажа, талаан лэгүүдээрэх хубаалдажа, талаан

бэлгээхурсадуулаа. Энэ литературуна нэгэдэлэй ажаябуулгада гансашье Үндэшэнэй-гуманитарна институтдай оюутад бэшэ, харин ондоо факультедүүдэй, университедүүдэй оюутад хабаададаг. Жэшээлхэдэ, БГУ-гай физико-техническ фасультад Майя Цыренова,

Владимир Матвеев, БГСХА-гай Баярма Лодонова.

2008 оной хабар «Жэгүүртэ хүлэгэй» гэшүүд Буряад Республикин залуу бэшэгшэдэй XVII конференцидээ эдэбхитэй хабаадаа. Буряадынга элитэ уран зохёлшодой үндэр сэгнэлтэдэхүүтэйн залуу бэшэгшэдний гуурнаа алдангүй, уянгата шүлэгүүдээ зэдэлүүлхээр юм. Энэ зундаа Эрхүүдэ үнгэрэгдээн «Алтаргана» гэхэн бүгэдэ буряадуудай уласхоорондын фестивалин буряад поэзин мүрысөөндэ манай оюутад эрхим найнаар хабаадажа, Эрдэм Цыренжапов 1-дэхи нуури эзэлхэн байна. Энэл мүрысөөндэ Баярма Борохитова тусхай дипломдо хүртэжэ, «Жэгүүртэ хүлэгэйнай» амжлтануудта үшвэе ехэ нэмэри болоо гээдтээмдэглэнэбди.

Баярма БОРОХИТОВА,
«Жэгүүртэ хүлэгэй»
нэгэдэлэй түрүүлэгшэ.

25.09.2008

Бүряад түнз

№ 111 (21654)

*Дүхэргүй**Түрэй
солбон*

№ 38 (596)

Прибайкалиин аймагаар аяншалга**НИОТАГ ДЭЭРЭЭ АЖАЛ ХЭҮН
ЗАЛУУШУУЛ ХҮНДЭТЭЙЛ**

Буряад ороонийн хүдөөгэй аймагууд хүшэрхэн байдалда хэр зэрэг оробошие, хүдөө ажахын саашанхи хүгжэлтээ түшэглэн, ажабайдалаа үргэлжлүүлжэн зандаа. Нууралсалаа дээшлүүлхэ, нийн мэргэжэлтэй болохо, ажабайдалаа найжаруулха эрхэтгэгээр мүнөөнэй залуушуул түрэл нюотагхаа олоороо гаража ошодог ён гуримтай болонхой. Имэ шэглэлтэй залуу үетэниие нюотаг дээрэн үлээхэ, түрэл нюотагхаа гаража ошонон залуу мэргэжэлтэдье урижа асарха зорилготойгоор «Прибайкалиин аймаг» гэхэн муниципальна байгуултын залуушуулай хэрэгүүдий талаар таагын даагша Сергей Брыков ехэ оролдосотойгоор ажал ябуулна. Зүүн Сибирийн гүрэнэй технологическа болон Доржи Банзаровай нэрэмжтэ Буряадай гүрэнэй багшинарай дээдэ нургуулинууды дүүргэхэн гушан найматай бэлгитгэй мэргэжэлтэн олон жэлдэ үйлэдбэридэ хүдэлмэрилжэ, үүлээрн нургуулида багшалын байна. Мүнөө тэрэ нюотагайнгаа залуушуулай ажабайдалтай танилсуулба.

**ТУРУНТАЕВЫН БАЙРАНУУДАЙ СЭН
УЛААН-ҮДҮНХИНӨӨ ДУТУУГҮЙЛ**

«Прибайкалиин залуушуул» гэхэн аймагай зохёогдонон тусебөөр эндэ ажануудаг залуушуул гэр байраар хангадана, Эсэг орондоо үнэн сэх үзэл болон оюун бодол хүмүүжүүлхэ талаар элдэб янзын хэмжээ ябуулганууд үнгэрэгдэнэ, мэргэжэлтэдэ тааруу ажал хүдэлмэринүүд түхэрэгдэнэ. Мүнөө аймагай бүридхэлдэ гэр байрын байдал найжаруулха талаар 64 залуу айл болон 12 залуу мэргэжэлтэн тоологдоно. Тэдэнэртэ мүнгэн тэдхэмжээр хангаглын асуудалнууд субсиди үгэлгөөр шийидхэгдэнэ. Турунтаево тосхоной гэр байранууд үүлэй үед Байгалай эрье дээрэ аяншалгын замуудай хүгжэх бури унэтэй болоо, тиймэхээ гурбан таанлгатай тааруу зохид байгуулгатай байранэгэ саяар (миллион) худалдажа абахаар юм һаань, гэртэй газарые сая (миллион) хахадаар наймалхаар юм. Тийгээ залуу айланууд худалдаанд дахин наймаалгданан гэриүүдые субсидиин хүсөөр авана. Имэ түхэлөөр Теслевтэн, Литвиновтэн байраа байдалаа найжаруулжан байна.

**ЭСЭГЭ ОРОНОЙ ҮНЭН
СЭХЭ ҮЗЭЛДЭ
ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ**

Прибайкалиин аймагта залуушуулые түрэл орондоо үнэн сэх үзэлдэ хүмүүжүүлхэ ябадал онсо нуури эзэлдэг. РОСТО залуушуулай ёноруу «Зарница» наадаа жэл бури эмхидхэдэг. Аймагай «Курсант» гэхэн нурагшадай бүлэг багша Денис Перевалов хүтэлбэрилдэг. Республика дотор үнгэрэгдэнэ «Зарница» нааданды эдир курсантнууд илажа, Рязань хото ошожо, 42 командаа дундаа 10-дахи үүри эзэлээд, нюотагаа бусаан байна. Август нарын дулаахан ханаа республикин дэмжэлгээр «Океан» лагерта амаржаа ерээ.

ЗАЛУУШУУЛ МЭРГЭЖЭЛДЭ ЭРМЭЛЗЭНЭ

Хүдөөгэй залуушуул хилээмэнэйнгээ мүнгэ олохын тула түрэхэн нюотагаа орхижо, ондоо нюотаг оронуудаар ябажа, ажал хэдэг болонхой. Тэдэхайн салинтай ажалда орох гэжэ эгээл дүгтийн газар Улаан-Үдэ руу шартэнэ. Буряадай ниислэл хотодо залуу үүрэг зон худалдаа наймаанай түлөөлэгшөөр гү, али заабарышанаар хүлхэлэгдэнэ. Тийхэдээ олонхи зониинь ниислэл хото зөөжэ би болонхой, тийгээ Турунтаевын гимназиин нурагшад ойн ажыхайтай ехэ эдэбхитгэгээр харилсадаг. Турунтаево тосхондо Татауровын професиональна училишиин филиал нээгдэжэ, компьютерна курсануудые амжилттайгаар басагад дүүргэнэ. Тус училишида нурагжа, жолоошон, оёдол-шоной, тогоошоной, трактористын, ойн харуулшанай, гидэй мэргэжэлтэй болохоор. Эндэ мүнөө аймагай залуушуулай хахадын шахуу нурана.

ҮНГАЛТАДА ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭН ЗАЛУУШУУЛ ИЛАЖАШЬЕ МАГАД

Прибайкалиин залуушуул ехэ эдэбхитгэгээр үнгальтануудта хабаададаг, мүн өөхнөдөө сэх хомордор дэмжэгдэдэг. Тийгээшье хүдөөгэй нууринуудай срээдүйн үнгальтын депутатдта дэбжүүлэгдэнэ 4 кандидадууд 30 наандаа хүрөөдүй. Тэдэнэр шүүжэ гараа аргатай юм.

ТАЛОВКЫН ПУРАГШАДТА БЭЭЭ НОРИХО АРГА ОЛГОГДОНО

Ургажа ябажаан залуу үетэн баан мүнгэ олохоёо наанана, тиймэхээ аймаг дотор ажалай отряд гэжэ би болонхой, тийгээ Турунтаевын гимназиин нурагшад ойн ажыхайтай ехэ эдэбхитгэгээр харилсадаг. Турунтаево тосхондо Татауровын професиональна училишиин филиал нээгдэжэ, компьютерна курсануудые амжилттайгаар басагад дүүргэнэ. Тус училишида нурагжа, жолоошон, оёдол-шоной, тогоошоной, трактористын, ойн харуулшанай, гидэй мэргэжэлтэй болохоор. Эндэ мүнөө аймагай залуушуулай хахадын шахуу нурана.

Зуний амараалтын үедэ үхижүүдэй элүүрэе найжаруулха ажалаар Таловкын дунда нургуули Буряадай Нууралсай министерствын Залуушуулай политикин талаар хороонд Грантда хүтэхэн байна, тийгээ Налимовка гэжэ газарта майхануудтай лагерь нээгдэжэ, онгосонууд айтганаа бэлгэй.

ЗАЛУУ ЭДЭБХИТЭН АЙМАГ ДОТОР ОЛОН

Августын нэгэннэх хойшио Прибайкалиин аймагай Таловка, Ильинск, Турунтаево нууринуудта гэр шадарай дүрбэн заабарышад хүдэлмэрилнэ. Тэдэх нурагшиадай, хүдөөгэй олонийн хүсөөр спортивна талмайнуудые бариха хүсэлжтэй, тиймэхээ нургуулии үхижүүдтэй, наантай зонтой спортивна хэмжээ ябуулгануудые үнгэрэнэ.

**НАЙХАН ХАТАРАЙ НАЙРУУЛГА
СЭЭЖЭ ЗҮРХЭНЭЙМ ОЁОРТО**

Зохицхон эдир бүлэг артистнуудаа бүридэхэн «Фантазия» гэхэн жэшээтэ ансамбл Прибайкалиин Турунтаево тосхоной омогорхол юм. Ухибүүдэй багшанары болон гэртэхиний холбоон ансамбл һонирхолтой гоё зохёхы зам гаталжа, саашанхи харгыдаа тусебүүдые шэнээр һэлгэжэ табина. «Фантазия» ансамблиин хүтэлбэрилэгшэд шэлэжэ аваан мэргэжэлдээ үнэнхэ зүрхэнхе оролдолго гаргажа, эдир артистнуудые хатар болон дуунда хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор ажалаа ябуулна.

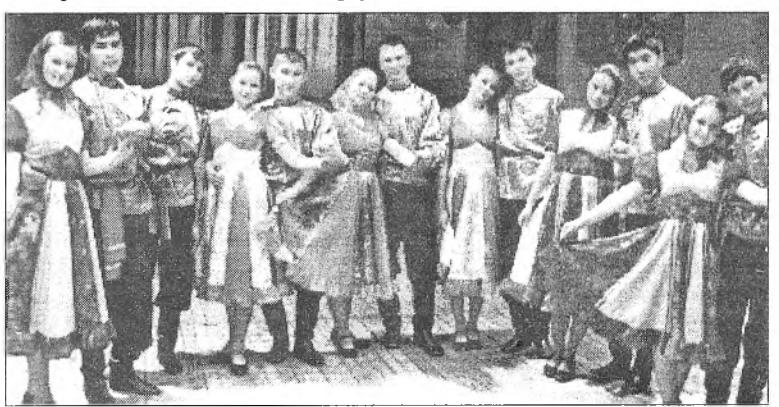
ВСГАКИ-гай хатарай багша Татьяна Тихомирова хээзэ нэгээгэ хатархан түрэл гимназиингаа ансамблъдээрэдэйдэ арадай нэрэзүүжэ, орон доторо суурхайын, үндэр орьёлдээ дээхэнүүр ниидэжэ ябахын хүсэнэ нэн.

Мүнөө ансамблъд Турунтаевын аймагай гимназиин 60 хубууд, басагал ябана. Тэрэнэй түрүүшүн бүридэлдэ 25 ахаа классай нурагшад оролсодог байгаа, тийгээ «Фантазии» зохёхы ажлай олон жэлэй туршада Москва хотын «Суал-Холдинг» гэжэ хамтарал саг үргэлжын мүнгэ номолдог заншалтай болонон байна. Энэ хамтаралай аша туваар ансамблиин үхижүүд Болгарында, Грецидэ, Италида, Францида үнгэрэгдэнэ үласкоорондын фестивальнуудта хабаадажа, ябадал бүхэндээ шигналнуудта хүргэжэ, тусхай шангуудые асархадаа, шэнэ гол бодолгопуудтай нюотагаа бусадаг бэлэй.

Хильн саада бээси газарнуудта хабаадажа байхадаа, Rossi гүрэнэй регионууднаа эдир хатаршадые Байгалийн эрьедэ урижа асарха гол бодолго түрэхэн байна, тийгээ 2005 оной зун Москва шадарай Истра хотын «Боярышни» ансамбл Горячинск үүрийн ерэхэн ха. Эндэ үхижүүд хатар наадаа харуулханаа гадна, экологическа десант үнгэрэгжэ, Хани барисанай аллея дээрэ модонуудые нуулганаан юм. Жэл болоод, Красноярскын хатарай квартет Байгалийн хараахая аян замад гаранаан юм. Ихгээ тус ансамблиин аяншалгын болон амараалгын газарнуудые ашаглан үзэлгын түрүүшүн алхамууд шэнжэлэгдэжэ, «Байгалийн дэлхийн суббад» гү, или «Байкал – жемчужина мира» гэхэн гоё нэрээгээгэ фестиваль үргэнээр тэмдэглэгдэжэхэйзэ.

Уласкоорондын хатарта дуратайшуулай эблэлэй гэшүүн, Республиканка «Уянга» гэхэн мүрүсөөндэ ходо хабаадажа, зургаадахин шангуудта хүргэхэн, Владивосток хотодо үнгэрэгдэдэг Бүхэросин «Российска мандалга» гэхэн хүүгэдэй зохёхы замай фестивалин дипломант «Фантазия» гэхэн хүүгэдэй жэшээтэ болонон хореографическа ансамбл орд арадай аман зохёол шудалжа, тэрэн дээрэ үндэхэлэн, зохёхы ажалаа ябуулна, тийхэдээ концерт нааданай найруулгадаа тааруулжа, элдэб яннатанай лексикэ болон балына, эстрадна шэглэлтэй хатарнуудые уран голоо зохёон хэрэглэдэг.

«Фантазия» ансамблиин репертура 40 хатарнууд тоологдоно. Тэдэнэй тоодо шоглонон «Харууналаага» - «Ухажэр», тоомоо таархан «Үнанай сэрэгэй эхэнэрнүүд» - «Морячки», «Модон энээдэ наадан» - «Деревянная потеха» болон «Тойрон дэбхэрэн» - «Круговая плясовая» г.м. орд арадай хатарнууд мэдээжэ юм. Ансамблиин уран наанай хүтэлбэрилэгэш А.В. Селецкаягай зохёон испанска, ирландска, буряад болон бусад хатарнууд бахарханаан алга ташалгаар угтагдадаг юм.

Тус хуудаа Янжама ЖАПОВА бэлдэбэ.
Авторай дүрэ зурагууд.

25.09.2008

БУРЯД ҮНЭН

№ 111 (21654)

Дүхэргүй**ӨЗИМЭН
ДЭЭШЭЭ**

8

№ 38 (596)

Пресс-конференции

Паяхан аяар холын Беларусь Республикин Брест хотодо эмхидхэгдэнэй уласкоорондын XIII театральна фестивальда уригдахан Х. Намсараевий нэрэмжэтий буряад драмын академический театралыг колектив С. ба Э. Жамбаловтаний «Улсын дэвшик» («Түрүн дүхэргүй») гэхэн суута болонон зүхэгээ сентябрин 11-дэх харуулжа, тус фестивалин жирийн, театр шэнжэлэгшэдэй, харагшадай үндэр сэгнэлтэдэх хүртэлэн байна. Тийхэдээ эдэ үдэрнуудтэ А. М. Топановий нэрэмжэтий бакасиний үндэхэн театр Улаан-Үдэдэлний анха түрүүшигээ гастрольнууды эхилэнхэй. Тиймэхээ тус театрд хүтэлбэрилэгшэд журналистнуудын урижа, холын гастрольнууд тухайгаа хөөрхэн, хакас нүхэд, айшадтай, тус театрд репертуар, түүхэтгэй танилсуулжсан юм. Энэ пресс-конференцийн тэмдэглэлнүүдьес уншагшадайнгаа нонорто дуулгахамнай, хөөрөөнөн зондоо дамжуулхамнай.

Дорж Норбосампилович СУЛЬТИМОВ, театралын мянганчийн диктор, Россин габьяята артист:

- Аяар холын Брест поездоор зорионд колективийн, олон залуушуулжсан сэхийн наин аяар угтуулжсан, сэхийн будалдаа орохон байна. Илангаяа тус фестивалийн директор, Беларусь Республикин искусству габьяяата аяар ябуулагша А. А. Козак хүндэтгээ дээр хүлээн аваа, билэниие «Сибирский транзит» (Барнаул) фестивальда хабаадуулжин түлою урид репертуарта табяа, хани харилсаанай хөөрөө дэлгээ. Зүхэгээ харуулжнаийн мянганчийн үүлдэх харгашад хүл дээрээ бодоод, халуун алтыга ташалгаар үдэшшөө, юрын бэшэ, үндэхэн фольклорто түшэглэхэн дабтагдажагүй зүхэгээ сэгнээ. Үгнөөдөрэйн зүвшэн хэлсэлгээд хабаадаанаа «Театральна жизн» (Москва) журналай ажамад редактор Олег Иванович Пивоваров, мэдээжэ театр шүүмжэлгээд Анна Павловна Кречетова, Александр Борисович Коняхин гэгшд үндэр сэгнэлтэ зүхэгтэмнай үгөө, сэдхээл дулаасуулма һайн үгнүүдьес хэцээ.

Энэ фестивальда сэхий олон гүрэнүүдий, ирлэблэл, Польши, Румыни, Молдавын, Израилийн, Германийн, Японий, Украйинийн, России, Беларусьн театральна колективүүд хабаадажа, уран бэлгээ гэршэлээ. Россинийн мэдээжэ «Человек» гэхэн пластическа искусству (пантомими) театр (Санкт-Петербург) уригдахан байна.

Энэ заншалнуудтай танилсуулаа бишүү. Театр бүхын зонийн, бүхын дэлхийн нэгдүүлжин. Ерээдүйдэ манай театр ийм гүн удхатай, уласкоорондын фестивальда нэгэнтэ бэшэ ошоо байхандань найданабди, этигэнэбди.

Сергей Дондокович БАЛЬЖАНОВ, театралын мянганчийн диктор, Россин искусству габьяяата аяар ябуулагша:

- Ямарчье театральна фестиваль вэрийн дабтагдажагүй шиглэлтэй, удаха шанартай байдаг гэшэ. Тэрэшэлэн эх мүнөө

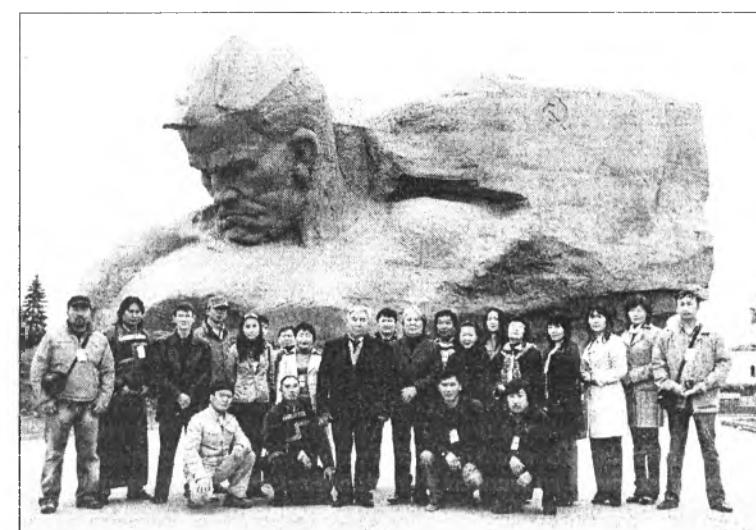
зөөри гаргашалагдадаг. Ехэ үндэр хэмжээнэй тус фестивальда үйлсийн жагсаал, пайр наадан болоогүй, харин ажалай түхэлтэй, тайлан дээрээ хүдэлмэринүүдээ (зүхэгүүдээ), туйлалтаяа харуулжан мүрүсөөн болоо. Москвада һайн тоосооной аяар «Түрүмийн дүхэргүй» Беларусь Республика уригдаа, хэдэн жолсоо оюутадай студи соо шинжэлэл хэгдэн табигдаанаа зүжэг хадаа үндэр

сэгнэлтэй, үнэ сэнтэй ха юм.

Баруун театрнууд үшвэр түүхэдээдомог, үльгэртээ бусададийн зандадаа байна, үшвэр гээгдэнги байдалтай шэнгий. Харин манай буряад артистындууд хүдэлхэ, дуугарха, тайлан дээрэшье явахадаа, ялас гэмэ хурсаа бэлгитэй, онсо ритмтэй, сэхэ зохицоор харгдаад байхадаа юм. Тэрэшэлэн нэгэн доро хүнэй досохи байдал, бодол харуулж шаданаа.

Фестиваль үндэр хэмжээндээ

БЕЛАРУСИН ЗОНИИЕ БАХАРХУУЛБА

эмхидхэгдэнхэй, зүгөөр бага сагнаа болож, бүхын юумэ, зүхэгүүдийс бултын харахаа аргагүй байгаади. Тэндэхин хүн зон сэхийн наин аяар болотой, сэдхээх баянтай байна. Дайнай түрүүшигээ сохильтай өөр дээрээ аяанаа гэжэ мэдхээр. Суута Беловежскэ Пуща бидэниис гайхуулаа: һайнан байгаалида, үхэн ой соо наин амар бэлэнхэн суута бизонууд... Эндээ сэхийн уряа-рекламанууд, томо томо магазинууд үгүй шахуу. Хүн бүхэн ойрийн ажлтай, углөөдөртээ найданхай, этигэнхэй зон байна. Президенттээс сэхэ холбоотой, бүхын шинхэгдээгүй асуудалаа сэхэ руунь дуулгаха аргатай. Холбоо барисаамнай саашадаашии Беларусьтай бэхижэхэ, нэгэнтэ бэшэ тус фестивальдаа бидээ ошоо байхади.

Удаань Бакасиний үндэхэн театрд репертуартай, түүхэтгэй, бэлгитэй артистындуудтай театралын хүтэлбэрилэгшэд танилсуулаа, театралын гастролиин үедэ срэхъемнай уригдаа. Эндээ уулзалганд тухайгаа удаадахи нюурнуудтаа хөөрхэхдид.

Бэлгитма ОРБОДОЕВА.
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Беларусь Республикаада болонон гастролиин үедэ.
Театр альбомноо.

ТОО БОДОЛГООР ТҮРҮҮ 3ЭРГЭДЭ

Баргажанай юрэнхы нуралсалай дундаа нургуулиин б-дахи классий нурагшад Саша Зайцев Альбина Яковleva хоёр Новороссийск хотодо үнгэрхэн «Виват, эрудиты!» гэхэн Россин зуны турнирта амжалтатай хабаадаанаа байна. Тус турнир урид Сочидо, Геленджигтэ болон Туапсда эмхидхэгдэнхэн байгаа. Байгуулгадаанаа эгсэ 15 жэл үнгэрэе.

Тоо бодолгоор олимпиада, «Юу? Хаана? Хэээ?» гэхэн турнир, «Түрүүниийн алхамаауд эрдэм руу» гэжэ конференци, Архимедын һайнцэр, ураны һайнханай үдэшэ, түүхын мэдэээлийрүүлхэн викторинэ, поэзиии үдэшэ мүрүсөөнэй хэмжээн соо үнгэрэе.

Эрхүү, Новосибирск, Воронеж, Чебоксары, Мордовия, Кузнецк, Абакан болон бусад харин нютагуудаа нурагшад энэ турнирта хабаадаанаа. Москвагай гүрэнэй университетий багшанар хэмжээлнүүдьес үгэхэн байна.

Танилсалгын үдэшнээд Буряадай түлөөлэгчид ород болон түрүүлжээдээрээ үгэх хэлэжэ, мэдээжэ «Тоонто нютаг» дуугаа дуулажа, бэшэнхээ 2-дохи нуури абаа хаа, Альбина Задахи нуурида хүртээ.

Хоёрдохи үдэр Саша математикаар олимпиададаа түрүүлээ, удаадахи үдэргэнхээ хэлэ бэшэгээр 2-дохи нуурида хүртээ.

Турнирдээ Саша нийтийн болгож хубилгахаа гэрэй даабари үйтгэнхэн байжа, мүн лэ түрүүшигээ нууридаа гарцаа. Түүхэн мэдээжээ элирүүлгын викторинэдээ Саша 2-дохи нуури абаа хаа, Альбина Задахи нуурида хүртээ.

Турнирай хэмжээн соо нурагшадаа бүхэнэй амжалтадаа баланууд үгтэдэг байгаа. Бултанай балануудын тооложо, дүн табихадань, Саша Зайцев эгээл эрхим

хабаадагша гээд элирбэ. Бүхын республикаяа түлөөлжэ, энэ турнирт амжалтаа түгэс хабаадаанаа Сашын түлөө багшинаарын, гэртэхинийн, нютагийн зон угаа сэхээр омогорхон баярланы.

Хара далайн эрье дээрээр арба гаран хоногийн нэгээрээр мэтээр ойлгогдоонгүй үнгэрэе. Үхижүүд бэс бэстээс андаа нүхэд болож тарааны байна. Ном шудалхын хажуугаар унданаа шунгаа, наадаа, Анапа хотодо аквапарк, дельфинари хараа, крейсер дээрэ гаражаа үзээ.

Новороссийск хотоогоо бусахадаа, Москва хотоо хаража үрдинчийн байна.

Гадна поезд соо ород хэлэх хүсд һайн мэдхэгүй америкийнцуудтай танилсаанаа байна.

Турнирта ошохын туладаа эмхидхэгдэнхэн мүнгээльгээхээ хэрэгтэй байгаа. Энэ хэрэгтэйнай Баргажанай захиргаан, нургуулиин хүдэлмэрийгээд түншлээ.

Бүгэдээ Буряадайнгаа нэрэ үндэр дээрээ үргэжэ срэхэн нурагшадай гэртэхиндээ нэн түрүүн баяр хүргэхээ хэрэгтэй. Энэ турнирта хабаадаанаа аяар эрдэм мэдэсээс улам дэшилүүлхэ, харин хэлэнүүдьес шудалха хэрэгтэй гэжэ Саша Альбина хоёр ойлгожо срээ бинуу.

С.УХИНОВА,
Баргажанай дундаа нургуулиин математикийн багша.

2008 год - Год детского чтения

«Среди искусств, украшающих и тем самым улучшающих жизнь нашу, одним из самых древних и выразительных является искусство книги» - эти замечательные строки великого гуманиста и мыслителя Николая Рериха, написанные в прошлом веке, актуальны и в XXI. Именно книга - главное действующее лицо, проводимого в республике ежегодного масштабного праздника книги - Книжного салона. Организаторами Салона являются Правительство Республики Бурятия, Министерство культуры Республики Бурятия и Национальная библиотека. Идея проведения республиканского мероприятия, ставшего заметным явлением в культурной жизни региона, принадлежит Национальной библиотеке. В первой половине 1990-х гг.

В рамках II Книжного салона в 1997 г. состоялся первый республиканский конкурс «Книга года» по трем номинациям: «Лучшая книга года», «Лучшая книга на бурятском языке» и «Лучшее детское издание». За прошедшие годы число номинаций конкурса возросло до восьми: «Лучшая книга года», «Лучшая книга года на бурятском языке», «Лучшее детское издание», «Лучшее научное издание», «Лучшее учебно-методическое издание», «Лучшее CD, DVD-издание» «Лучшее полиграфическое исполнение книги», «Лучший редактор книги». Учреждена специальная премия «Лучшая книжная экспозиция». Национальная библиотека в 2005-2006 гг. становилась победителем в номинации «Лучшее CD, DVD-издание» за издание серии «Бурятия-территория культуры»: «Дацаны: прошлое и настоящее», «Костюмы народов Бурятии», «Художники Бурятии», «Этнокультура семейских Забайкалья» и «Гэсэр - бурятский героический эпос».

Книжный салон за эти годы стал местом профессионального общения издателей, библиотекарей и книготорговых работников. В традиционной республиканской книжной выставке-ярмарке принимают участие ведущие издательства и полиграфические предприятия республики: ОАО «Республиканская типография», Издательский Дом «Буряд унэн», Бурятское книжное издательство, издательства высших учебных заведений: БГУ, ВСГАКИ, ВСГТУ, БГСХА, издательство БНЦ СО РАН, типография «Нова Принт», издательство Министерства образования и науки Республики Бурятия «Бэллиг», Издательство Республиканского центра медицинской профилактики Министерства здравоохранения РБ. Постоянными участниками Салона на протяжении ряда лет являются книготорговые организации ОАО «Учснаб», группа компаний «ПолиНом», книжный магазин «Карьера и образование», «Книжный ряд». Программа каждого Салона непременно включает в себя проведение семинаров, курсов, «круглых столов», конференций. Республикаанская научно-практическая конференция «Бурятская книга: проблемы издания, распространения и чтения», прошедшая в рамках X юбилейного Книжного салона, получила большой общественный резонанс.

В конце 2006 г. состоялся XI Международный Книжный салон, посвященный завершению Республиканского года чтения. В конференции приняли участие специалисты по делам библиотек и издательств Министерства культуры, образования и науки Монголии Баяараа Бат-Эрдэнэ, группа специалистов Иркутской областной государственной уни-

была нарушена система доставки издателями обязательных экземпляров книг в Национальную библиотеку. Для решения этой важной проблемы и установления более тесных связей с издательствами Национальной библиотекой 20-21 ноября 1996 г. проведен I Книжный салон «Краеведческая и национальная литература-96». В рамках Салона состоялся «круглый стол» по проблемам библиотечного краеведения, книгоиздания и книгораспространения в республике, во время которого были обсуждены назревшие вопросы. Впервые была организована республиканская выставка-ярмарка краеведческой и национальной литературы, познакомившая библиотекам комплектовать свои фонды непосредственно от издателей.

КНИГА - ГЛАВНОЕ ДЕЙСТВУЮЩЕЕ ЛИЦО

версальной научной библиотеки им. И.И.Молчанова-Сибирского, Агинской окружной Национальной библиотеки им. Ц. Жамцарано. На открытии озвучено приветствие министра культуры и массовых коммуникаций Российской Федерации А.С.Соколова в адрес участников и организаторов Салона. В приветствии отмечено, что «...Книжный салон стал крупным и ожидаемым событием в культурной жизни республики. Насыщенная и разнообразная программа Салона даст новый импульс развитию издательского дела, откроет новые возможности международного, культурного и делового сотрудничества в данной сфере и послужит взаимообогащению культуры».

В заключительный третий день Салона состоялась торжественная церемония награждения по итогам Республиканского года чтения, победителей республиканского конкурса «Книга года-2006» и республиканского конкурса среди библиотек Бурятии по повышению гражданско-правовой культуры избирателей. Самые активные читатели Национальной библиотеки отмечены призами по следующим номинациям: «Старейший читатель Национальной библиотеки Республики Бурятия», «Самая читающая семья», «Читатель года - 2006». Первым новорожденным 2006 года - участникам акции «Расти с книгой, малыш!» вручены памятные подарки. Завершил программу праздничный концерт с участием заслуженных артистов России Валентины Цыдыповской, Ольги Аюровой, Дамбы Занданова, народной артистки Бурятии Татьяны Шайдагбаевой, солиста Бурятского Академического театра оперы и балета им. Г. Цыдынжапова Бадмы Гомбожапова.

Одним из важных мероприятий XII Межрегионального Книжного салона в 2007 г. стала презентация Года детского чтения. 2008 год объявлен Президентом Российской Федерации Годом семьи. В рамках Года семьи в России Национальная библиотека проводит Год детского чтения. Основные цели проведения Года детского чтения - приобщение детей и подростков к чтению, укрепление материально-технической базы и улучшение комплектования книжного фонда детских библиотек. Программа Книжного салона была разнообразна и насыщена. Событием Книжного салона стал республиканский конкурс «Лучший библиотекарь Года духовности,

нравственности и культуры по номинациям: «Библиотека без границ», «Электронная библиография», «Библиокомпас», «Эрудит», «Личная презентация участника», «С книгой в будущее». Конкурс проводился с целью выявления талантливых библиотекарей, стимулирования их дальнейшей профессиональной и творческой деятельности, поднятия престижа библиотечной профессии. В течение полутора лет в всех районах республики прошел первый этап конкурса, победители которого приняли участие в республиканском конкурсе 6-7 декабря 2007 г. В рамках Межрегионального Книжного салона. В течение двух дней в жаркой, бескомпромиссной борьбе, пройдя 6 сложных этапов, участницы конкурса продемонстрировали обширные знания в литературе, владение современными компьютерными технологиями, фантазию и актерский талант.

Состоялась презентация Тюменского регионального Общественного благотворительного фонда «Возрождение Тобольска». На благотворительной акции председатель президиума фонда Аркадий Елфимов поднял книги библиотекам Бурятии на сумму более 1.2 млн. рублей. Большой интерес посетителей Книжного салона вызвала фото-выставка «Россия духовная». Дипломы от имени Президента - Председателя Правительства Республики Бурятия Вячеслава Наговицына вручены главам муниципальных образований, достигших наилучших результатов в сфере библиотечной деятельности по итогам работы за 2007 год, оказавшим большую поддержку в приобретении насе-

ционально-культурная автономия поляков г. Улан-Удэ «Надежда» и Национально-культурная автономия корейцев Республики Бурятия.

Проведение Книжных Салонов способствует реализации Национальной программы поддержки и развития чтения. К работе Книжного Салона проявляют интерес не только в республике, но и в соседних областях и за рубежом. Каждый год посещают Салон представители библиотек Иркутской и Читинской областей, для которых это мероприятие не только хорошая возможность для комплектования книжных фондов, но и повод для плодотворного профессионального общения. В 2002 г. гостями Салона были сотрудники Государственной центральной библиотеки Монголии. В работе XI Международного Книжного салона приняла активное участие делегация полиграфистов и библиотечных работников Монголии.

За 12 лет Салон стал стимулом для дальнейшего развития библиотечного дела, книгоиздания в республике. За последние годы наблюдается ежегодный рост числа новых книг, заметно повысилось качество полиграфического исполнения печатной продукции. Взаимодействие библиотек и СМИ в продвижении чтения - действенный механизм привлечения читательского интереса к книге, создания нового, позитивного образа книги и библиотеки. В дни работы Салона проводится комплексная рекламная кампания, разработана печатная продукция: рекламные объявления, баннеры, эмблема, программа. В печатных и электронных СМИ, на телеканалах и радио размещаются информационные и аналитические материалы о работе Салона. Наши постоянные информационные партнеры - Издательский Дом «Буряд унэн», ГТРК «Бурятия», ТК «Тивиком», ТРК «Ариг Ус».

Время показало жизнеспособность и социальную значимость для республики Книжных салонов. Опыт проведения Салонов свидетельствует о том, что издательства, библиотеки и книготорговые организации могут успешно и эффективно работать вместе и добиваться серьезных результатов. Создание книги, ее продвижение от автора до читателя - общая благородная задача, которая объединяет всех.

Национальная библиотека Республики Бурятия делает все возможное, чтобы конституционные права наших граждан на свободный, оперативный доступ к информации осуществлялись в полной мере.

Галсама ЧИМИТОВА,
Рыгзема БАТОМУНКУЕВА,
сотрудники Национальной
библиотеки РБ.

25.09.2008

БУРЯД ӨНЗ

№111 (21654)

Дүхэргүй

Уран

723

10

№ 38 (596)

Оюун бэлигтэй шүлэгшэн гэжэ алдаршан Намжил Нимбуев мүнөө ябаса хаа, 60-тай болоод байхаа ён. Арайл гэжэ хори гаража ябатараа мордошонийн халаглаа маар байшинаа...

Ялас гэмэ «Стреноженные молнии» («Шудэрлэгдээн сахилгаанууд») гэжэ шүлэгүүдийн согласнобри 70-аад онуутдаа (өөрөө эн номоо гартаашье барижа урдээгүй) Улаан-Үдэдэ, үшөө тийхэдэ Москвада дээр дээрэхээ хоёр удаа барлагдан гаража, манай ороной шүлэгтэй түүзэгтэйшүүлдэ ёнотой бэлэг боложо үгүе бэлэй.

Мүнөө эн номын хоморой хомор бүтээлнүүдэй тоодо орошонхой. Хорёд шахуу жэл соо толилогдоогүй тус авторийн зохёолнуудые һөргэхээ гэжэ Бурядийн номой хэблэлзэр урдань хаанашье толилогдоогүй шүлэгүүдэйн шэнэ согласнобриин гаргаан ушар дэмбэрэлтэй байгүй ялай. Эн сугута шүлэгшын нэрэ дахиад нилээн наяржа байх: гансашье манай угсаатанаа бэшэ, бүхын Россиин поэзидэ (ордоо бишэдэг байхан хадан) измэри болохон арсалтагүй гэжэ бодомоор.

Аадартга бороогий мэн мэнэ шааяхая байхада, агсан зуурахана сахилгаанай сахидагтал, Намжил Нимбуевай шүлэгүүдий буряд уран зохёолд нилээхэн сууряатаанини баярламаар ён даа. Тээд сахилгаан гээшэмний сахилзаад лэ, балай тиимэ мур сараа орхингүй үнгэршэдэгын мэдээжэ. Харин поэдэй сахилгаан мэтэ наан ёрээдүйн олохон шүлэг бэшэгшэдэй харгы замыен гэрэлтүүлхэ, тоогүй олон уран шүлэгтэй дурдатайшуулда шэхэнэйн шэмэг, нюдэнэйн сэсэг боложо байхан ёхжэгүй. Мүннөөшье адаглаад үзэхэдэ, залуу шүлэгшэд тэрэнэй зохёхы ажалай маягаар бишэдэг болонхойгша.

Намжил Нимбуев гээшэмний эгээл хүндэ, эгээл хүшэр, эгээл харуусалгатай шүлэгэй маягаар, тодорхой бол, верлибрэй бишэдэг байхан уран шүлэгшэн байхан юм гэжэ та бүгэдэндэе наануулая. Тэрэнай шүлэгүүдэйн бурядшалха гээш хэсүү хүндэ байшиен би наисахан ойлгооб; түрүүшээр уншахада, юрын лэ мүрнүүд гэхээр аад, досоогоо нюуугдаан галтай, ошотой, таагашагүй гэхээр оньхон курса бодолтой, мэрэнг номотой, наандаагүй дүрэнүүд, сасуулганаудтай, уран гоё маяттай, шанар түгэлдэр, ябайса бүтээгдэнхэй, сэсэн бодол мэдэлээрэе дүүрэн гээшэн хэлэшэгүй. Тиймэээлэн эн хүмнай саг соогоо сахилзаан хулэгэй гүйдэл дундан агталжа шүдэрлэхэн шүлэг наиргуулгаша болоно ха юм даа.

Авторай шүлэгүүдэйн үйлээхэд юундхээ дулдыданаб гэхэа, Эхэ наихан орон, эрдэнитэ Буряд дайда, түрэл Ярууна

Бурядай оюун бэлигтэй шүлэгшэн Намжил НИМБУЕВАЙ 60 жэлэй ойдо

нютаг, тэнюун Мааргатга гуламта, инаг нангин дуран, оршолон зэндэмэн байгаали, олон янзын ажамидал г.м. үшөө олон тэды зүйлүүд зохёолшины анхаралда табигдагдаг байхан юм.

Энэ хүмнай мэдээжэ буряд уран шүлэгшэн Шираф Нимбуевай бүлэдэ түрэхэн тула, бага балшар наанханаа уянгатаа үгэдэ мээхэй, уран шүлэгтэ дуратай байнгүй яаха бэлэй. «Хүн болохо — багаанаа, хүлэг болохо — унагаанаа» гэдэг угсаатанаймийн

ша. Хэдэти тигэбэшье, юунхээшье үлүүгээр буряд агбайнаартаа энхэрэл дүүрэн шүлэгүүдэйнгээ дээжийс үргэлдэг наихан заншалтай бэлэй:

Нютагайм агбайнарай
нюур шарай
Нарантай озолдожо,
хүрилшэнхэй.
Бууяма зөөлэхэн
хүхэнүүдүүн
Буянтай үүеөр
дэлбэршэнхэй.
Нидхэнүүдүүн адаглыши,

хүн түрэлтэнэй
Бодожо, үзэжэ наанахада,
Болзор гээшэ аал,

энэ наанан?..
Энэ зохёолшоо өөрьнгөө түрүүшүүн номы «Шудэрлэгдээн сахилгаанууд» гэжэ дэмы нэрлээгүй байхаа гэжэ бодомоор. Үнхэөрөөшье, поэдэй сэдьхэл соохоо шүлэг, дуунуудай бурялан гаража байхан ёе сагын зураглаан сахилгаантай жэшээлмээр. Сэхын хэлэхэдэ, уран найруулаа гээшэмийн нэгэ,

драматург Дожодоржын «Зүйнэй нүүбэ» («Срочная депеша») гэжэ уршагтаа туужа Виктор Нимбуевтай ородшолжо, 1974 ондо «Полярная звезда» сэтгүүлээ толилуулаа бэлэй. Үшөө тиихэдэ залуу хальмаг уран зохёолшоо Олег Манджиевтай сугтаа оюутан ябахадаа зохёонон «Мальчишка с бантиками» гэжэ хүүгэдтэ зориулагдаан туужан Элисстэдэ, Улаан-Үдээдэ барлагдан гаранхай.

Гадна шог үгүүлэнүүд болон нэгэй үйлтэй зүжэгүүд тэрэнай гуурбан дорноо гаранхай юм. Тэдэнэй Буряд Республикин Соёлой яамын үмэнхөө гарадаг «Репертуарна хуудаанда» нэгээтэ бэш толилогдгши бэлэй. Поэдэй шүлгүүдэдэй Дандар Аюшев, Гур Дашибылов, Юрий Ирдынеев, Сергей Манжиев, Вадим Юшин, Владимир Борисов болон бусадшье хүгжмэй наиргуулгашад аялаа тааруулж, уянгатаа дуунууд болгонхой.

Манай ороной шүүмжэлэгшэд, шэнжэлэгшэд, сэтгүүл, һоницуудай сурбалжлагашадшье Намжил Нимбуевай зохёхы ажалай дабтагдашагүй шадварийн, зэргсүүлмээр биш шанар удхатай байхын нэгэн дуугаар тэмдэглэдэг.

«Намжил Нимбуевай шүлэгүүд буряд поэзии онсо шэнжье бури ехээр үргэдхөө» («Дальний Восток» сэтгүүлэй 1980 оной 4-дэхи ном).

«Уран шүлэгшэе өөрьнгөө номы «Шудэрлэгдээн сахилгаанууд» гэжэ дэмы нэрлээгүй. Залуу автор уран шүлэглэл, инаг дуран, ажамидал г.м. тухай бодомжолно. Шудэрлэгүй галтаа эмнигье, хуша модондо үүрэжэ ябахан хубшины хэрмье, Байгал далайн эрьеэд аятайханаар нойсожо хэбтэхэн дангийн, ариун сэбэр унан соо тунан гэрэлтэхэн номин тэнгэрие — эдэ бүгэдэе Намжил Нимбуев үнгэ буриин шэрээр зураглаха, ирагуу хүгжмэйтэ дуун болгожо шадаа» («Литературное обозрение» сэтгүүлэй 1975 оной 12-дохи дэбтэр).

Намжил Нимбуев оршолонто манай юртэмсые ондоохонор оббордог, тон өөрьн харасатай, ёнотойл тусхай бэлигтэй поэт гээшэ («Сибирские огни» сэтгүүлэй 1980 оной 12-дугаар).

«Намжил Нимбуевай зуухэсээдэй анхалбашье, үнэхэн шүлэгүүдтэй манай уншагшад тэрэнай түрүүшүүншье, энэшье номууд соохоо танилсажа, һонирхоо байханин лаб.

...

Ушөө оюутан ябахадаа Намжил Нимбуев латыш шүлэгши Александр Чак, францууз Шарль Бодлер, Артур Рембо, Жак Превер, япон шүлэгшэдэй Исиакава Такубоку, Мацуо Басё, Хазида Дэиро, Аокура Геккай, Рансецу, Канэй, Бусон, хитадууд Ли Бо, Ду Фу гэгшэдэй зохёхы ажалай арга дүрэй айхабтараар шудалжа гараан байна...

...

Богонихон наан байхашье, Намжил Нимбуев түрэл арадтаа шүлэг, дуунуудаа бэлэглэжэ үрдээ. Эдлэхэн хорин гурбахан наан соохоо нилээд горитой юумэ бүтээгээ: Буряд, Россиаа саашаа сууда гараан «Шудэрлэгдээн сахилгаанууд» гэжэ согласнобрио 19 наанайдаа бэлдэжэхрхёод ябахан юм.

...

Гадна, буряд, монгол, хальмаг зохёолшодой шүлэгүүдые орд хэлэн дээрэ оршуулж, олоний нонорт табигдадаг байгаа. Монгол ороной уран зохёолшоо, кино-

гайхалтай:
Нийдэхэн хараасгайн
далинуудтад...

Жэлэй дүрбэн сагай эгээл наихан, тунгалаг, самаряан саг болох — намарай сагта баал олохон шүлэгүүдүүн зориулагдаан байгаша: «Ярууна намарай ой соо», «Намарай зураглал», «Намарай аялга», «Намарай үзэгдэлнүүд», «Нэгээтэ тархидаа гансахан хадуужа ябаха хүсэлэнтэйгээр шардайса оролдоон оюутан г.м.

Аяр шара алтандал,
намарай набшанан
Арюун аршаанай
амтандал,
мунгэн домбо соол.
Дадаганама гашуун
айрагтад,
газаадаа унан
Даашагүй ханглтама
сэсэгүүдээр
анхилшиол.

Поэдэй шүлэгүүдые уншахадаа, тээдэн соохан гансал гоё наихан оршон тойронхи байдалые бэшэ, харин нилээд анхаралтгайгаар сэсэрглиг байгаалинс хөрхөгэгшийн нийдээр шэртэжэ гаргаан тобшолол, мэдэрэл болоно. Ажамидалаа амтаа үзэхэн хүнэй бэедээ мэдэрхэн зол жаргалшие, тэнюун дэлгэр сэдьхэлшие, сэсэн курса бодолнуудшие ушарна:

Огторгойн мүшэд
айнал хадаа —
Олон сая жэлэй удаа
унтархаяа...
Буухаа хиидэшэн
номон мэтэ
Богонихон наанай

Эхэйнайхан оромни,
Энхэрэн шамайгаа харахадаа,
Эшээндэл, дуумни
замхашана...

ТООНТО НЮТАГТAA

Нютагтай агбайнарай
нююур шарай
Нарантай озодожо,
хүрилшэнхэй.
Бууяма зөөлэхэн хүхэнүүдийн
Буянтай нүүр дэлбэршэнхэй.
Нидхэнүүдийн адаглыши,
гайхалтай:
Нийдээн хараасгай
далинуудтад...
Эдиршүүл зэмсэгүүдтээ
мэхэйнүүд,
Эдэнэрхээ үбгэдүүдшье
дтуугүй —

Оо, миний Ярууна!
Шинийн далин дэлисэ
ургэн даа —
Шадамар хурдан
гүрөөхэдэйшье гүйдэл
Шарагчан дайдыеш
махажа барахагүйл.
Оо, миний Ярууна!
Хүхэйтэр тайгыниш
нююуса таагдахаар бэшэл,
Хүртэштгүй намжар ой,
хада, нуурнууд...
Эндэхи шулуун,
набшаан бүхэндэш
Эльгэ зүрхэнэйм нанаан,
энхэрээн
Эхим нютагай амисхалда
шэнгэнхэйл.
Агаар анхилма арюун —
Аятай сэлгээхэн, сарюун...
Хүхэ номин тэнгэриин суурян

Ургэн энэ талаяа
Уни орхёод, мүнхэрөө —
Хүлеэж ядан намаяа,
Хүлеэж ядан намаяа.
Нюсэгэн тайга гуниглан,
Набшаандаа үгүлэн уйдана.
Нэгэтэ жэлдээ дабтагдан,
Намарай будагые ойлгоно.
Мүнөөдэр наруул, гунигтайшье...
Мүнөөдэр хахасахам даа
таанартаяа —
Хэдэй хугасааень бү мэдэе.
Хэзээдэш иигэж дуулаагүйб,
Харинь миний дуун сээжэдэм
Хараасгай шэнги нягтханаар
Халтирхай далинуудаа
зэрэгсүүлнэ.
Энэш миний намарай дуун:
Эндэш үгэ бүхэнниш —
Эрүүн гунигай хүгжэм.

Намжил НИМБУЕВ

Аршаанташаан нулимсаяа
Аршахашье сүлөө олдохогүй юм.

ШУДЭРЛЭГДЭНЭН САХИЛГААНУУД

Сахилгаан шүдэр хөрнай
Саанааал таарасагүй үгэнүүд даа:
Гал, унан бэе бээз
Гамнаа гэж дуулдаагүй.
«Сахилгаан» гээшмийн юун юм бу?..
Саг зуурин дүлэн гү?
Сасуулшагүй богонихон наан гү?
Газар дэлхэйн түүхэд орохон
Гайхалт мүнхэ дуран гү?
Нюдэ сабшахын хоорондуур
Нюусые элирүүлнэн гэрэл гү?..

Урдань иимэрхүү юумэнтэй
Ушаржа хэээдэш үзэөгүй
Улаахан нялха зулайшнуу
Улануудн эндэ гэжгэнүүлэгдэнэ:
Пүрэнэб, энээнб, ёлоношьеб —
Пүүлдэн гэзэгыдүүлэн
уналайшьб

* * *

Шим далай болон долгилхош,
Биш тэнгэри болон хүхэрхэб.
Ниодэнэй холын үзүүргэ
Нэгэтэ хоюулан ушаржа,
Хэтэ мүнхын жаргалай
Хуби заяа эдэлхэлди.
Гэгээн сагаан үдэр
Гэрэлдэ бэе хараандал,

Эмээлтэ мори харамсаараа,
«Эрдэни!» — гээд лэ налахагүй.
Паншагаа сайбалзуулан тэдэнэр
Паруулхан нарандаа игаангaa,
Үнгэрхэн үдэрнүүдээ эрхидэжэ,
Үлэ магадхан нанаандaa
Үбэл, хабар, намарнуудтаяа —
Үнгэрэн ошонон сагуутдаяа...
Үгөөр хянууршаг барнадай
Үгүүлэл одоол сэнтэй шуу:
Арбан жэл соо нэгэтэл
Алхаран сэсэглэдэг занданшуу.
Шууяагүйхэн тэдэнэй амидаралы
Шбуудтай, модонуудтайшье
жэшэлмээр —
Сагайнгаа ерэхэдэ,
энэбхилдэхээр,
Саада орондоо мордохо...
Хүлиүүдэйн хажууда, эльхэндэ
Хульбэрэлдэжэ наадаан
үринэрын
Хэгдэж үрдээгүй барилгын
Хэээш заабол бодхохол...

ЯРУУНА

(Намарай ой соо)

Нюсэгэн тайга гуниглан,
Набшаандаа үгүлэн уйдана.
Нэгэтэ жэлдээ дабтагдан,
Намарай буудагые ойлгоно.

Хада, уулын оройдо.
Хабтагай Яруунын һалхинда
Миний носоонон түүдэг
Мэнэр унтаршаха хэбэргүй...

Эхин шунаан ямар шанга юм?
Эшээндээ арьяатанине
татаандал.
Намаяа ишиш тэгүүлнэ —
Нарайдаа эндэ үлгүүдүүлээшьгүй
хаам.

Хэдэн өөрсэ аялгаар наяран,
Хүгжэм мэтээр зэдэлнэ.
Хилганын гашуухан үнэр
Хэзээдэ хайлаан сахранай
Хайрата гунигаар дэгдэнэ.
Иигэжэл тааруулан байгаали
Ирагуу заншалаа һэргэнэ.
Хада, тайга, жалтын хүгжэм
Ханилтан гансадаа дуратай
Хандагайн дуугаар ханхитадана.
Сахали шубуунай үйдхартай
ганинаан
Самарян Гүүндээр гунигтан
долгитоно.
Аймхай гүрөөхэдэй гүйлдеэнхөө
агаарта
Аалиханаар сорьётоно бэсийн
үнэрэй анхилаан.

Тэнгэри үүлэгүй — сэнхир,
Тойроод шэмээгүй — эльдин.
Уни мартагданан хүнхэр,
отогтууднаа
Уг гарбалнуудай хөөрэлдөөн,
Урда холын сагта ажанауунан
Угсаатанайм дүрэнүүдэй
үзэгдөөн...

Хада, уула, жалганууд
Хагдархан сая жэлийүүдье
Хүмэрүүлэн, тэхэриүүлэн бусаагаа:
Моритой хүбүүдэй энээлдээн,
Пүрэг хонидой маараан,
Мүнгэн дүрөнүүдэй ханхинаан,
Пээы гэрнүүдээ — шууялдаан.
Парьнан хүнгэхэн гуталнуудай
Паршаганан дуулдахаа аялан...

Эдэ хуу намда харагдаа —
Эртэ урдын угсаатанайм
Энхэрхы сэсэн зугаанхаа.

Уг миний изагууртан

Ута хүзүүтэ галуунууд
Уяран иигэж дуулагша,
Уужам талаяа хурылан.

Буряад хуураа баряад,
Буурал хахалтай хууршаншуу —
Инагайнгаа хасархани
эльбэхэндэл,
Ирагуу дуугаа хантинуулхам!

Алим миний тэрэ хуур,
Аялгаар салдидама гуниг хуур,
Уужам талаа соо
Угсаатанайм нюуцан морин хуур?..

Хаанаб гэнэб, миний хуур?! —
Хадагалаатай байхан нюусаяа
Хүхү шубуундал донгодон,
Хүбүүши шамдаа зориулаа,
Оо, миний Ярууна!

* * *
Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ
зогсонхойб —
Бүглүү хүбшын баглаа модон дор.
Үгөөр наадаанаб, үгөөр —
Улаан мүндэгэр үлирөөр:
Дээшэн шэдэнэб, баринаб,
Дээшэн шэдэнэб, баринаб.
Морид, сэсэгүүд, үхижуудшье —
Мартангүй ажалаа
үргэлжлэлүүлхем
Мартанханшуу гуйна,
дэмжэншье...

Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ
зогсонхойб —
Бүглүү хүбшын баглаа модон дор.
Үгөөр наадаанаб, үгөөр —
Улаан мүндэгэр үлирөөр:
Дээшэн шэдэнэб, баринаб,
Дээшэн шэдэнэб, баринаб.

«Шүдэр» гээшэн юун бэлэй?..
«Шүдэр» — шүдэр лэ ааб даа:
Орлоджо юум бүтээхэдэш,
Ондоо болгох табисууртай.

Ногоон тала дайда дээр
Ногто, хазаар, эмээлгүйгөөр
Сүлөөдэл дуратай турнууудаараа
Суурятуулха гэж хэнгэргээр —
Хүлэгэй иигэж ханаадань,
Хүлнүүдийн шүдэртэ баригданхай..
Ялас гэхэн сахилгаа
Яажа, юрэдө, шүдэрлэлтэй?
Сэсэн болодой түрэсэе
Сэгэн яажа зурагтайд?

Шүлэгэй манатан шарайе
Шүүрэн яажа һагшалтайд...

Шүлэгшын ажалыж эжээлэн,

Шүүмжэлэгшэд иигэж сасуулхал:

«Залуухан зоолог эрдэмтнүү

Зураганаан гүрбэл баригдаб гэн.

Омогорхон тэрэнэй байхада,

Оодон үүлнээн ондоо

Олзо гэж байхагүй...»

...Панаан, сэдхэл хүлгөтэй —
Панаанхайб аадарье, хүлээнб!
Ялас гэхэн сахилгаа
Яагаад шүдэрлэж үзэхэд даа?..

* * *
Баарнад даа, миний хүлхэнүүд —
Багадажа, уйтадашаан
гуталнууд сооноом
Харагдана: нариханууд,
шүрдэгэрхэнүүд -
Харанхыда урганан
шэлбэхэнүүдшүү...

Гуталнуудаа тайлахадажа, байзаа,
Гамгүй бажуугдаан хүлнүүдээрээ

Хүхэхэн зүлэ ногоон дээрээ

Хүльбэрхэм, хатархам найса.

Хүхэ сэнхир долгиндош
Хүмэрин, оймон гэрэлтэхбди.

Баглаг сагаан үүлэнүүд,
Бана — элдэб онгосонууд —
Хоёр бидэнэрэй хоорондуур
Хойшиош, урагшааш

тамархал.

ДУРЛАН БАСАГАНАЙ ДУУН

Хододоол мүнхэ, залуу байг
Хүдэр бэе, сэдхэлшни.
Хододоол зөөлэхэн,
энхэрхы байг
Холын нютаг хэндэшье.

Шинийн хүлэг хаанашье
Шэрүүн хохидорол асархагүй.
Панажа намайгаа ябабалши.
Паатуулха юумэн ушархагүй.

Харин дураяа мартажа,
Халта мүлтэ дойбодлоо һааш.
Буруу ябадал сохёо һааш.
Бурхан хэээш байха лэ.
Нюдэнэйн тэрэй уйдхарта
Нүгэлши балшицаа үзэгдэхэлэ.

ЮЯ

Хүгжэм шэнги нэртэй
Хөөрхэн грузин басагахан лэ...

Намарай хулнаандаа ахалдашанаан
Нямняатай жэшээлмээр
нэрхэн лэ:
Аалиханаар тэрээниш үзээбэл.
Абяанийн энэжэш магад лэ.
Эрбэхэйн далитай юумэндэл,
Эрслэдээд, өөдөө дэгдэхэлэ.

Бэлигтэй уран зохёолшо, поэт, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн

ЯЛАС ГЭМЭ ХУРСА БЭЛИГТЭЙ, ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ ЕХЭТЭЙ һэн

Олон захатыс бүтээхэн ехэ талаан бэлигтэй, урагшаа нанаатай, урма зоригтой, эдэбхи үүсхэл сэхтэй байна алдар суута уран зохёолшо, поэт, «Хараасгай» («Ласточка») гэхэн хүүгэдэй журналий редактор байнаа Цыден-Жаб Арсаланович ЖИМБИЕВЭЙ түрэхээр 80 жэлэй ойн хүндэллэдэ зориулагданаа удха түгэлдэр уулзалга-выставкэдэ уран зохёолшо, поэдүүд, олонийтэ, уншагшад, түрэлхидын, нүхэднын баанаа ехэ угай бэлигтэй басаганай, керамикаар элдэб һайхан амнаарта, бүтээлнүүдье хэдэг уран зураашаа Рэгзэма Цыденжаповнагай урилгаар тон олоороо Соёл, искусстрын республиканскаа музей ерэжэ, нонирхолтой үдэшэдэ хабаадаа, дурсалгануудаараа хубаалдаа.

Пайхан буряад дэгэлтэй тус музейн эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Байра Самбуевна Санжижабон ялас гэмэ хурсаа бэлигтэй байнаа намтар, арад зондоо зориулнаа аша буянтай ажал хэрэгүүд тухайнх хөөрэбз. Угын үргэлжлэүүлжэ, нэрыен нэрлүүлжэ байнаа шадамар бэрхэ, талаан бэлигтэй Рэгзэма басагантай, Америкэнэе ерэхэн баанаа хүгжэмшэ сэдьхэлтэй Анжей зээтэйн эндэ сугларагшады танилцуулнаа байна.

Эгээл түрүүн угэ аваанаа ВАРК-ын президент, суута спортсмен, тренер, ниитын эдэбхитэн Г.Н. Манжуев тэмдэглэхэдээ, «хамагай урда ябадаг, арадтгаа суутай, дуутай, буряад наингоо соёл, литература үргэж, дэлгэрүүлжэ ябанаа нүхэдэйн нэгэн һэн, гэртэньшье, дачаданьшье оло дахин уулзанаа байнаа. Гэсэрэй найндэрэй, I Петр хаание бааралхахаа хори бурядуудай 300 жэлэй ойн баярай, бусад һонин уулзалаа, үдэшэнүүдэй эдэбхи үүсхэлшэн байгаа, хүниие унтуулха, хэбтүүлхэгүй гэхээр һонин юумэ нанаад лэ, заабол бэелүүлдэг һэн. Монгол нүхэдтэй орохон фото-зурагуд олон бий: Хүшиг нуурай эрбэдэ, Дашибалбарта. Олон нүхэднай мүнөө үгүй байнаанин халагламаар. «Хараасгай» журнал хүүгэдээ эмхидхэнэй, монгол туургата арадуудай хүүгэдэй эмхин президент байгаа, «Их наадамай» уулзалгануудые эмхидхээ, В.Инкижиновий нэрэмжэт жаса, Кирсан-шатар байгуулаа. Талаан тудалжа, Эрдэнэдэ хибэсэй фабрикада суута аристинуудайнгаа - Л.П.Сахьяновагай, Д.Ц.Дашиевай, Б.Б.Ямпиловай, бусад зоной дүрэ зурагуудые бүтээхэндэ баяртай. Хоёр милион түхэриг олжэ, «Хараасгай» журнальын һэргээл гэхэ байнаа. Нюотагаа бусанаа Рэгзэмы басагандань доро дохиноб. 20 жэл болоод, 100 нааныен бүрий байнаар тэмдэглэхэдэй гэжэ найдуулба.

- 1947 ондоо нүхэд ябанаа зомди, тэрэ үед «Буряад үнэндэй» мэдээжэ болонон, бэлигтэй уран зохёолшо Баадий Мунгонов билэниие танилсуулаа һэн. Цыден-Жабнай ехэ ажалшаа, нээрүү байгаа, хойно хойнооно романуудаа, шүлэг, дуунуудаа нубаруулаа. Эртэ мордонониин харамтай, зайд, яахабши даа, бурханай угэхэн наан ха юм. Би өөрөө 80-тай болооб. Сергей Манжигеевтэй олондо мэдээжэ болонон «Шамхандаа» дуунайн нэрээр нэрлэгдэхэн гоё номынен басаганийн хэблэн гаргажанийн ехэ һайн, - гэжэ хэлэхэн, дурсаан Буряадай арадай поэт, республикийн Гүрэнэй шангайлауреат, наяар 80 жэлэйнгээ ойн баярые Үндэхэн сандаа тэмдэглэхээ байнаа А.Д.Бадаев түрэлхидтэнь баяр хүргэе.

Г.Н. Манжуев, Б.С.Санжижабон

В.Ц.Найдакова

Б.-М.Ж.Жигжитов

«Хараасгайнхад» Шэнжээний утсаа

басагандань дамжуулжа, мүнгэн бэлэг һундалдуулба.

«Хараасгай» журналдаа сүг хүдэлхэн радиожурналист, республикийн соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Б.Л.Гомбоев, «Буряад үнэн» хэблэлэй байнаа Ц.-Ж.А.Жимбиевийн тиймэээ Агын түлөөлэлгүйн зүгнөө баглаа сэсэгүүдье дамжуулхамни» гэжэ соносход,

дурсан хөөрбээдэ.

Манай эжы Гыма Бадмаевна Дариева республикийнгаа Финансын министрствэдэ, Октябрьскаа райфодо пенсиидэ (табан үхижүүтэй хадаа 50-хаа) гаратаараа хүдэлхэнэй удаа Ц.-Ж.А.Жимбиевийн эдээгээ танилнуудтай, ялас гэмэ хурсаа бэлигтэй байные гэршэлээ.

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: уулзалтын үедээ.

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото.

бухгалтераар худэлжэ, телевизор стул, стол тоо эхилээд хамаг юумэ хуу суглуулсанын, журнал гаргалгадань хамналсаны, олон жэлээ сүг худэлтийн байна. Тэрэ үедэ бэлигтэй уран зураашад Александэр Хоренов, Валерия Богданова, харюусалгатаа секретаряар Янжима Баранникова, худэлмэрийн гэшэдээр - Александра Дамдинова, Намжилма Бальжинимаева (кассир), һүүлдэнь уран бэлигтэн, журналистнүүд, уран зохёолшод, поэдүүд - Юрий Будаев, Рахмет Шоймарданов, Бавасан Гомбоев, Цырен Шайжонимаев, бусад зон худэлдэг һэн. «Хараасгай» лэ байшандаа анхан хүгжмэлэдэдэй редакторын хүүгэдэй найндэр - Ёлкын наадаа эмхидхэдэ, ажалшадайгаа үхижүүдье суглуулдаг байгаа. Суута поэт Гунга Гомбоевич Чимитовын Жабар-Убгэн болодог һэн. Нэгэ үедэ бурдрамын театрэй бэлигтэй артистынудаа Даши-Цырен Дашинаамжилов (Жабар-Убгэн), Дацацу Юндунова (Саан хүүхэн) гэшэдэй бэрхээр хүүгэдье хүтэлбэрилжэдэн, манай Вика заахан байгаа, Жабар-Убгэнхөө айгаа бэлэй.

Хожомыншье эсэгымнай - Доржопалан Дылгырович Дымбрыловэй хоёр пьесэнүүдэй номой презентациин үдэшэн Үндэхэн сандаа болоходо, мэдээжэ уран зохёолшо С.С.Цырендоржийтай сүг хүтэлхэн, I Петр хаандаа хори бурядуудай ошононой 300 жэлэй ойн баярай хэмжээ ябуулганудтаа ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажан габяатай байна. «Их наадам», «Кирсан-шатар», бусад һонин үйлэх хэрэгүүдье эмхидхэдэг байнаа тухайн сүг хүдэлхэн Б.Л.Гомбоев, Н.Н.Бальжинимаева ехэ дулаханаар дурсаа. Хээрэ талаа руу журналистнүүд Цыден-Жаб Арсалановичий эдэбхээр ошожо, ноохор һөөн дарынхын хараа, буряад номуудай киоск бии болгонон тухайн хэлэгдээ.

«Нэртэй түрэтгэйгөөр энэ нааяа эдлэгтэй» гэхэн үзүүдэй шүлэгын уулзалга-выставкын түгэсхэлдэ зэдэлжэ, музейн директор Оюна Чингисовна Гуруева баглаа сэсэгүүдье Рэгзэма Жимбиевадаа энд олоор сугларын зоной халуун альга ташалган доро бариваа. Түгэсхэлэй дурсалгын һайхан үзүүдэй Хэжэнг нюотагай ажалай ветеран Г.З.Бальжиров зориуулбаа, басагандань мүнгэн бэлэг бариваа. Удааны Анжей зээтэйн выставкэ нээгээ. Хани нүхэрын, манай бэрхэе багша Е.В.Бальжирова Цыден-Жаб Арсалановичий эдэбхээр ошожо, ноохор һөөн дарынхын хараа, буряад номуудай киоск бии болгонон тухайн хэлэгдээ.

Музейе шэмгэлэнхэн олон тоото фото-зурагууд, шагналнууд, бусад экспонадууд баян сэдьхэлтэй, бухы дэлхэйгээр олон нүхэдтэй, мэдээжэ танилнуудтай, ялас гэмэ хурсаа бэлигтэй байные гэршэлээ.

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

Цыден-Жаб Арсаланович Жимбиевэй 80 жэлэй ойдо

Манай ахамад уран зохёолшодой нэгэн - Буряадай арадай уран зохёолшо, «Россия Федерациин соёлын габьяата худалмэрэлгэш», «Буряад болон Хальмаг Республикануудай соёлын габьяата худалмэрэлгэш» Цыден-Жаб Арсаланович Жимбиевэй 80 жэлэй ойдо зориулагданаан үндэш нийхэн республикин Үндэштэнэй номийн сангай актова танхим соо болобо. Буряад Республикин Соёлын министерство, Буряадай Уран зохёолшодой холбоон, Забайкалийн хизаарий «Хөлгүн гол» гэжэ нюотагаархидай эблэл, үхижүүдийн алдартын зохёолшын дурасхаалай үндэшээс эмхихэн байгаа.

Хурса нонор ухаагаараа, үнэтэ шухаг дурдажнуудаараа, дүлээтэ халуун эдбэхүү үүсчэлээрээ, хододоо түрүү ябадагаараа «Буряадай Колумб» гэжэ алдаршанаан Цыден-Жаб Арсаланович Жимбиевэй бэшэн 50 гаран номууд, тэрэнэй зохёхог ажал ябуулга тухай элдэб сонинуудтаа, сэтгүүлнүүдтэ толилогдоон статьянууд, эндэг гоё найханаар тухээрэгдэнэй стенднууд дээрээ табигданхай байнаараа сугларагшадай анхарал татанаа.

Уран зохёолшын үхижүүдтэ зориулжа бэшэн үнэтэ шүлэгүүдээр республикин үндэштэнэй 1-дэхи лицей-интернатад нурагшад «Баян нуга» гэж шүлэглэмэл найруулгаар (хүтэлбэрилгэшэн Дашиева Бальжит Дашиевна) баяр ёнололой үндэшээс избэ.

Энэ үндэшэе хүтэлнэн БГУ-гий багшын институтад хэзэ бэшэнэй ба багшалалтын методикин кафедры даагшаа, республикин габьяата багша, педагогикин эрдэмий дилдэктөр Сономбал Цыденович Содномов суута уран зохёолшо, нийтийн мэдээж ажал ябуулгаша Цыден-Жаб Жимбиевэй намтар тухай хөөрбээ.

Буряад Республикин соёлын министрэй орлогшо Сергей Александрович Добринин түрүүлэн үгэ абаахадаа, манай элтэгэх уран зохёолшын ойн баяраар сугларагшадай халуунаар амаршалаад, Баярай бэшэг, баглаа сэсэгт басагандан, эзэхүүндэнэй нэрвээ альга ташалган доро баруулнаа байха юм. Россия Буддын шаантанай Заншалта Сангхын дилхамба лама, «Россия Ажалай Баатар», Буряадай Уран зохёолшодой холбооной түрүүлгэшэ Матвей Рабданович Чойбонов баярай суглаанай президиумдэ нуувшадыс Аюуша хадагуудаар золгоод, аха нүхэр Цыден-Жаб Арсалановичай арюон найхана дурасхаалын нангинаар сахижа байнаанаа мэдүүлээд, тэрэнэй шилэгдэмэл зохёолнуудын том болгож хэблүүлхэс оролдохоби гэжэ найдуулсаа. Саашадаа БГУ-гий буряад литературын кафедрын доцент, хэлэ бэшгэгэй эрдэмий дилдэктөр Сээгмэг Гылыковна Осорова «Уран зохёолшын зохёхог ажалай зам» тухай элидэх хэзээд, тэрэнэй дүрбэн романай геройнудтаа дэлгэрэнгыгээр тогтоон байна.

Удаан нийтийн мэдээжээ ажал ябуулгаша, Забайкалийн хизаарий «Хөлгүн гол» гэжэ нюотагаархидай эблээд түрүүлгэшэ Владимир Доржиевич Раднаев харьялан урдадаг Хөлгүн голын омогорхол болонон алдартын хүбүүн Цыден-Жаб Жимбиев тухай түүхэн эрдэмий доктор, профессор Даши-Нима Санжиевич Дугаров үүри унаган нүхэр Цыден-Жабайнгаа наанай ута зам тухай, мун лэ Шээтын хойто бээдэ тоонотой. Буряадай арадай уран зохёолшо Владимир Гомбожапович Митыпов Цыден-Жаб Жимбиевэй зохёхог ажал ябуулгын нүнэн нүлдэнь болонон үхижүүдэй «Хараасгай» сэтгүүлэй хуби занаян тухай, хэсүү хүндэ сайгай оршоходо, энэ сэтгүүлэй аршалан абархын тулада албан хойрог, тамир муутай тушаалтадтай тэмсэхэдээ, өөрөө тэснгүй, хундэ ўшэндэ нэрбэгдэнэй тухайн нанаа зобоомо гэршэ

баримтануудтаа үндэшэлэн хөөрхэдэнь, уярмаар, голхормооршье байдаа.

Цыден-Жаб Жимбиевэй дүлээтэ үүсчэлээс үнэлж бадархан буряад арадай ажабайдалай шухала үйлэхэрэгүүд тухай: Үнэнэй хэрэг бэлүүлхэн тула хори буряадуудай түлөөлгээдэй хазаар морёр I Петр хаандаа ошожо ерээн тухай түүхэн эрдэмий доктор Ширааб Бодиевич Чимитдоржиевай, мүн бүхэй дээрээ мэдээж киноактер, режиссёр Валерий Иникиновэй одото замай туяа гэрэл тухай Суута актерий нээрмжээтийн жасын гэшүүн Владимир Борисович Прокопьевий хөөрөөн сугларагшадай нонирхулаа.

Эвенк арадай «Арун» бүлгэмэй түрүүлгэшэ Мария Бодоулэвна Бадмаева үгэхэлэдээ, Цыден-Жаб Арсаланович «Хараасгай» сэтгүүл гаргахадаа, манай арадай үхижүүдэй уншахаа «Верика» гэжэ хабсагалта хэблүүлжэ, багашуулай урган хүгэлтэдэй айхабтар ехэ тухай хүргэндэнь, баярлажа ябадагбди гэжэ мэдүүлээ. Тийн «Арун» бүлгэмэйхэд эвенк арадай хатар бэлэглизэ һэн.

- Мэдээжэ совет уран зохёолшо Владимир Тендряковой оршуулгаар «Гал мөгий жэл» гэжэ романайн

ород хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, ВЛКСМ-эй Центральная Комитетэй үүсчэлээр Бүхэсоюзны конкурсанда шалгархаа, Николай Остробровскии нээрмжээтийн дипломдо, дурасхаалай медальда хүртэлдэнь, Цыден-Жаб Арсалановичийн хошуулд Москва ошожо срээ һэмди, - гэжэ Буряадай Уран зохёолшодой холбооной хариусалгата секретарь Юрий Ишеевич Будаев хөөрбээ. - Комсомолой ЦК-гай «Юность» гостиницаа байрлаа һэмди. Уран зохёолшодой байран соо уулзалгандууд болодог байгаа. СССР-эй бүхын союзна республиканууднаа лаураеадууд, дипломантнууд олоороо суглаараа һэн даа. Би имээс ехэ баяр нийртэй түрүүшүүхэс хабаадажаа, ехэ зохёолшодой, соёлын ажал ябуулгашадтай, артистнуудтай уулзанаа, танилцаанаа, анда нүхэд болононо мүнөөшье хүртээр маргашагүй. Эдэ уулзалгандууд дээрэлийн бүхүүмэллийн үнэн зүрхэндэхээ, башаа шэшэдэй алдуу дутагдалаа ойлгоходонь, туналдаг байбаа. Оршуулга хэдэг намда мэдээжэ оршуулгашадай нанамжанууд ехэ тухай хүргэбээ. «Хараасгай» журнал хэблэжэ гаргаглалаа Цыден-Жаб Арсаланович бүхын бээс, хаба шадалаа, мэргэжээл шадабаряа зориулнаа юм. Түүхэн түрүүлэн хүүгээдэй сэтгүүлэх гээдэгээрээ шүтээгээхэндэй ажлын ойлгодог һэн. Ушар нимээнээ бэлгитэй бэрхээ уран зураашадын, шэмэглэгэшдэй бээрхээ олбоо. Александр Хорёнов Валерий Богданова хоёр журналай дугаар бүхэниие ямар уран гоёор шэмэглэгээдэй гээш һэн! «Хараасгай» журнаалаа нэргээбэл, ахамад редакторийн дурасхаалын мүнхэлхээ

УРАН ЗОХЁОЛШЫН АЛТАН ҮЛГЫ

байнабди гэжэ Юрий Ишеевич тэмдэглээ.

Эдэ үдэрнүүдээ 80 наанайнгаа ой тэмдэглэжэ байхан Буряадай арадай поэт Алексей Данилович Бадаев ендэртэ гарахадаа, үүри, унаган нүхэр тухайдаа гүн сэдүүхэлэй халуун үгэндэй хэлэбэлээ. СССР-эй уран зохёолшодой съезднүүдээ, Буряадай литература болон искуусын хөёрдхи декадада, Ази ба Африкин гүрэнүүдэй залуу зохёолшодой Ташкентдэ болодог уулзалгандуудтаа хабаадаанаа тобшоноо хөөрбээ. Мүнөө мэндэ ябасаа хаа, маанадайнгаа дунда энээжэ, хүхижэл нуухаа байдаа. Тээд бурханай табисуураар хэмнэжэ үгтээн наанайнаа дээшэ гарахагүй ха юмын даа. Хээж, бүтээжэ үрдээгүй юумены үхижүүн, аша зээ-нээрнүү бэлэлүүлж бээз.

Буряадай арадай поэтесса Дулгар Ринчиновна Доржиева республикингаа радиогийн уран найханай редакцидаа хүдэлжэ байх удеө манай ахамад зохёолшо Цыден-Жаб Арсаланович Жимбиевэй хамта албанай хэрэгээр Монголой нийслэлээ Улаан-Баатар хото ошожо ерхнээнээ

гаргуулха хэрэг намда даалгаа һэн. Энэ туужууын хэблэлдэ бэлдэнхэй. Тээд мунгэ танган лэдуталданаа даа. Буряадай баатар Бабжа Барас тухай олон хүнүүд бэшэнхэн байха. Тийгээшье хаань, энэ зохёолийн хэблэгдэжэ гарахаа хаань, манай үндэшэн арадта аштатай тунатай байхал, - гэжэ республикин габьяатаа багша Цырендорживаа хөөрбээ.

Тийхэдэ СССР-эй ЦДУБ-ай түрүүлгэшэ, Россия Буддын шаантанай Заншалта Сангхын Бандида хамба-лама Жамбал-Доржо Гомбоев тухай баримтатаа туужань 1994-1995 онуудтаа «Буряад үнэн» сониндо хэблэгдээ һэн. Гэбэшье эн туужань мүнөө болотор ном болгогдоо барлагдаагүй байнаа. Энэ туужын дары хэблэгэ гаргабал, хайн байгаа гэжэ наангаданаа.

Хуушанай буряад дуунуудай түрүүлжин республиканскаа конкурсандаа лауреат Чимит Бастиунаа Базарова «Наян-Наваа» гэжэ арадай аман зохёолой ансамбльда хабаададаа дарыаа. Тээр тайзан дээрээ гарахадаа, нюотагтаа бага балшар

мүрэнэй хажуугаар хабтайдаг олон нуурууудые шэнжэлжэ, аяншалгын газар болгохо тухай хараа бодлыын бэлэлүүлээ һаамаа, хайн байгаа гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Буряадай мэдээжэ поэт, наяхан республикин Гүрэнэй шангай лауреат болонон Булат Жанчипов, КНР-эй арадай душан, профессор Анандын Нууаа, хэлэ бэшгэй эрдэмий доктор Эрдэнэ Уланов болон бусад арадай уран зохёолшын дурасхаалай сайлалгаа дээрэ үгэхэлэдээ, Цыден-Жаб Арсаланович Жимбиев тухай халуун дулаанаа дурсанаа байгаа.

Буряадай опера, баледэй академический театрд дуушад арадай уран зохёолшын үгэ дээрэ зохёолдоо дуунуудые гүйсэдхээжэ, сугларагшадтаа бэлэг баряа. Суута дуушан, СССР-эй арадай артиста Галина Вишневская гэжэ нууруудаа хоёр жэлдэ нуураа, мэргэжээлээ дээшэлүүлжэн Бэлгига Ринчинова композитор Базар Цырендашиевай зохёолоон «Галхан» гэжэ дууе хангийрдаа. Буряадай арадай артист Баяр Цыденжапов «Шамхандаа» гэжэ дууе наянгийн дээрээ «Байгаль» дуу и нугалдварийн баритайгаар гүйсэдхээ.

Баярай оршон байдалдаа үнгэрэн үдэши түгэсхэлдэ уран зохёолшын басаган - уран зураасаа-керамист Рыгзэма Цыденжаповна Жимбиева, эзэхүүн Анжей Жимбиев харюугай үгэхэлэдээ, эсэгийн 80 жэлэй ойн баярын шэмхэгэшэдээ, түрэл гаралдаа, нүхэдтөө гүнзэгэй сэдүүхэлжэн баяр баясалан хүргэнхэн байгаа.

Бата-Мүнхэ ЖИГЖИТОВ, журналист. ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: баяр ёнолойд уеда. Р-Н.БАЗАРОВАЙ фото-зурагууд.

наандаа хамтаа наадажа үндэшэн тухайдаа нонирхолтойгоор хөөрөөд, үе үүри нүхэрэйнгөө дурасхаалдаа зориулгаа, аялга наянгатаа дуугаа сугларагшадтаа бэлэглээ. Арадай дуушан, багша Даши-Доржо Бальжинимаасиц Базаров үгэхэлэд, дуу гүйсэдхээ.

Мэдээжэ дуушан, режиссёр, нийтийн ажал ябуулгаша, Буряад Республикин соёлын габьяатаа ажал ябуулгаша Жамсаран Дармаевич Дандааров ендэртэ гарахадаа, Цыден-Жаб Жимбиевэй олон шүлэгтэдэй хүнүүд олдожо, монгол угсаатаа арадуудай үхижүүдэй ехэ наадан заншалтаа болгогдоо, Буряад орондо, Хальмаг Республикаадаа үнгэргэгдхээр хараалагданаа, залиршод байхийд. Хойшодоо Цыден-Жаб Арсаланович шэнгийн үүсчэл эдэбхитэй хүнүүд олдожо, монгол угсаатаа арадуудай үхижүүдэй наадан үнгэргэгдхээр хэлэгээдэй аабзаа гэжэ наяданабиаа гээдэг Дулгар Ринчиновна түгэсхэлдэе мэдүүлбээ.

- Цыден-Жаб Жимбиев Бабжа Барас баатар тухай түүхээ тухажаа бэшэнхэн юм. Тэрэниие ном болгож

25.09.2008

БУРЯД УНЭН

№ 111 (21654)

Понедельник, 29

Первый канал

- 6.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 «МАЛАХОВ +»
11.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
12.20 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
13.20 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
16.20 Т/С «ОГОНЬ ЛЮБВИ»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.20 ЖДИ МЕНЯ
20.10 «СЛЕД»
21.00 Т/С «МОНТЕКРИСТО»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «ГАЛИНА»
23.30 «ПРИВЫЧКА ЖЕНИТЬСЯ»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 «ПАМЯТЬ»
01.40 «ГЕНЕЙ И ЗЛОДЕЙ»
02.10 Х/Ф «РЕЙД НА ЭНТЕББЕ»
04.40 «ДНЕВНИКИ СЛОНОВ»
05.30 «ДЕТЕКТИВЫ» ДО 05.55

«РОССИЯ»

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07,
08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ УТРО
09.55 Х/Ф «ВРЕМЯ РАДОСТИ»
11.45, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ

Вторник, 30

- Первый канал
- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 «МАЛАХОВ +»
11.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
12.30 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
13.20 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
16.20 Т/С «ОГОНЬ ЛЮБВИ»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.20 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
20.10 «СЛЕД»
21.00 Т/С «МОНТЕКРИСТО»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «ГАЛИНА»
23.30 «АНАТОЛИЙ РОМАШИН. ПОСЛЕДНИЕ 24 ЧАСА»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 УДАРНАЯ СИЛА. «СТРЕМИТЕЛЬНЫЙ «АЛЬБАТРОС»
01.40 ИСКАТЕЛИ. «ПОСЛЕДНЯЯ ТАЙНА ЦАРЕУБИЙЦ»
02.30 Х/Ф «БОЛЬШАЯ ПЕРЕПОЛОХ В МАЛЕНЬКОМ КИТАЕ»
04.20 Х/Ф «ЛЮБОВЬ К ДЕНЬГАМ»

«РОССИЯ»

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07,
08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ УТРО
09.55 «МУНХЭ ЗУЛА»
10.10 «УЛГУР»
10.25 «САГАЙ СУУРЯН»
10.50 Т/С «СРОЧНО В НОМЕР»
11.45, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.40 М/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ КАПИТАНА ВРУНГЕЛЯ»
12.50 Т/С «ЗАСТАВА»
13.55 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 ПРАЗДНИК УРАЗА-БАЙРАМ. ТРАНСЛЯЦИЯ ИЗ МОСКОВСКОЙ СОБОРНОЙ МЕЧЕТИ
16.35 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ

Дүхэргүй

№ 38 (596)

14

- ЗАСТАВИШИЙ В КАМНЕ»
16.30 ЗАСАДНЫЙ ПОЛК. «БОРИС КОРНИЛОВ»
17.00 М/С «ВИЛЛИ ФОГ-2»
17.25 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ МЕДВЕДОЖКА ПАДДИНГОНА»
17.35 Т/С «СКИППИ» 21 С.
18.00 Д/С «ЧЕЛОВЕК И ЛЬВЫ. ПРОДОЛЖЕНИЕ ИСТОРИИ»
18.20 ПЛЕННИЦЫ СУДЬБЫ. «СВЕТ КАТИОШКА»
18.50 Д/Ф «ГЕРМАН ГЕЛЬМГОЛЬЦ»
19.00 Д/Ф «ТИКАЛЬ. ИСЧЕЗНУВШИЙ ГОРОД МАЙЯ»
19.15 ХРАМОВЫЙ КОМПЛЕКС НА ГОРОДЯНКЕ. СМОЛЕНСК
19.30 «БЛОКНОТ»
20.00 НОЧНОЙ ПОЛЕТ
20.55, 02.40 Д/Ф «ВЕЛИКАЯ КИТАЙСКАЯ СТЕНА». «МОНГОЛЬСКИЕ ЗАВОЕВАТЕЛИ»
21.50 СТАРАЯ ПОДШИВКА. «ПЕСТРЫЕ СТРАНИЦЫ»
22.20 ОСТРОВА. Н. ГРИЦЕНКО
23.05 Д/Ф «РОССИЙСКИЕ ИМПЕРАТОРЫ: ПРИГОВОРЕННЫЕ И ВОСКРЕСШИЕ»
23.35 «ТЕМ ВРЕМЕНЕМ»
00.55 ВООБРАЖАЕМЫЙ МУЗЕЙ М.ШЕМЯКИНА. «НОС В ИСКУССТВЕ»
01.35 Д/Ф «РАЗУМНЫЙ» КИНЕМАТОГРАФ ИЛИ ПРОПУЩЕННЫЙ АВАНГАРД»
02.15 ФОРТЕПИАННЫЕ МИНИАТЮРЫ Л. БЕТХОВЕНА
03.35 Д/Ф «ТИМБУКТУ. ГЛАВНОЕ - ДОБРАТЬСЯ ДО ЦЕЛИ»

- Культура
- 08.00 КАНАЛ «ЕВРОНЮС»
11.00, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «ШИНЕЛЬ»
13.05 «ЖИВОЕ ДЕРЕВО РЕМЕСЛ»
13.20 ЛИНИЯ ЖИЗНИ. Б. ЕФИМОВ
14.15 ПЯТОЕ ИЗМЕРЕНИЕ
14.45 СПЕКТАКЛЬ «ТЕАТР КЛАРЫ ГАЗУЛЬ. ЖЕНЩИНА-ДЬЯВОЛ»
16.15 Д/Ф «КАФЕДРАЛЬНЫЙ СОБОР В ШИБЕНИКЕ. ВЗГЛЯД»,

Ариг Ус

- 08.30 М/С «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ». ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
09.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА
09.30 ИНТУИЦИЯ
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.00 «ГУМАНОИДЫ В КОРОЛЕВЕ»
11.30 «САША + МАША»
12.00 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
12.30 М/Ф «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
13.00 М/С «ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБОТА - ПОДРОСТКА»
13.30 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙТРОНА, МАЛЬЧИКА-ГЕНИЯ»

- РЕСС». «НОВОСТИ»
07.10 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА
08.00 «ТАКСИ»
08.30 М/С «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 ИНТУИЦИЯ
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.00 «ГУМАНОИДЫ В КОРОЛЕВЕ»
11.30 Т/С «САША + МАША»
12.00 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
12.30 М/Ф «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
13.00 М/С «ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБОТА - ПОДРОСТКА»
13.30 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙТРОНА, МАЛЬЧИКА-ГЕНИЯ»
14.00 М/С «ЦАП-ЦАРАП»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.30 «ДОМ-2. LIVE»
17.15 Х/Ф «БЛОНДИНКА В ЗАКОНЕ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
19.15 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
19.30 «УНИВЕР»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»
23.35 Х/Ф «БЛОНДИНКА В ЗАКОНЕ»

- Тивиком
- 06.00 «ВЕЧЕР С ТИГРАНОМ КЕОСАЯНОМ»
06.30, 13.30, 17.30, 20.30, 00.30 «24»
07.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.35 Д/Ф «ЗАВЕЩАНИЕ ДРЕВНИХ МАЙЯ» 2 Ч.
08.00 «ВЫЖИТЬ В МЕГАПОЛИСЕ»

- КА-ГЕНИЯ»
14.00 М/С «ЦАП-ЦАРАП»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.30 «ДОМ-2. LIVE»

- 16.30 Х/Ф «ЗВЕЗДНЫЕ ВОЙНЫ: ЭПИЗОД 6 - ВОЗВРАЩЕНИЕ ДЖЕДАЯ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
19.15 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
19.30 Т/С «УНИВЕР»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»
23.35 Х/Ф «БЛОНДИНКА В ЗАКОНЕ»

- 00.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
01.00 «АКТУАЛЬНОЕ ЧИТВО»
01.15 «ТРИ УГЛА С ПАВЛОМ АСТАХОВЫМ»
02.15 «НОВОСТИ ДНЯ»

- СТС - «БАЙКАЛ»
00.25, 00.50, 01.20, 01.55, 02.20,
02.50, 03.20 СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ
18.50, 20.05, 21.55, 00.15, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ: БУРЯТИЯ
06.00 ПРОФИЛАКТИКА
18.30, 00.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 Т/С «РЫЖАЯ»
21.00 РАНЕТКИ ДРАМЕДИ
21.58 «СКАЖИ»
22.00 Х/Ф «ОТ ЗАКАТА ДО РАССВЕТА»
00.30 КИНО В ДЕТАЛЯХ
01.30 Т/С «СПАСИБО ЗА ПОКУПКУ»
03.10 МУЗЫКА НА СТС

НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.00 «СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ...»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.40 «СЕГОДНЯ»
11.20 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ»
11.55 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
12.35 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.35 Х/Ф «АКЦИЯ»
16.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
20.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-9»
21.40 Т/С «ЧАС ВОЛКОВА»
22.40 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
00.00 Т/С «ПРОКЛЯТЫЙ РАЙ-2»
01.00 ДНЕВНИК ВСЕРОССИЙСКОГО КОНКУРСА
01.15 «ШКОЛА ЗЛОСЛОВИЯ»
02.10 «ФУТБОЛЬНАЯ НОЧЬ»
02.40 «ПЕТРОВКА, 38»
04.30 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ МОДЕРН»
05.05 Т/С «БЕЗ СЛЕДА-5»
05.55 Т/С «АЭРОПОРТ»

Тивиком

- 07.50 «ОБЪЕКТИВ»
07.30 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН»
08.00 «ВЫЖИТЬ В МЕГАПОЛИСЕ»
08.25 «ЗВАНЫЙ УЖИН»
09.30 «СОЛДАТЫ. НОВЫЙ ПРИЗЫВ»
10.30, 13.30, 17.30, 20.30, 00.30 «24»
11.00 «В ЧАС ПИК»
12.00 «ЧАС СУДА» С ПАВЛОМ АСТАХОВЫМ
13.00 ШКОЛЬНОЕ ТВ
14.00 «ЗВАНЫЙ УЖИН»
15.00 Х/Ф «ОСОБЬ-3»
16.50 «ОЧЕВИДЕЦ»: САМОЕ СМЕШНОЕ
17.00 «ПЯТЬ ИСТОРИЙ»: «РАКОВЫЙ КОРПУС»
18.00 «ОПЕРА. ХРОНИКИ УБОЙНОГО ОТДЕЛА»
19.00 «В ЧАС ПИК»
20.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
21.00 Т/С «ОПЕРА. ХРОНИКИ УБОЙНОГО ОТДЕЛА»
22.00 «СОЛДАТЫ. НОВЫЙ ПРИЗЫВ»
23.00 «ГРОМКОЕ ДЕЛО»: «САМОСУД ПО-РУССКИ»

- ЛА ВОЛШЕБНИЦ»
16.00 Т/С «ХАННА МОНТАНА»
16.30 ГАЛИЛЕО
17.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
17.30 НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 Т/С «РЫЖАЯ»
21.00 РАНЕТКИ ДРАМЕДИ
21.58 «СКАЖИ»
22.00 Х/Ф «НЯНЬКИ-2»
23.40 6 КАДРОВ
00.30 СЛАВА БОГУ, ТЫ ПРИШЕЛ!
02.00 Т/С «ТАНЦЫ СО ЗВЕЗДАМИ»
04.00 МУЗЫКА НА СТС

НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.00 «НАШЕ ВСЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.40 «СЕГОДНЯ»
11.25 «ЧИСТОСЕРДЧЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
12.00 «КОДЕКС ЧЕСТИ»
14.35 Т/С «СИНДИКАТ»
15.30 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
16.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
20.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-9»
21.40 Т/С «ЧАС ВОЛКОВА»
22.40 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
00.00 Т/С «ПРОКЛЯТЫЙ РАЙ-2»
01.00 «ГЛАВНАЯ ДОРОГА»
01.35 Х/Ф «ИСТОРИЯ ХЕЛЕН МОРГАН»
04.00 Т/С «КОНТОРА»
05.05 Т/С «БЕЗ СЛЕДА-5»
05.55 Т/С «АЭРОПОРТ»

В статье В.Сыдеева «Мегафон» компани - Хорин аймагта допущена ошибка. «Бүхэ барилдаан: Буряадай чөмийн Аюр Гаменов (следует читать - Галсанов) мурсынээдэ түрүүлжэ, чөмийн хүндэтэй нэрээр зэргэдэх хүртэбээ».

15

№ 38 (596)

Среда, 1

БУРЯД УНЭН

25.09.2008

Дух зриг

№ 111 (21654)

Первый канал

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 «МАЛАХОВ +»
11.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
12.20 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
13.20 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
16.20 Т/С «ОГОНЬ ЛЮБВИ»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.20 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
20.10 «СЛЕД»
21.00 Т/С «МОНТЕКРИСТО»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «ГАЛИНА»
23.30 «НЕВЕРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ ПРО ЖИЗНЬ»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 «САМЫЕ ОПАСНЫЕ МОРСКИЕ ХИЩНИКИ»
01.40 Х/Ф «НА САМОМ ДНЕ ОКЕАНА»
03.50 Х/Ф «ГЕНИЙ»

«РОССИЯ»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.55 «БЕЛЫЙ ЦЫГАН. МСТИСЛАВ ЗАПАШНЫЙ»
10.50 Т/С «СРОЧНО В НОМЕР»
11.45, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.40 М/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ КАПИТАНА ВРУНГЕЛЯ»
12.50 Т/С «ЗАСТАВА»
13.55 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»

16.40 «СУД ИДЕТ»
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.05 Т/С «ЖЕНЩИНА БЕЗ ПРОШЛОГО»
20.00 Т/С «РОДНЫЕ ЛЮДИ»
21.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00 Т/С «Я ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ»
23.50 «НАРКОТИКИ. БАНДА СУДАКОВА»
00.50 «ВЕСТИ+»
01.10 Х/Ф «БЕСПРЕДЕЛ»
03.10 ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ

«КУЛЬТУРА»

07.30 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «БЕЗ ВИНЫ ВИНОВАТЫЕ»
13.30 «АПОКРИФ»
14.15 Д/Ф «АЛТАЙСКИЕ КЕРЖАКИ»
14.45 Х/Ф «ОХОТА НА ЛИС»
16.15 Д/Ф «САНТА МАРИЯ ДЕЛЛЕ ГРАДИЕ И «ТАЙНА ВЕЧЕРЯ»
16.30 «РОССИЙСКИЙ ИМПЕРАТОРЫ: ПРИГОВОРЕННЫЕ И ВОСКРЕСШИЕ»
17.00 М/С «ВИЛЛИ ФОГ-2»
17.25 Т/С «СКИППИ»
17.50 Д/С «НАЕДИНЕ С ПРИРОДОЙ». «СМЕРТЕЛЬНЫЕ СВЯЗИ»
18.20 «КАЗНИТЬ НЕЛЬЗЯ ПОМИЛОВАТЬ»
18.50 Д/Ф «КАЗИМИР МАЛЕВИЧ»
18.55 ГРАНД-ГАЛА ВЕРДИ. КОНЦЕРТ
20.00 НОЧНОЙ ПОЛЕТ
20.55, 02.55 Д/Ф «ЗАПРЕТНЫЙ ГОРОД КИТАЯ». «ЦЕНТР МИРА»
21.50 СТАРАЯ ПОДШИВКА. «ТОРЖЕСТВО НАУКИ»
22.20 ВЛАСТЬ ФАКТА
23.00 Д/Ф «КИНО НЕМОЕ И ЗРЯЧЕЕ»
23.40 Д/Ф «АНТИЧНАЯ ОЛИМПИЯ. ЗА ЧЕСТЬ И ОЛИВКОВУЮ ВЕТВЬ»
00.00 Д/Ф «ЕГО ГОЛГОФА. Н. ВАВИ-

ЛОВ»

00.55 Х/Ф «АВТОМОБИЛЬ»
02.25 Э. ГРИГ. «ПЕР ГЮНТ»

«АРИГ УС»

06.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». «НОВОСТИ»

07.10 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»

07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА

08.00 «ТАКСИ»

08.30 М/С «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»

09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА

09.30 ИНТУИЦИЯ

10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»

11.00 «ГУМАНОИДЫ В КОРОЛЕВЕ»

11.30 Т/С «САША + МАША»

12.00 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»

12.30 М/Ф «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»

13.00 М/С «ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБОТА - ПОДРОСТКА»

13.30 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙТРОНА, МАЛЬЧИКА-ГЕНИЯ»

14.00 М/С «ЦАП-ЦАРАП»

14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»

15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРЮЩЕГО». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»

15.30 «ДОМ-2. LIVE»

17.35 Х/Ф «БЛОНДИНКА В ЗАКОНЕ»

19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»

19.15 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»

19.30 Т/С «УНИВЕР»

20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»

20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»

21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»

21.30 Т/С «УНИВЕР»

22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ».

«ЗНАКИ ЗОДИАКИ»

23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»

23.35 Х/Ф «БЛОНДИНКА И БЛОНДИНКА»

19.00 «В ЧАС ПИК»

20.00 «НОВОСТИ ДНЯ»

21.00 Т/С «ОПЕРА. ХРОНИКИ УБОЙНОГО ОТДЕЛА»

22.00 «СОЛДАТЫ. НОВЫЙ ПРИЗЫВ»

23.00 «ДЕТЕКТИВНЫЕ ИСТОРИИ»:

«ДЕНЬГИ «НА ЛАПУ»

00.00 «НОВОСТИ ДНЯ»

01.00 «АКТУАЛЬНОЕ ЧИТИВО»

01.15 Х/Ф «РЕПОРТАЖ»

02.45 «НОВОСТИ ДНЯ»

19.00 «СЕКРЕТНЫЕ ИСТОРИИ»:

«ПРОКЛЯТИЯ ЕГИПЕТСКИХ ФАРАНОВ»

00.00 «НОВОСТИ ДНЯ»

01.00 «АКТУАЛЬНОЕ ЧИТИВО»

01.15 Х/Ф «СВЯТИЕ ИЗ БУНДОКА»

03.20 «НОВОСТИ ДНЯ»

19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»

19.15 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»

19.30 Т/С «УНИВЕР»

20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»

20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»

21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»

21.30 Т/С «УНИВЕР»

22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ».

«ЗНАКИ ЗОДИАКИ»

23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»

23.35 Х/Ф «СВИДАНИЕ ВСЛЕПУЮ»

19.00 «В ЧАС ПИК»

20.00 «НОВОСТИ ДНЯ»

21.00 Т/С «ФАДАР-СПОРТ»

22.00 Т/С «ОПЕРА. ХРОНИКИ УБОЙНОГО ОТДЕЛА»

23.00 «СОЛДАТЫ. НОВЫЙ ПРИЗЫВ»

19.00 «СЕКРЕТНЫЕ ИСТОРИИ»:

«ПАПИНЫ ДОЧКИ»

00.00 «РЫЖАЯ»

01.00 «НОВОСТИ ДНЯ»

01.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»

10.00 РАНЕТКИ ДРАМЕДИ

11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ

НЯНЯ»

12.00 НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!

13.00 М/С «СМЕШАРИКИ»

14.00 М/С «ЗОРРО. ПОКОЛЕНИЕ

ЗЕТ»

14.30 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»

15.00 М/С «СКУБИ И СКРЭППИ»

15.30 М/С «КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА

ВОЛШЕБНИЦ»

16.00 Т/С «ХАННА МОНТАНА»

16.30 ГАЛИЛЕО

17.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ

НЯНЯ»

17.30 НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!

19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»

20.00 Т/С «РЫЖАЯ»

21.00 РАНЕТКИ

21.58 «СКАЖИ!»

22.00 Х/Ф «13-Й РАЙОН»

23.35 6 КАДРОВ

00.30 СЛАВА БОГУ, ТЫ ПРИШЕЛ!

01.45 Т/С «ТАНЦЫ СО ЗВЕЗДАМИ»

03.45 МУЗЫКА НА СТС

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»

10.00 «НАШЕ ВСЕ»

11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.40 «СЕГОДНЯ»

11.25 «КОМНАТА ОТДЫХА» С ЛЮДМИЛОЙ НАРУСОВОЙ

12.00 «КОДЕКС ЧЕСТИ»

14.35 Т/С «СИНДИКАТ»

15.30 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»

16.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»

17.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»

25.09.2008

№ 111 (21654)

БУРЯД ЧИН

Дүгээрч

№ 38 (596)

16

03.35 Д/Ф «РАЙХЕНАУ. ОСТРОВ ЦЕРКВЕЙ НА БОДЕНСКОМ ОЗЕРЕ»

Ариг Ус

- 06.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». «НОВОСТИ»
07.10 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА
08.00 «ТАКСИ»
08.30 М/С «ДЕТКИ ПОДРОСЛИ»
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 ИНТУИЦИЯ
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.00 «ГУМАНОИДЫ В КОРОЛЕВЕ»
11.30 Т/С «САША + МАША»
12.00 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
12.30 М/Ф «КАППА МАЙКИ»
13.00 М/С «ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБОТА - ПОДРОСТКА»
13.30 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙТРОНА, МАЛЬЧИКА-ГЕНИЯ»
14.00 Т/С «ЦАП-ЦАРАП»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.30 «ДОМ-2. LIVE»

- 17.00 Х/Ф «СВИДАНИЕ ВСЛЕПУЮ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
19.15 ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
19.30 Т/С «УНИВЕР»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 «ИНТУИЦИЯ»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»
23.35 НАША RUSSIA
00.05 СМЕХ БЕЗ ПРАВИЛ
01.05 «СЕКС» С А.ЧЕХОВОЙ

Тивиком

- 06.00 «ВЕЧЕР С ТИГРАНОМ КЕОСЯНОМ»
06.30, 13.30, 17.30 «24»
07.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.30 «РАДАР-СПОРТ»
08.05 «ВЫЖИТЬ В МЕГАПОЛИСЕ»
08.30 «ЗВАНЫЙ УЖИН»
09.30 «СОЛДАТЫ. НОВЫЙ ПРИЗЫВ»
10.30 «НОВОСТИ ДНЯ»

- 11.00 «В ЧАС ПИК»
12.00 «ЧАС СУДА» С ПАВЛОМ АСТАХОВЫМ
13.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
14.00 «ЗВАНЫЙ УЖИН»
14.50 Х/Ф «СВЯТЫЕ ИЗ БУНДОКА»
17.00 «ПЯТЬ ИСТОРИЙ». «ЧЕРНЫЕ ТЕНИ У БЕЛОГО ДОМА»
18.00 Т/С «ОПЕРА. ХРОНИКИ УБОЙНОГО ОТДЕЛА»
19.00 «В ЧАС ПИК»
20.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.30 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН»
21.00 Т/С «ОПЕРА. ХРОНИКИ УБОЙНОГО ОТДЕЛА»
22.00 «СОЛДАТЫ. НОВЫЙ ПРИЗЫВ»
23.00 Х/Ф «БЕШЕНЫЕ ПСЫ»
01.00 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
01.35 «СЕАНС ДЛЯ ВЗРОСЛЫХ»
09.00, 13.30, 18.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 РАНЕТКИ ДРАМЕДИ
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!
13.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
14.00 М/С «ЗОРРО. ПОКОЛЕНИЕ ЗЕТ»
14.30 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
15.00 М/С «СКУБИ И СКРЭППИ»
15.30 М/С «БЛУ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
16.00 Т/С «ХАННА МОНТАНА»
16.30 ГАЛИЛЕО
17.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
17.30 НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 Т/С «РЫЖАЯ»
20.58 «СКАЖИ!»
21.00 Х/Ф «КИНГ КОНГ»

СТС - «БАЙКАЛ»

- 06.25, 07.15, 07.40, 08.10, 08.25, 00.25, 00.50, 01.20, 01.55, 02.20, 02.50, 03.20 СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ
05.55, 07.15, 09.20, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 00.54, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ: БУРЯТИЯ

Суббота, 4

Первый канал

- 06.40 Х/Ф «РАСПИСАНИЕ НА ПОСЛЕЗАВТРА»
07.00, 11.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «РАСПИСАНИЕ НА ПОСЛЕЗАВТРА»
08.30 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!
09.10 «МОИ ДРУЗЬЯ ТИГРУЛЯ И ВИННИ». «ДОНАЛЬД ДАК ПРЕДСТАВЛЯЕТ»
10.00 СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.20 ЗДОРОВЬЕ
11.10 «СМАК»
11.50 «ИННА ЧУРИКОВА. ЗА КУЛИСАМИ И ДОМА»
13.20 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
14.20 ЧЕМПИОНЫ КВН. «ВНЕ ИГРЫ». «КЛУБ ОДЕССКИХ ДЖЕНТЛЬМЕНОВ»
16.10 ВСЕ ЗВЕЗДЫ НА ВЕРНИСАЖЕ ИЛИ РЕЗНИКА
19.20 Т/С «ОБЩАЯ ТЕРАПИЯ»
20.20 «ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.20 «ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД». ПРОДЛЕНИЕ
23.30 «ПРОЖЕКТОР ПЕРИСХИЛТОН»
00.00 Х/Ф «ВУЛКАН»
02.00 Х/Ф «ПРОГУЛКА ПО БЕСПУТНОМУ КВАРТАЛУ»
03.50 Х/Ф «ПОЦЕЛУЙ МЕНЯ НА ПРОЩАНИЕ»
05.20 Х/Ф «ЗАПЕРТО»

«Россия»

- 07.10 «ЗДОРОВЬЕ»
07.45 «ВСЯ РОССИЯ»
08.00 «СЕЛЬСКИЙ ЧАС»

отдел рекламы

21-62-62

отдел рекламы

- 08.25 «ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ»
09.00, 12.00, 15.00 ВЕСТИ
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
09.20 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА»
09.45 «СУБОТНИК»
10.20 М/Ф «ВЕРНИТЕ РЕКСА»
10.35 Х/Ф «МАРЬЯ ИСКУСНИЦА»
12.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.20 «ТВОЙ ВЫБОР»
12.35 «МИР ЦВЕТА РАДУГИ»
12.45 «ПРИРАСТАЯ СИБИРЬЮ»
13.20 «СМЕХОПАНОРАМА»
14.15 «СЕНАТ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.30 Х/Ф «ГРУСТНАЯ ДАМА ЧЕРВЕЙ»
16.55 «СУББОТНИЙ ВЕЧЕР»
18.50 «ЗВЕЗДНЫЙ ЛЕД»
21.00 ВЕСТИ В СУББОТУ
21.40 «КРИВОЕ ЗЕРКАЛО. ТЕАТР»
23.50 Х/Ф «ЗАЧЕМ ТЫ УШЕЛ...»
01.45 Х/Ф «БЛЭЙД-3: ТРОИЦА»

Культура

- 07.30 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.10 БИБЛЕЙСКИЙ СЮЖЕТ
11.40 Х/Ф «ОБЫКНОВЕННОЕ ЧУДО»
13.15 «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН»
13.50 М/Ф «ОСТРОВ СОКОРОВИЩ»
15.40 ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА
16.05 Х/Ф «ПО ГЛАВНОЙ УЛИЦЕ С ОРКЕСТРОМ»
17.35 В ВАШЕМ ДОМЕ. М. КОНДРАТЬЕВА
18.00 Х/Ф «ПО ГЛАВНОЙ УЛИЦЕ С ОРКЕСТРОМ»
19.10 ИСТОРИЧЕСКИЕ КОНЦЕРТЫ
20.10 МАГИЯ КИНО
20.50 СПЕКТАКЛЬ «МУДРЕЦ»
23.00 Х/Ф «ЛЕММИНг»

Ариг Ус

- 01.25 Д/С «ИСТОРИЯ МОДЫ». «БЛАГОРОДНЫЙ ОБЛИК СРЕДНЕВЕКОВЬЯ»
02.15 ВСЕ ЭТО ДЖАЗ. ДЖОН СКОФИЛД И ДЖО ЛОВАНО
07.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
08.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». «НОВОСТИ»
08.35 «ЖИЗНЬ, ПОЛНАЯ РАДОСТИ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
09.00 «БУДДИСТСКАЯ ТРАДИЦИОННАЯ САНГХА РОССИИ ПРЕДСТАВЛЯЕТ...». ПОГОДА
09.30 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
10.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА. «НОВОСТИ»
10.35 «МУНГЭН СЭРГЭ»
11.00 «ШКОЛА РЕМОНТА»
12.00 Д/Ф «ПОДРУГИ»
13.00 Д/Ф «БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ»
14.00 «КЛУБ БЫВШИХ ЖЕН»
15.00 «COSMOPOLITEN. ВИДЕОВЕРСИЯ».
15.30 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
16.00 Х/Ф «ШАГ ВПЕРЕД»
18.00 «САША + МАША»
19.00 ТАНЦЫ БЕЗ ПРАВИЛ
20.00 ЛОТЕРЕЯ ОТ «ТИГАНА»
20.10 «ЖЕНСКАЯ ЛИГА». ПОГОДА
20.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
21.00 ! «КТО НЕ ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ». ПОГОДА
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.00 «КОМЕДИ-КЛАБ». ПОГОДА
00.00 НАША RUSSIA
00.30 УБОЙНАЯ ЛИГА
01.30 Х/Ф «ЛЕММИНг»

Тивиком**отдел рекламы**

21-62-62

отдел рекламы

- 14.15 «ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.30 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
16.00 ПРАЗДНИЧНЫЙ КОНЦЕРТ, ПОСВЯЩЕННЫЙ ДНЮ КОСМИЧЕСКИХ ВОЙСК
18.00 Х/Ф «БЕЗ ВИНЫ ВИНОВАТЫЕ»
21.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
22.05 ГЛАВНОЕ СОБЫТИЕ ГОДА. «ИМЯ РОССИЯ»
23.55 «СТО ПРИЧИН ДЛЯ СМЕХА». СЕМЕН АЛЬТОВ
00.25 Х/Ф «НЕЗВАНЫЕ ГОСТИ»

Культура

- 07.30 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.10 «ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ»
11.40 Х/Ф «РЕСПУБЛИКА ШКИД»
13.15 ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО. Э.ФЛИНН
13.45 «МУЗЫКАЛЬНЫЙ КИОСК»
14.00 М/Ф «КАПИТАН ЛЕСА»
15.10, 02.55 Д/С «ПОМОСТЬ СУРИКАТ». «КРЕСТНАЯ МАТЬ». 26 С. «24-МЯЧ ЧАСАМИ РАНЕЕ»
16.00 «ЧТО ДЕЛАТЬ?»
16.45 «И.ШМЕЛЕВ. ПУТИ ЗЕМНЫЕ»
17.30 ДЖ.ВЕРДИ. «ДОН КАРЛОС»
20.45 Х/Ф «ВАССА»
22.55 Д/Ф «И. ЧУРИКОВА»
23.40 Д/С «РИМ: РАССВЕТ И ЗАКАТ ИМПЕРИИ». «ВТОРЖЕНИЕ В БРИТАНИЮ»
00.30 Х/Ф «ЗНАКОМСТВО С ЦУКЕРАМИ»
02.10 ДЖЕМ-5. КОНЦЕРТ ДЖЕЙ МОНХАЙТ
02.35 М/Ф «ИКАР И МУДРЕЦЫ». «ДАРЮ ТЕБЕ ЗВЕЗДУ»
03.45 Д/Ф «РОТШИЛЬД»

Ариг Ус

- 07.30 ИЗМЕНИ СВОЙ МИР. ПОГОДА. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
08.00 «БЛАГАЯ ВЕСТЬ»
08.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА
09.00 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.40 «ГОСТЬ В СТУДИИ»
10.00 «ДОМ-2». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
11.00 ШКОЛА РЕМОНТА
12.00 «4 КОМНАТЫ»
13.00 Д/Ф «ЧУДЕСА И ФОКУСЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
14.15 Х/Ф «ШАГ ВПЕРЕД»
16.20 Х/Ф «ЯРМАРКА ТЩЕСЛАВИЯ»
19.00 Д/Ф «ЭПИДЕМИЯ»
20.00 «МУНГЭН СЭРГЭ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
20.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА
21.00 «БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
23.00 «КОМЕДИ-КЛАБ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 «ЖЕНСКАЯ ЛИГА»
00.30 СМЕХ БЕЗ ПРАВИЛ
01.30 Х/Ф «ЛЕММИНг»

Тивиком

- 06.55 «ОБЪЕКТИВ»
07.35 Д/Ф «ТАЙНЫ ЕГИПЕТСКИХ ПИРАМИД»
08.00 «ВКУС УБИЙСТВА»
09.00 «ДАЛЬНИЕ РОДСТВЕННИКИ»
10.00 «КОМЕДИ-КЛАБ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
11.00 «ЖЕНСКАЯ ЛИГА»
00.30 СМЕХ БЕЗ ПРАВИЛ
01.30 Х/Ф «ПРОКЛЯТИЕ САМОУБИЙЦЫ»

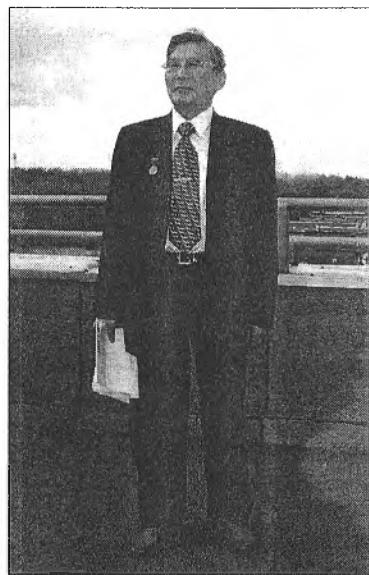
СТС - «Байкал»

- 06.00 Т/С «ЗЕНА - КОРОЛЕВА ВОИНОВ»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
07.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 Т/С «РЫЖАЯ»
09.00, 13.30, 18.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 РАНЕТКИ ДРАМЕДИ
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!
13.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
14.00 М/С «ЗОРРО. ПОКОЛЕНИЕ ЗЕТ»
14.30 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
15.00 М/С «СКУБИ И СКРЭППИ»
15.30 М/С «БЛУ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
16.00 Т/С «ХАННА МОНТАНА»
16.30 ГАЛИЛЕО
17.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
17.30 НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 Т/С «РЫЖАЯ»
20.58 «СКАЖИ!»
21.00 Х/Ф «КИНГ КОНГ»

НТВ

- 23.15 Х/Ф «ОТКРЫТОЕ МОРЕ»
00.45 Х/Ф «КЛОУНЫ - УБИЙЦЫ ИЗ КОСМОСА»
02.25 Т/С «ТАНЦЫ СО ЗВЕЗДАМИ»
04.25 МУЗЫКА НА СТС
07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.0

«КАПИТАЛИСТИЧЕСКАЯ ГЛОБАЛИЗАЦИЯ – НОВАЯ ФОРМА ЗАКАБАЛЕНИЯ И УНИЧТОЖЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСТВА»

«Я не предам будущее ради быстрых денег».

В. фон Сименс.

*«И силы темны,
и время шершаво.
Чужими умами живем.
И левые спраха, правые спраха –
Глядь, Землю и перевернем».*

Э. Балашов.

С 30 июля по 5 августа в городе Сеул (Южная Корея) впервые в Азии проходил XXII Всемирный философский конгресс: «Пересмысливая философию сегодня». В нем приняли участие 3000 человек из 80 стран мира. Наибольшее количество докладов было представлено философами из России, США, Китая и Кореи. Это был действительно всемирный форум: здесь была обеспечена всепланетная представительность, здесь сошлись Восток и Запад, Север и Юг. Здесь были представлены все философские направления, все глобальные проблемы современности. В центре внимания участников Конгресса была интерпретация современной эпохи.

В КАКОМ ОБЩЕСТВЕ МЫ ЖИВЕМ?

Мы живем в эпоху капиталистической глобализации, когда главной ценностью объявлен капитал, когда «деньги стали зловеще важными» (Б. Хюбнер) и когда «процветание ассоциируется с обуржуазиванием» (Дж. Грей). По мнению большинства участников Всемирного Конгресса, «глобализация, которая контролируется капитализмом, и которой движет прибыль, – это новая форма закабаления и уничтожения человечества».

Мы живем в буржуазном обществе потребления, где поощряется исторически-алчное стремление к материальному обогащению и где выработан иммунитет к духовным ценностям. Здесь на смену просвещению и творчеству приходят развлечение и наслаждение. Когда-то ценились добродетель и скромность, сегодня царят дух торга, алчности и жадности. Раньше наука была духовной ценностью, а сегодня она стала технологией извлечения прибыли. Как сказал македонский философ В. Давчев, мы живем в эпоху «экзистенциального абсурда».

(По материалам XXII Всемирного философского конгресса)

Ситуация носит трансцендентный характер, и, как заметил один из участников Конгресса, наше положение можно было бы назвать комичным, если бы оно не было столь трагичным.

По мнению китайского философа Dan Lin, развитие науки и техники в условиях капиталистической глобализации ведет к мировому обществу риска. Формирование общества риска связано с такими фундаментальными изменениями, как «конец природы» и «конец традиций»; это состояние страха и фрустрации, неопределенности и неконтролируемости. «Капиталистическая модель технологической модернизации, – говорил китайский философ Quan Shi Li, – принесла с собой экологический кризис, разрушение окружающей среды, истощение ресурсов, поляризацию богатства и бедности, моральную деградацию и отчуждение труда».

Словом, философы мира выразили свою обеспокоенность глобализацией человеческих пороков. Каждому здравомыслящему человеку ясно, что такая ситуация чревата социальным взрывом. Хочу обратить особое внимание на то обстоятельство, что никто не подвергал сомнению сам факт глобализации; речь шла об изменении характера и вектора глобализации.

По мнению китайского философа Zhao Shifa, сегодня формируется новый глобальный стиль мышления. «Этот стиль мышления, – сказал он, – делает больше ударения на различиях, на принципах справедливости и честности, на всестороннем развитии личности». Иначе говоря, как заметил другой китайский философ Xiping Feng, необходимо переосмысление марксистского социализма как практического гуманизма.

«Мы сегодня забыли Маркса, и в этом нет ничего хорошего, – сказала турецкий философ J. Kuchuradi. – В социальном отношении мы видим изменения к худшему. Углубляется пропасть между богатыми и бедными; складывается страшно неустойчивая ситуация». Сегодня Маркс, несомненно, актуален. В частности, его идеи о неустойчивости капитализма оказались верными. Об этом также пишут западные историки, экономисты и социологи.

В последние годы возрос также интерес к теоретическому наследию В.И. Ленина, и во многом это связано с возрождением Востока. Как заметил американский философ Kahn Kyung Cho, «Восток идет на Запад... Запад учит нас зарабатывать на жизнь, а Восток научит нас ЖИТЬ».

Китайский философ Pe Ping особо выделил культурно-национальный подход к глобальному развитию, обоснованный В.И. Лениным. Этот ленинский подход, по его мнению, можно рассматривать как альтернативу капиталистической глобализации. Это означает также, что Запад утрачивает монополию на глобализацию, что он не главенствует в этом процессе. Как известно, В.И. Ленин связывал перспективы мирового развития с возрождением Востока, с «союзом России, Китая и Индии».

КАКИМ ДОЛЖНО БЫТЬ ОБЩЕСТВО БУДУЩЕГО?

Задача философии состоит в том, чтобы не только обосновывать необходимость перемен, но и определить вектор изменений. Не случайно, на Сеульском Конгрессе большой популярностью пользовался знаменитый тезис Карла Маркса: «Философы лишь различным образом объясняли мир; задача состоит в том, чтобы изменить мир».

Господствующие ныне идеологические конструкции типа неолиберализма или американского прагматизма исчерпали себя и не могут служить философскими ориентирами для современного мира. Об этом говорили и восточные, и западные философы (Zhong Shifa, Marie Helene Parizeau, Jean Goffi и т.д.).

Социальный прогресс невозможен, если люди не готовы признать, что мир может быть иным. Из опыта истории мы знаем, что изменения происходят быстро, если общественное сознание настроено на них. Но мы не тронемся с места смертной точки, пока не будет явлена альтернатива капиталистическому обществу потребления. В качестве такой альтернативы на Конгрессе было названо, в частности, нравственное общество. Это такое общество, где все его члены следуют правилам и нормам общественной морали.

Сегодня, по мнению участников Конгресса, индивидуальный и групповой эгоизм подрывает стабильность развития. Вот что предложила канадский философ M. Parizeau: «Нужна социальная этика, ограничивающая эгоизм; либеральная демократия должна быть поставлена в этические рамки. Должен существовать моральный кодекс для правящих кругов. Нам нужны общие правила для всего человечества. Для этого нам следует учиться моральные нормы традиционных культур, которые сегодня игнорируются государственными структурами при составлении законов».

Большое внимание на Сеульском Конгрессе было удалено морально-этическим аспектам демократии. Серьезную угрозу для подлинной демократии представляют как эгоцентричный индивидуализм, так и агрессивный колlettivism. «Для обеспечения демократии необходимо создать универсальную этику для всех людей», – считает французский философ Jean Goffi.

Критике неолиберальной трактовки демократии, которая игнорирует моральные нормы, посвятил свой доклад американский философ Fred Dallmayr. Он полагает, что демократию нужно рассматривать как «этическое сообщество». В этом отношении, по его мнению, огромный интерес представляет социокультурное наследие Востока, в частности, учение Махатмы Ганди о самоуправлении народа, а также концепция нового конфуцианства, развиваемая Tu Weiming.

Американский философ Vittorio Nosle подверг аргументированной критике доминирующую модель процедурной демократии.

Вместо формалистического концепта демократии он предложил понимание демократии как разумного средства достижения субстантивно-реальной и межпоколенческой справедливости. Нравственное общество, по его мнению, это такое общество, где поддерживается морально-этическое отношение к природе, где признается межпоколенческая справедливость, где соблюдаются моральные нормы по отношению к будущим поколениям.

Без заботы о будущих поколениях невозможно устойчивое (длительное) развитие человечества. Сегодня будущие поколения людей не имеют права голоса; но кто-то ведь должен защищать их права и в наши дни. На Сеульском Конгрессе высказывалось мнение о том, что философы как вестники Вечности должны активнее представлять интересы будущих поколений, продвигая идеи устойчивого развития.

Китайские философы Xiandong Wu, Feng Zhen, Si Qi, Xiping Feng, Li hua Li в качестве идеала общества будущего предложили социалистическое гармоничное общество. Это общество, где существует гармония между человеком и обществом, между человеком и природой. С точки зрения ценностной перспективы, оно гарантирует свободу и законность, чтобы обеспечить права человека; оно реализует демократию, чтобы обеспечить социальную справедливость и честность. «Конструирование и реализация современных ценностей, – сказал Xiandong Wu – это основополагающий подход к строительству социалистического гармоничного общества». В связи с этим китайские и скандинавские философы напомнили о необходимости дополнения марксистской концепции социализма ценностно-этическим подходом, представленным, в частности, моделью устойчивого развития.

ФИЛОСОФИЯ БУДУЩЕГО

Историческое значение Сеульского Конгресса заключается в том, что он заложил фундамент для формирования единой мировой философии, отвечающей вызову глобализации. Средством формирования новой философии является «синтез Востока и Запада», по выражению корейского философа

Yersu Kim. Философская концепция свободы, разработанная на Западе, стала моделью для всех, кто борется против тирании, за права человека. Философская концепция гармонии, разработанная на Востоке, служит сегодня парадигмой решения стержневых универсальных проблем современности, в том числе проблемы устойчивого развития. В данном контексте философию будущего можно назвать философией свободного и гармоничного мира.

Парадокс современной политики состоит в том, что она пытается втиснуть стратегию устойчивого развития в прокрустово ложе неолиберальной идеологии капитализма. Однако вечные ценности устойчивого развития несовместимы с капиталистическим миропорядком, имеющим преходящий характер. Не нами сказано: «Закат мирового капитализма не за горами». Время антикоммунистов типа Буша уходит.

В результате капиталистической глобализации мир сильно сдвинулся вправо. Для восстановления мировой гармонии, то есть для перехода к устойчивому развитию человечества, необходим сдвиг влево, в сторону социалистических идеалов общественного бытия. Мы имеем в виду не сталинский технократический социализм, а этический социализм, о котором мечтали лучшие люди человечества.

Социальный мир, в котором мы живем страшно неустойчив и дисгармоничен. Сегодня еще не пришло время для гармонизации всех общественных отношений, но об одном императиве можно сказать уверенно: необходимо преодоление конфронтационного расслоения общества на сверхбогатых и сверхбедных.

Мы живем во Вселенной, «сработанной» удивительно тонко и гармонично. Это научно доказанный факт. Задача состоит в том, чтобы согласовать жизнь социума с законом гармонии – законом Вселенной. Такова квинтэссенция стратегии мудрости, представленной мировой философией.

Вячеслав МАНТАТОВ, заслуженный деятель науки России, руководитель кафедры ЮНЕСКО, директор Института устойчивого развития ВСГТУ.

25.09.2008

БУРЯД үНЭН

№ 111 (21654)

Дүхэргүй

тосно

18

№ 38 (596)

«Спорт-тамир - манай айлшан»

БҮХЭРОССИН ГҮЙЛДӨӨН - НАРНАТАДА

Үнгэрхэн амаралтын үдэр Rossiin 194 хотонуудтаа «Кросс наций» гэхэн гаршаг дор бүхэrossин гүйлдөөнэй үдэр хүрэбэ. Тэрэнэй тоодо манайшье республика оролсоо. Кабанскин, Мухар-Шэбэрэй, Яруунын аймагуудта болон Улаан-Үдэ хотодо манай 19 мянга гаран хүн энэ найцдэртэ хабаадаба. Rossi дотор тус хэмжээ ябуулга 2004 ондо үнгэргэгдэнэ гээд хэлэхэх хэрэгтэй. Жэл бүри гүйлдөөндэ хабаадаха дуратайшуулай тоо олошорно. Нёдндо жэл манайшье республика нимэ хэмжээндэ оролсох тухайгаа мэдүүлээ. Пүүлэй мэдээгээр, сентябрин 21-дэ Rossi дотор 1 миллион 25 мянган хүн гүйлдэбэ.

Яруунын аймагай түб болохо Нарнаты тосхондо хоёр мянга гаран хүн хабаадалсаба. «Кросс наций» нимэ холо харгылаагүй байгаа ёнотой», - гээд ярууныхид энэхүүхилнэ.

- Энэ хэмжээ ябуулга Яруунада эмхидхэх тухай үшвээ хабартaa хөөрлдөө һэмди. Энэ шийдхэбэри баанадамны хэдэн шалтагаанбии. Юубгэхэдэ, 2009 ондо Яруунада хүдөөгэй спортын нааданууд үнгэргэгдэхэюм. Тиймээс эндэхи хүтэлбэрлигэшэдэй томо хэмжээнүүдэхээр хайнаар эмхидхэхэе хараахаа һанааб. Хоёрдохёор гээ наа, хүдөөдэ зарим хотонууднаа үлүүгээр, һонирхолтойгоорунгэргэгдэдэг гээшэ, - гээд спортын габьяата мастер, физкультура болон спортын талаар республиканска хороонд ахамад мэргэжлтэн Павел Яковлев хэлэнэ.

Одоошье ярууныхид харюусалгатайгаар бүхэrossин хэмжээ үнгэргөө. Кросс-урилдаан Нарнаты тосхоной табан үйлсөөр болобо. Энэ найрта хабаадаагүйшье арад зон хорёо сооноо һараажа, тамиршадые халуунаар угтан аваа.

Яруунын аймагай захиргаанай физкультура болон спортын талаар таһагай ажалшад эдэ үдэрнүүдтээ эдэхитэйгээр хүдэлэө. Гүйхэх харгы, тайлан һайнаар бэлдэгдээ. Харин җануугашад бүхыгөөрөө энэ хэмжээе угтанабаа. Юубгэхэд, мүрүсөөнэй эхилтэрэлдэгн ажалиябуулагдаа. Мүнгүйхэдуратайшуулута үнжагай оошортой байжа, эндэ хабаадахаа эрхэдэх хүртөө. Москвадаа эльгээгдээнэ футбольконууд заримда хүртэбгүй. Үрда үдэрнүүдтэн тараагданан футболько абанан хүбүүд, басагад тэрэнээ нургуулидаа үмдөөд эрэж байгаа.

- Хүдөөгэй спортын наадануудтаа манай ярууныхид ходо эдэхитэйгээр хабаададаг гээшэ. Наадан бүхэнхээ дүнгүүднай һайн болоно. Харин хүнгэн атлетикэ маанадые доошон татана. Энэ бүхэrossин гүйлдөөн аймагаймнай хүнгэн атлетикин шэнээр мүндэлхэдэ, аргагүй туhatай байхаа. Бүхы дэлхэй дээр мэдээж болонон Татьяна Позднякова болон Николай Андреев гэгшид Яруунаа уг гарбалтай юм. Тиймээс хүнгэн атлетикин һайн заншалые манай аймагтаа һэргылэлгэ гол уялгамнай болоно, - гээд аймагай толгойлогшо Дамби Базарович Дамбаас хэлэнэ.

Программын гуримаар багашуул эгээл түрүүн гүйлдэбэ. 187 басагад сооноо Нарнатын Тания Гарина түрүүлжэ гараа. Хүбүүдэй дундаа Эгэтийн-Адагай

Эрдэни Лыгденов шалгараа.

11-14 наадануудай дунда Нарнатын Тания Самсонова болон Иисэнгын Содном Раднаев чемпионийн нэрэ зэрэгнүүдэх хүртэбэ.

1991-1993 онуудай басагадай дунда Хори тосхоной Валерия Лешкевич нэгэдэхи һуuri эзэлээ. Тэрэ индустримальна техникумэй оюутан юм. «Хоёр жэл соо бээс һорёб. Алексей Александрович Смирнов һоригшомнай болоно. Нэн түрүүн гэгдээд ябааба. Тийн зүүн үйлсэдэх урда гүйжэх ябанин басагадые хүсөөб. Булта һайн гүйдэг хабаадагшад эндэ ерээ», - гээд Валерия Лешкевич хөөрэнэ. Басаганай энэтонех амжалта болоо.

Энэ нааданай хүбүүдэй дунда Тужинка һуuriийн Андрей Арефьев илалтаа туйлаа. «Бинэгэдэхий классчaa гүйнб. Энэ амжалта миний үшвээ нэгдабаан болоно. Энэ хэмжээнэй Яруунада болоходонь, баяртай байнабди. Мүнөөдэрэй 3 километр хүндэ байгаа. Иимэ һайн уларилай тогтоогүй һаа, амжалтаа туйлахагүй байгааб», - гээд 11-дэхий классчай һурагша Андрей Арефьев бодомжолно.

Тужинка һуuriинд Жаргал Доржиеv хүнгэн атлетикээр хүбүүд, басагадые һорилго хэдэг. Тэрэ үрэ дүнтэйгээр хүдэлнэ. Энээний мүнөөнэй «Кросс наций» гэршэлнэ. Тужинкаа уг гарбалтай Ольга Рудакова ехэшүүлэй дунда түрүүлжэ гараа. Ольга Нарнатада училишидаа һурана, тогтоон мэргжэлтэй болох юм. «Наймадахи классчaa һорилго хэдэгби. Тиймээс эндэ тиймэшье хүндэ байгаагүй. Эхинээнь абаад түрүүлэб», - гээд Ольга Рудакова хэлэнэ.

Хорин аймагай Евгений Игумнов 1987-1990 онуудай эрэшүүлэй дунда түрүүлжэ гараа. Эхэнэрнүүд 2 километр граталаа. Энэ зайдээл түргээр Нарнатын 2-дохи нургуулиин Маргарита Моисеева гүйжэ гараа.

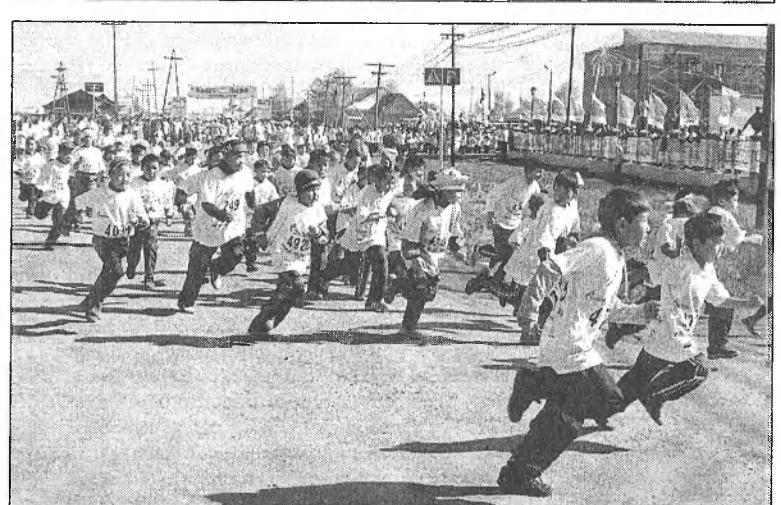
Эгээл утаа 6 километр дабажа гарааха дуратайшуул үсөөн бэш байгаа. Тэдэнэй тоодо Хяагтын аймагай айлшан Солбон Будожапов оролсоо. 50 гарцаан наадтай энэ хүнэй хоёрдохи һуuri эзэлхэниний гайхалтай. Харин хүдөө ажахын академийн оюутан Василий Кузьмин түрүүлээ. «Хүндэ байгаа. Нэгэбага һуладабални, намай хүсэжэ гарашаа хүнүүд хойномни гүйлдээ. Хаад харгыгаа нэгэ бага түргэдэнгүйгээр ябатаараа, хоёрдохи дүхэргитгэө урагшаа гаражаа эхилээб. Хүнгэн атлетикээр бээхээ хоёр жэл соо һориноб. 2007 ондо Кабанскда нимэ мүрүсөөнэх хабаадажа, гурбадахи һуури эзэлэхэм», - гээд Василий хөөрэнэ.

«Кросс наций» ганса спортын һайндэр бэшэ, мүн амаралгын һайн шалтагаан байшоо. Гүйлдөөнэй забнарлалнуудые аймагай түрүү артистнууд хаанан байна. Үшвээ тийнхэдэ нургуулиин үхибүүд бэлиг шадабарияа харуулаа. Татьяна Позднякова ба Баир Баденовтой адли болох тухайгаа тэдэ мэдүүлээ.

1980 ондо Олимпийн нааданда хабаадаан, спортын габьяата мастер Павел Яковлев, Татьяна Поздняковагай һоригшо, Rossi габьяата тренер Виктор Домнин тус һайндэртэ хабаадаа.

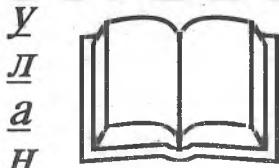
Борис БАЛДАНОВ.

Авторай фото-зурагууд.

Багшины

I. Угтамжа
2-3 хүн харгын хажууда гал түлээд нууха.

Ерээн хүн: Энэхүүн хаалта, боорийн боолто, ганса сусал галтай, айл гэхэдээ, ажалгүй,

аяншан гэхэдээ, ашаагүй юуд хэд гээшбэта?

Угтаан хүн:
Түмэн мориной түбэргөөндээ, Түмэн тэрэгийн даршаанд Огторгой хүрэмээ улаан тоою Татахадань, урялжа урагуудны

Ерэб гү гэж Саглашагүй сагаан эдээтэй Угтажаа байнабди.

Таанар юушэн гээшбэта?
Ерээн хүн:

Угаараар даалахадатнай, Уран хэлээр хэлэхэдэтнай, Хүлэг мориёо хүлэргэж, Сагаан гэрээ тээж, Эрээн бараагаа ашажа, Ухин дүүхэйгээ хойно дахуулжа ерэбэди.

Угтаан зон:

Угтаан урагуудны мүн байна Морингоо буужа, сагаан эдээ баригты.

(Угтагшадай нэгэнхээ сай аважа үргөөд, сагаан эдээнхээ амсаад, «садаба» гэхээ. Бүлтэснэ дахуулжа, шэрээгэй саалуур нуулганга).

- Айлшад, дээшээ гаража нуугты. Эдээ баригты!

II. Басаганай наадан.

- Басагад, Арюнамийн наанынгаа гансын олобо гээшээ. Хани басагаяа үзүүшэхдөө, ямар наада наадахамнайб?

1. Дуу хаялсаяа. (Хоёр анги болоод, наадаха).

1-дэхи: Таряа бидэ таряабди, таряабди.

2-дохи: Таряа юугээр таряабта, таряабта?

1-дэхи: Трактор машинаар таряабди, таряабди.

2-дохи: Ургаса танай ямар бэ, ямар бэ?

1-дэхи: Ургаса манай үндэр хайн, үндэр хайн.

2-дохи: Ударник танда олон гү,

1-дэхи: Ударник манда олон гү, даа, олон даа.

2-дохи: Мандаа нэгтын үгтиг даа, үгтиг даа.

1-дэхи: Алтан үүдэ нээгтиг даа, нээгтиг даа.

(Нэгэ басаган ошоно).

2. Дуу шүүжэнаадаяа. (Баал 2 команда).

1. Адуушанай дуун (Үгэнь М. Самбуевай, хүгж. Ч.Павловай).

2. Ерэхэя яагааш? (Үгэнь Г. Чимитовэй, хүгж. Ю. Ирднесвэй).

3. Минии нютаг. (Дагбаев, В.Пантаев).

4. Тоонто нютаг. (Г.Чимитовэй, А.Андреевэй).

5. Үнгын голой дангина. (Г.Чимитов, В.Пантаев).

6. Эх тухай дуун. (Г.Чимитов, А.Андреев).

(Хэчиний олон дуу мэдэнэб, тээвэр шүүнэ).

3. Алтаа (бэхэлиг) нюужа наадаяа-а! (дуулажа байжа наадаха).

Алтабидэньюугаабди, нюугаабди,

Бэхэлиг бидэ нюугаабди, нюугаабди,

Манхаа олохёо шамдаарай. (Бадаг бүхэнэй нуулд «алтан гара, мүнгэн гара, бэхэлиг гара» гэхэ).

(Баригдаан хүн дуу дуулаха, шулэг хэлэх, хатарха).

4. Ёхор наадаяа-аа (булта наадаха).

Наадан дээрээ ерээбди,

Наадахаяа ерээбди,

Дүүхэн наиханийн хараабди, хараабди.

Дүүхэй наихан нуугыш даа, нуугыш даа.

Дүүхэй наихан бодыш даа, бодыш даа.

Дүүхэй наихан хатарыш даа, хатарыш даа.

Хэндэн дуратайбши, шэлшил даа, шэлшил даа.

Хүтэрэлдөөд хоюулан ябыт даа, ябыт даа.

Гурвал дахин дохиит даа, дохиит даа.

(Дүхэринг сохи басаган нууха, бодох, хатарха, шэлэх, хоюулан хутэрэлэн ябаха, Здахиндохихо).

III. Мордолго.

Хүгшэн: Басагад шамдагты,

Саг ойртобо!

(Басагад уруу дуруу гэртэ орох, үдээ шэхэдэхээ, тингээд Арюна ханибасагадтаа бэлэгүүдээ барина).

- Үү, ямар гоё алшуур гээшбэ! (Үбэртэлхэ).

- Яагаа наихан утаан бэ! (конфетэ, ниийдэх гэхэ мэтэ жэжэ бэлэгүүдэе барюулха).

- Зай, басагад, Арюнайна дундаа нуулгай. (Хоёр басагад Арюнай гээзгээ бэшэ басагадай гээзгээ нүүдтэй холбон гүрэхэ. Булта гээзгэнүүдээ нийлүүлээд аяя шэмээгүй нууна).

- «Саг ороо!» - гээн абланууд дуулдана, хүбүүдэй үүдэ нээхэ гэхэд, шэхбэтий.

Хүгшэд үбгэд:

Яажа байхан үхид бэ?!

Саг үнгэрхээс байна.

(Хүбүүд ороод, уяагын тайлана, гээгэнүүдүүн задалжа, Арюнэн гээзгээ олоно. Хүтэлнэ. Басагад шууясаа улалддаба, Арюнай табиха дурагуй, аналдана, гэдэргээн татана. Арай гэж гараба. Булта суглаадаад хахасана).

Үреэл-захяа хэлэхэ:

Хадамай холын газартай,

Хүндэтэйхэн ябаарай,

Харин холо газартай

Харюусалгатайхан ябаарай,

Орохонийн угтажа,

Гараанын үдэшэжэ,

Зондо хэлсүүлэнгүй,

золтой ябаарай. Эрын ухаандаа атхахагүй, эхэнэрэй дээжэ Эхэ боложо ябаарай.

Эхэ эсэгээдээ зэдээнэй зөвлэнине эндуулээрэй,

Эхэ эсэгээ унтарин зөвлэндэ унтуулаарай.

Түрэлнүүдээ нанабал, Тоонтодоо айлшалаарай, Нүхэдээ нанабал, Нюнгээдээ айлшалаарай.

Литература.

1. Лодон Линховоин. Агын буряадуудай урданай ёх заншалнууд.

2. Б-Х.Ж.Цырендоржиева. Хүн болохо баагаа. Улан-Үдэ, 2000.

3. 1906-онийн Бадмаева Димидээ 1987 ондо бэшээ абаа.

БАСАГАНАЙ НААДАН

Багшины

У

Л

а

Н

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

А

Шажан
МҮРГЭЛ

Байгша оной сентябриин 12-то Сүүгэлэй дасанды Майдари бурханай арамнай болобо. Агын тойрогой арад зон энэ дэмбэрэлтэ хэрэгтэ хбаадаа.

- Сүүгэлэй дасанай хүндэтэ мургэлшэд энэ 2008 оной хулгана жолдэ Майдари бурханаа бүтөөжэ, арамнай үргээндээ ехэ баяртай байнабди.

Буряд нютагай эгээ зүүн талада оршодог, нараяа угтажа, үдэрөө эхилдэг Сүүгэлэймийн дасан Майдари бурханаа һөргөжэ, анханай шүтөөнөө иигэжэ бодхогоод байхадань, хожом хойно ходол нанажа байхади, Сүүгэлэймийн дасан эхи табяа һэн даа, иммэ ехэ жэшиэ харуулаа һэн даа гэжэ бидэ мартахагүйди. Сүүгэлэймийн дасан номоороо, эрдэмээрээ, сэдхэлээрээ, буянаараа баян даа гэжэ бултаа мэдэржэ байнабди. Би энэ шойрын дуганай добжоон дээрэ зогсожо байндаа баяртай байнаб.

- Энэ шойрын дуган соо шабинаар олон боложо, буяниай дэлгэржэ, гүн ухаанай, цанидай нүргүүли дэлгэржэ байхан болтогий гэжэ юреөл табинаб, гээд хамба лама Дамба Аюшев һэлэб.

Забайкалиин хизаарийн Правительствын түрүүлэгшын орлогшоо, Агын Буряадай окружой захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ Ж.С.Жигжитжапов элидхээ соогоо иигэжэ тэмдэглэбэ:

- Мүнөөдөр ехэ хэшгэгтэй, буянтай үдэр боложо байна, шэнэр бүтээгдэхэн Майдари бурханаа арамнайж байхадаа, хамба ламхайда, дид хамбанарт, шэрээтэ лама-нарты захиргаанай зүгнөө, Агын буряд арад зоной зүгнөө халуун баяр хүргэнэб, хандиб үргээн, түнхүргэнэб арад зондо баярые хүргэнэб.

Дид хамба лама Ц.Дондуку баасаа иигэжэ һэлэбэ:

- Манай Майдари бурханай арамнай үргэжэ, мүнөөдөр Дашанимье хураба гэшбэди. Анханаймийн шүтөөн, Майдари бурхамнай Сүүгэлэй дасандаа һөөргөө бусаад, арамнай үргэбэ гэшбэди. Майдари бурхандаа шүтэгжэ, хуралаа хуража, ламанарнай олон боложо байг лэ даа гэжэ юреөл табинаб.

Буряд Республикин Арадай Хуралай вице-спикер Цыденжав Батуев, хамба лама Итигэловэй тоонто Оронго нютагай гулваа Жамсо Цыренжапов, Газимуро-Заводской районой гулваа В.В.Кузнецов, Оловянныи районой гулваа В.В.Дугарон, Могойтын районой гулваа С.Б.Мажиев, Боржын районой гулваа А.А.Абдука-римов, Боржын районой де-путадуудай Соведэй түрүүлэгшэ В.В.Забелин гэшшэд эндэ суглардан арад зонийн энэ дэмбэрэлтэ үдэрөөр амаршалаад, зол жаргал, элүүр энхье, амгалан тай-бание хүн бүхэндэ хүсэбэ.

Буряд ороной дасангүүдай

шэрээтэнэр, нэрлэбэл, Тамчин - Солбон ламхай, Ивалын - Аюр ламхай, Анаагай - Лэгсэг ламхай, Чисаанай - Жаргал ламхай, Түгнын - Алдар ламхай, Бургалтай - Зоригто ламхай, Дээдэ Онгостойн Согшин дуганай - Баар ламхай, Алайрай дасанай - Баар ламхай, Хэрэнэй дасанай - Балдан ламхай, Баргажанай - Цыден ламхай, Башуурэй - Баатар ламхай гэшшэд Сүүгэлэй дасанай шэрээтэ Алдар ламхай Аюша хадагаар золгожо, хандиб барика, шэнээр залараад байнан Майдари бурханайнгаа аиста хүртэжэ байнандаа, энэ ехэ дэмбэрэлтэ үйлэ хэрэгтэ хабадааха талаантай байнандаа баяртай байнабди гээд мэдүүлбэ.

Агын дасанай шэрээтэ Бадам ламхай иигэжэ һэлзбэ:

- Хамагай хоморой, хамагай түрүүшүн, хамагай гоё найхан Майдари бурхамнай өөрингөө сүмэдэ залараад байхадань, баярлажа, омогорхожо байнабди. Майдари бурхан манай һүр һүлдэ гэшшэ, бурхан шажанаа үргэжэ ябаха манай уялга.

Майдари бурханай сүмын баруун тээ Намнанай багшины субарга бодхогдонон байна. Хүн зон одоороо Сүүгэлэйнгээ дасан, Намнанай багшины субарга, Майдари бурханай сүмые гороолжо, хүгшэн залуугүй, ород, буряд таналгарягай олон зон хабадажа байна.

Нэгэ хэдэ зонийн тогтоожо, ханаан бодоноо хубаалдахыен гүйбади. Бальжинима Батомункуев (Хара-Шэбэр):

- Бүхы бурядуудай шүтэгжэ мургэжэ байнан Сүүгэлэй дасан гээшэ. Минии насамни Шангарбын гэгээн. Энэхэн хоёр дабхар гэрийн байна. Эсэгэмни заадаг, хэлэдг һэн. Уяранаб даа. Бүхы дэлхийн зон амгалан тайлан байг лэ даа гэжэ мургэжэ ябайнаб.

Цындымыа Батоева (Ага тохон):

- Нангин шүтөөн Майдари бурхандаа мургэжэ байхадаа баяртай байнаб. Буянтай сагта түрөө байнаб гэжэ ханаанаб.

Сэндэма Бабуева (Ага тохон):

- Майдари бурхандаа мургэжэ байхадаа, сэдхэлни баяраар халин байна. Эхэ зургаан зүйл хамаг амитанай түлөө, амар амгалан ажабайдалай түлөө мургэжэ ябайнаб даа.

Хандажаб аблай - Эхэгерой (Амидхааша нуурин):

- Ямар найхан саг болоо гээшшэд гэжэ баярланад. Майдари бурхандаа һөргэжэ шадахаа буряд хүбүүд байна ха юм даа. Үндэхээ алдаагүй, элинсэгэйнгээ хэрэг үргэлжлүүлхэ хүбүүд бии юм ха гэжэ омогорхоноб.

Сэсэг Цырендоржиева (Хэжэнгийн Үлзыгэ нютагай, Адуун - Шулуун нютаг хадамда гаран):

- Ямар дэмбэрэлтэй гоё үдэр гээшбэ. Майдари бурханайнгаа аиста хүртэжэ байхадаа, сэдхэлни тэнгилэн, арюун болно.

Болодой Боро (Сагаан Шулуутай):

- Хүнэй наан соо нэгэ дахин дайралдахаа иимэ найхан дэмбэрэлтэй үдэр - мүнөөдэр. Сэдхэлни баяртай, гороолжо хүхүүтэй ябанаб даа.

Балданова Нина (Ага-Хангил):

- Ерээдүй сагай Майдари бурхан бүхы дэлхийн арад зонийн хамгаалжа, харалсажа байна гэжэ этигэнэб.

Бадма Батодалаев (Ушарбай):

Шүндэ хубитаяа оруулаа һэмди гэжэ сэдхэл соогоо баярлажа ябадагби. Буряд орон нютагтамай бурханай шажан дэлгэржэ байнандаа Майдари бурхандаа мургэжэ, аиста хүртэжэ байхадаа, тон баяртай ябанаб.

Дабаев Ринчин (Улаан-Үдэ):

- Майдари бурхание шэнэлэн һэльбэлгээдэ хабадалсаа һэмби. Түбэд хэлэн дээрэ хэблэгдэхэн ном архивтай байгаа, тэрэ ном соо Сүүгэлэй дасан яагаад баригдаан гээшбэ, хэд дархашуул худэлөөб, анхан Майдари бурхание бүгээхэдээ, шүн яагаад хэгдээ һэн бэ гэжэ башшээтэй байгаа. Балбар ламхайе Москвадаа залажа, энэ номые оршуулхыен гүйнан байна. Балбар ламхай дархашуулдаа, ламанарта, хубаргуудтаа энэ ном соо башшээтэй заабаринуудые хөөрэжэ угее һэн. Шэтын орд Фёдор Путинцев Майдари бурханай шэрээн нэгэшье хадаанаагүйгөөр хоноожо дархалаа. Ехэл бэрхэ уран дархан байна. Харин Майдари бурханай бүтээл дээрэ Байр Дармаев ажаллаа. Тэрээн тухай «Дүхэргүйт» уншанаа байхат.

Евгения Жалсанова (Могойто нуурин):

- Могойтын поселогий ветеранууд мүнгэ суглуулаа һэмди. Суглуулжан мүнгөөрөө эдихэ юумэ абаа һэмди. Хүн зон булта туналлаа даа, энэ столово соо хүгшэд, хүүгэдье эдээлүүлжэ, ундалуулжа байнабди.

Энэ хэдэ зонийн тогтоожо, ханаан бодоноо хубаалдахыен гүйбади.

Хандажаб аблай - Эхэгерой (Амидхааша нуурин):

- Ямар найхан саг болоо гээшшэд гэжэ баярланад. Майдари бурхандаа һөргэжэ шадахаа буряд хүбүүд байна ха юм даа. Үндэхээ алдаагүй, элинсэгэйнгээ хэрэг үргэлжлүүлхэ хүбүүд бии юм ха гэжэ омогорхоноб.

Цыренов Дэнээн Цыренович, Будаева Ольга Лубсановна (Сагаан-Шулуутай нютагай, Мургэжэлжэлжэх хүбүүд бии юм ха гэжэ омогорхоноб):

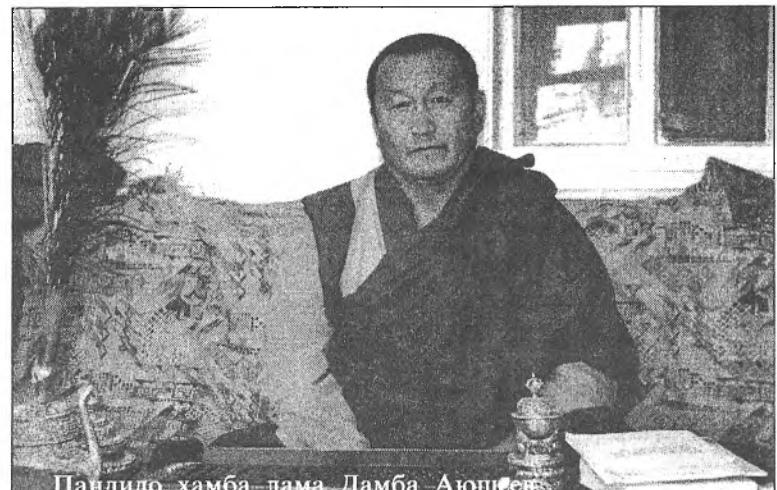
- Манай аблай Цыремпилэй Содном Сүүгэлэй дасанай лама байнан. Гушаад ондо

табан ламанар хазаар морёор хилэ гаража ошоон юм. Тэдэнэй нэгэнийн Дабаасамбуу ламхай США-гай Нью-Джерси хотодо хальмаг дасанай шэрээтэ байнан юм.

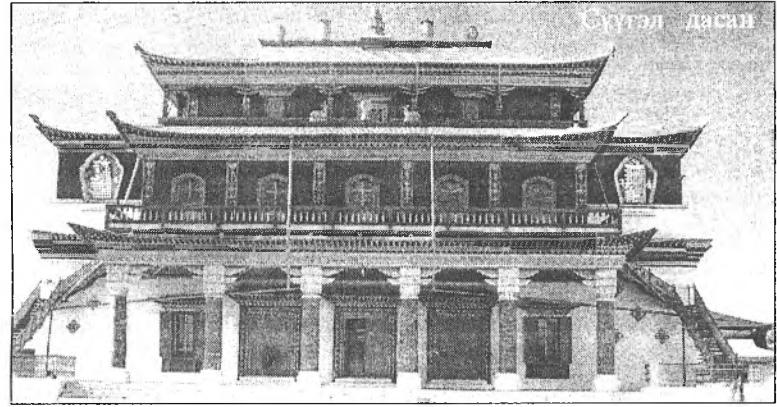
Сүүгэлэй дасанай наандархадаа, уншалгань Шэнхээн дасанды даалгагдаан, энэ

Майдари бурхан

Пандило хамба лама Ламба Аюшев

Шэрээтэ Алдар лама, Балбар лама

хэдэн жэл соо уншалгань таалдуулагдангүй уншагдажаа байгаа гэжэ һэн. Шэтын орд Фёдор Путинцев Майдари бурханай шэрээн нэгэшье хадаанаагүйгөөр хоноожо дархалаа. Ехэл бэрхэ уран дархан байна. Харин Майдари бурханай бүтээл дээрэ Байр Дармаев ажаллаа. Тэрээн тухай «Дүхэргүйт» уншанаа байхат.

Энэ хэдэ зонийн тогтоожо, ханаан бодоноо хубаалдахыен гүйбади.

Барилдаашад соо суута Цыбик Максаров (Урда-Ага) ширгээдэг бүхэлдээгээдэг һэн. Фёдор Сүүгэлэй дасанды хуралсадаг һэн. Архийн үзүүлэлтэй түүхээдэгээдэг һэн. Гонгор Тучинов (Амидхааша), Хандама Юмова (Хойто-Ага), Насан Намсараев (Урда-Ага). Насан Намсараев мэргэнээр харбажа, машиня шагналда хүртэбэ. Урда-Ага нютагай Рыгдылов Цыбендорж ахай гоёор бараа татаба. Аргалин морин урдалжа, абсолютна чемпион боложо, Артур Дабажапов машиня шагналда хүртэбэ.

Барилдаашад соо суута Цыбик Максаров (Урда-Ага) ширгээдэг бүхэлдээгээдэг һэн. Гонгор Тучинов (Амидхааша) ширгээдэг бүхэлдээгээдэг һэн. Насан Намсараев мэргэнээр харбажа, машиня шагналда хүртэбэ.

Сентябрин 13-да һайндэр үргэлжлэжэ, эрын гурбан

Намжилма
БАЛЬЖИНИМАЕВА.

25.09.2008

Бүряад тэнэ

№ 111 (21654)

Дүхэргүй

Мэргэн
зүйлийн

22

№ 38 (596)

Натуралтека

РАС

МОРКОВНАЯ МАСКА ДЛЯ НОРМАЛЬНОЙ КОЖИ

Морковь средней величины настеть на терке, смешать с белком яичка, добавить 1 ст. л. молока или крахмала. Нанести на 20 мин., затем смыть теплой водой.

ОТ ПИГМЕНТНЫХ ПЯТЕН

2 ч. л. мелко нарезанной зелени петрушки залить стаканом кипятка, настаивать 2-3 часа, процедить. Хранить настой в холодильнике не больше недели. Также из настоя можно сделать кубики льда и протирать кожу лица 2 раза в день: утром и вечером.

ОТ ОТЕЧНОСТИ ЛИЦА

Корни петрушки, пропущенные через мясорубку нанести на лицо на 15-20 мин.

ОТ БОРОДАВОК

Натертый чеснок смешать с каплей льда, нанести толстым слоем на бородавку и зафиксировать лейкопластырем. Процедуру желательно проводить на ночь и ежедневно до полного исчезновения бородавки.

ОТ ТРЕЩИН НА РУКАХ

После горячих ванн положить на пяточки луковый компресс, закрыть полиэтиленовой пленкой и забинтовать на ночь. Утром лук смыть, пятки тщательно очистить пемзой и сма-

зать жирным кремом. Достаточно 2-3 процедур.

ОТ ТРЕЩИН НА РУКАХ

Сваренное в небольшом количестве молока яблоко растереть и наложить на 30 мин, забинтовать. Достаточно 2-3 процедур.

«КАК МЫ БОРЕМСЯ С ПЕРХОТЬЮ, СИНЯКОМ, ВЕСНУШКАМИ И С ВЫПАДЕНИЕМ ВОЛОС»

ПЕРХОТЬ

Мои советы:
1. Мойте голову часто.
2. Пользуйтесь мягким шампунем.
3. Намыливайте волосы дважды.
4. Маскируйте голову.
5. Пользуйтесь бальзамом.
6. Успокойтесь.

СИНЯКИ

1. Положите лед на синяк. Прикладывайте его с интервалом 15 мин. Охлаждение сужает кровеносные сосуды, а это значит, что меньше крови просочится в ткани, что и вызывает дальнее черное пятно.

2. Приподнимите ноги.

Синяки - это небольшие резервуары крови. Кровь, как и любая жидкость, стекает вниз. Если вы много стоите, кровь, скопившаяся в области синяка, будет стекать вниз через мягкие ткани и накапливаться в других местах.

СУХИЕ ВОЛОСЫ

Используйте майонез. Майонез - прекрасный бальзам. Надо подержать эту белую масляную массу 50-60 мин на голове, а затем смыть.

ВЕСНУШКИ

Осветлить веснушки можно с помощью лимонного лосьона. Пену взбитого яичного белка тщательно перемешать с соком 1 лимона, добавить полстакана одеколона. Этим лосьоном протирать лицо перед сном.

ВЫПАДЕНИЕ ВОЛОС, ОБЛЫСЕНИЕ

1. Чеснок. Его сок втирают в кожу головы.
2. Алоэ. Если волосы плохо растут, становятся хрупкими, выпадают, в кожу головы втирают сок алоэ на 2 часа перед мытьем.

Шопинг

ДЕВЯТЬ ПРАВИЛ УДАЧНОГО ШОПИНГА

Главная проблема, с которой мы приходим в магазин: не знаем точно, что нам надо. Идем сначала «просто посмотреть» а все заканчивается одним и тем же - покупками. В себя приходим только дома, когда безуспешно пытаемся отыскать кота под огромным количеством сумок со свежекупленными вещами.

Если свободных финансов столько, что о последствиях шопинга можно не думать, покупайте в свое удовольствие. А что делать, если сумма, которую вы можете потратить на обновление гардероба, ограничена? Вот девять правил удачного шопинга:

1. Отправляясь в магазин, не отправляйте сознание мыслью, что денег не очень много, поэтому надо ужаться по самое некуда. Иначе вы просто испортите себе нервы, ничего не купите и только рассстроитесь. Перед тем как выйти из дома, пофантазируйте и продумайте, что вы сегодня хотите сделать: купить что-то одно, но дороже, или приобрести несколько вещей по более низкой цене.

2. Не поленитесь перед шопингом изучить свой гардероб. Чего в нем не хватает? Вот на это и ориентируйтесь. Иначе вы рискуете приобрести очредную блузку и присоединить ее к шести таким же, а вот про нужное глять просто забыть.

3. В магазин отправляйтесь с четким ощущением, что вы хотите купить. Например, вам нужны оранжевые туфли, потому что они прекрасно подойдут к любимой сумке. В таком случае ищите именно то, что задумали. Не стоит поддаваться соблазну и покупать нечто, что ни по цвету, ни по фасону никак не будет сочетаться с вашими вещами. Ни отговаривайтесь тем, что потом вы под нее что-нибудь докупите - это затягивает.

4. Не хватайте вещи только потому, что на вешалке висит этикетка «все за 50 рублей». Таким образом вы можете оказаться «счастливой» владелицей абсолютно бесполезного непликвида, который слишком долго пролежал на складе и окончательно вышел из моды.

5. Если выбранная вещь не устраивает вас хоть по какому-то признаку - уверенно возвращайтесь обратно на полку (это касается и цвета, и фасона, и мелких недостатков вроде «ис тх» пуговиц). Купив ее, вы навсегда не будите себя пересиливать и ее носить, а до замены пуговиц руки у вас точно никогда не дойдут.

6. Не надо покупать с установкой «не понравится - вернусь». Система возвратов, конечно, действует, но вот пользуются ею покупатели крайне редко. Во-первых, расстаться с уже купленным предметом гардероба сложно чисто психологически, а во-вторых, для того чтобы вернуться в магазин, нужно время, а его всегда не хватает.

7. Воспользуйтесь старым-старым методом и составьте список покупок. Периодически сверяйтесь с ним, вычеркивайте уже купленные, делайте пометки, что подшло, например, а что нет. Подобные штуки здорово отвлекают от соблазна скупить все, что находится в радиусе километра.

8. Если план по покупке необходимых вещей выполнен, не отвлекайтесь на аксессуары. Дома подсчитайте, сколько ободков, шарфиков и браслетов было куплено не потому, что в них была нужда, а потому, что очень хотелось.

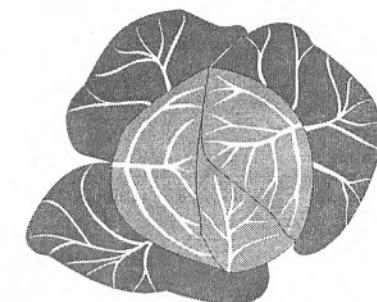
9. Сделайте перерыв. Выпейте кофе, расслабьтесь, отправьте SMS. И только после этого, придя в себя, оцените свои приобретения. Скорее всего, их уже достаточно, пора возвращаться домой.

Бүряад тэнэ

№ 38 (596)

ХОРОША ЗАКУСКА - КВАШЕННАЯ КАПУСТА...

Капуста - один из любимых овощей многих хозяек. Из нее можно приготовить огромное количество вкуснейших блюд. И, конечно, капуста идеально подходит для заготовок.

КАПУСТА «ФАНТАЗИЯ»

Потребуются: 5 кг белокочанной капусты, 2 кг болгарского перца, 1 кг моркови, 1,5 кг репчатого лука, 500 г растительного масла, 200 г сахара, 400 г 9%-ного уксуса, 4 ст. л. соли.

Приготовление. Капусту нашинковать. Лук и болгарский перец нарезать соломкой, морковь натереть на терке. Добавить соль, сахар, уксус. Все хорошо перемешать, разложить в литровые банки, стерилизовать 20 мин, закатать.

ЛУКОВАЯ КАПУСТА

Потребуются: на 1 кг капусты - 30 г моркови, 20 г лука, 20 г соли, 2 лавровых листа, 10 г черного перца-горошка.

Приготовление. Крепкие кочаны нашинковать, перетереть с солью, перемешать с измельченной морковью и мелко порезанным луком. Добавить лавровый лист, черный перец горошком, уложить капусту, умытую в посуду, наложить гнет и выдержать три дня, протыкая ее деревянной палочкой, чтобы выходил квасной дух. Выдержать еще денек и отжать капусту от рассола, плотно уложить в

простерилизованные банки. Рассол довести до кипения и залить им капусту, накрыть крышками, стерилизовать в кастрюле с кипящей водой. Закатать.

САЛАТ КУБАНСКИЙ

Потребуются: 3 кг капусты, 2 кг помидоров, 2 кг лука, 1,5 кг моркови, 200 г чеснока, 2 кг огурцов, лавровый лист (1 лист на дно баночки), 2 ст. л. растительного масла, 1 ст. л. 6%-ного уксуса, соль и перец по вкусу.

Приготовление. Все вымыть, почистить, порезать и перемешать. Сложить в литровые стеклянные банки. Сверху влить 2 ст. л. растительного масла и 1 ст. л. 6%-ного уксуса. Стерилизовать в кипящей воде 20-30 мин и закатать стерильными крышками.

ПРИГОТОВЛЕНИЕ КАПУСТЫ

Потребуются: 600-700 г цветной капусты, 2 ст. л. 6%-ного уксуса,

200 г лука, 40 г чеснока, 100 г измельченных грецких орехов, 30 г соли, красный молотый перец по вкусу.

Приготовление. Капусту разобрать на соцветия и прогревать в кипящей воде 3-5 мин, тут же охладить под струей холодной воды.

Добавить нацинкованный лук, толченый чеснок, орехи, уксус, соль, перец. Плотно уложить в банки, закрыть крышками и стерилизовать.

Приятного аппетита

КОРОЛЕВСКАЯ ГЛАЗУРЬ

Королевская глазурь издавна считается классической отделкой английских свадебных тортов, торта на крестьины и другой выпечки. Правильно приготовленная и подсушенная, она отличается глазурью нужной консистенции.

Для приготовления королевской глазури одинаково годятся как свежие, так и сухие яичные белки. Немного лимонного сока помогает укрепить альбумин в свежем яичном белке, но, добавляя его, не перестарайтесь - избыток сока сделает глазурь сухой, хрупкой и ломкой, не дающей ровной, как бы отполированной, поверхности. Не добавляйте глицерин в сухой яичный блок: приготовленная на нем глазурь не очень хорошо схватывается.

Добавление сахарной пудры процесс постепенный, требующий длительного смешивания, а не взбивания после каждой новой порции. Подсыпайте сахарную пудру, пока не добьетесь нужной консистенции. Глазурь должна быть легкой и глянцевитой.

Если пудры добавили слишком много и сделали ее слишком густой и сорватой, а не ослепительно блестящей. Кроме того, ее трудно будет выдавливать. Поверхность приготовленной глазури не должна подсыхать. Закройте ее влажной пищевой пленкой или наполните глазурью герметичный контейнер до верха. Смоченная водой ткань помогает лишь на короткое время. Оставленная под ней на ночь глазурь впитает всю влагу, и консистенция ее нарушится. Если глазурь получилась слишком жесткой, добавьте яичный белок (свежий или сухой) и восстановленный). Если, наоборот, слишком мягкой, подмешайте сахарную пудру.

ГОРОСКОП с 16 по 29 СЕНТЯБРЯ

ОВЕН (21.03-19.04)

Любовь. Поймите, что любимый человек вам дорог таким, каков он есть.

Дела. Вероятны перемены, которые положительно влияют на многие сферы вашей жизни. Даже пересезд на новое место жительства из-за работы.

Ваш мужчина. Не давайте ему повода для ревности, это может осложнить ваши отношения.

ТЕЛЕЦ (20.04-20.05)

Любовь. Вы немного успокоились и пришли в себя? Пора в ускоренном темпе восстанавливать отношения.

Дела. Есть шанс повторить уже однажды сделанные ошибки.

Ваш мужчина. Ваша отношения могут оказаться под угрозой. Чтобы все наладилось, придется ждать первого шага с его стороны.

БЛИЗНЕЦЫ (21.05-20.06)

Любовь. Постарайтесь, чтобы вами руководили разум, а не чувства.

Дела. Не откладывайте решение личных дел в долгий ящик.

Ваш мужчина. Прежде чем взвешивать его достоинства и недостатки, подумайте, так ли вы безгрешны.

РАК (21.06-22.07)

Любовь. Вас может потянуть на романтические приключения. Зачем же отказываться?

Дела. Проведите смесалку и растворите, отставив свое мнение, и тогда появится все необходимое для продвижения вашего дела.

Ваш мужчина. Он будет очень активен, а вы не будете за него усомневаться. Придется смириться с этим, к тому же это совсем иначе.

ЛЕВ (23.07-22.08)

Любовь. Попробуйте просто подарить себе любимому человека без всяких условий.

Дела. Вам придется пересматривать некоторые свои принципы и изменять восприятие действительности.

Ваш мужчина. Вам стоит подумать о переходе ваших отношений на новый уровень. Скорее всего, инициатором этого будет он.

ДЕВА (23.08-22.09)

Любовь. Умерьте свой нынче и амбиции. Не время сжигать мосты и пытаться убежать.

Дела. Вам придется много внимания уделять окружающим вас людям.

Ваш мужчина. Любую ошибку с его стороны вы подвергнете критике. Могут возникнуть конфликты.

Полосу подготов

Гарагай 2-то сентябрин 29

(хуушанай 30).

Хара Бишэн, 2 хара мөнгтэй,

үндана нуудалтай үдэр.

Бурхандын мургах, лусууд бас тонгэри тахиха, хэшэг даллага абаха, эм найруулха, гэр байсан бариха, сан табиха, дайсанис номгодхох, муз үйл дарааха хэрэгүүдэгтэй. Холын замдаа гарабал, дээрмэтийн ушарха, бэри буулгаха, мал худалдаха, аралжаа наймаа хэхэ мэтэн зүйлүүдэгтэй муз.

Хүнэй үнэ аваа хаа, үнэхэн төөриж, зайлхла.

Гарагай 3-да сентябрин 30 (шэнин 1).

Харагаш Тахяа, 1 сагаан мэнгтын, уулдаа нуудалтай үдэр.

Бурхан шажандын шүтэхэ, шинэ дарга нийнис табиха, захиралтын тушалтаа ажалаа, худалдаа хэхэ зүйлүүдэгтэй. Зүгөөр эм найруулха, замдаа гараха, бэри буулгаха, нахаа барагшиг хүдөө табиха хэргүүдэгтэй хориглоно.

Хүнэй үнэ аваа хаа, эрлигтэй ушарха.

Гарагай 4-дэй октябрин 1 (шэнин 2).

Хүхэ Нохой, 9 улаан мөнгтэй, мондоо нуудалтай үдэр.

Бурхан, сахиуса тахиха, бэшэг зурхай зураха, дасан дуганай тахил захаха, арамнай хэхэ, хубин ажал эрхилхэ, ураг садан болохо, хуулийн саазаа гараха, хүнис аргада оруулха, хүрэнгэ табиха, хубсана оско, гэр бариха гэх мэтэдэгтэй. Гэбэшьс газаашан юумыг үгэхэ, замдаа гараха хэрэгүүдэгтэй муз.

Хүнэй үнэ аваа хаа, арсалдаа хэрүүл болох.

Гарагай 5-да октябряиин 2 (шэнин 3).

Хүхэгшэн Гахай, 8 сагаан мөнгтэй, хинд нуудалтай үдэр.

Бальжиниматай (үзли хутагтай),

XVII ЖАРАНАЙ ШАРА ШОРОЙ ХУЛГАНА ЖЭЛ

НАМАРАЙ ДУНДА САГААГШАН ТАХЯА,
НАМАРАЙ НҮҮЛШИН ХАРА НОХОЙ НАРАНУУД

Буряад литэ	30	1	2	3	4	5	6
Европын литэ	29	30	1	2	3	4	5
Гараг Нэрэ Үдэр	Дадаа Нара понед.	Мягмар Марс Вторник	Жагда Меркури среда	Пүрбэ Юпитер четверг	Баасан Солбан пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран воскр.
Үнэ Үдэр	хара Бишэн	харгашан Тахяа	хүхэ Нохой	хүхэгшиг Гахай	улаан Хулгана	улаагшан Үхэр	шара Бар
Мэнэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара
Жуудал	уђан	уула	модон	хии	гал	шорой	түмэр

Дашиниматай тон хайн үдэр юм. Бурхандын мургах, сан табиха, амгалан байдалай оршихын түүфө ном уншаха, ном хэблэхэ, санаар олгохко, эм найруулха, модо тариха, хүрэнгэ эхэхэ, бэри буулгаха, түрэхэ, замдаа ябаха, буйнай үйл бүхэндэгтэй. Зүгөөр худаг малтахыс сээрэхэз гэнэ.

Хүнэй үнэ аваа хаа, зөөрсөр, алдуунаа маалаар баяжлаа.

Гарагай 6-да октябряиин 3 (шэнин 4).

Улаан Хулгана, 7 улаан мэнгтын, галдаа нуудалтай үдэр.

Бурхан шажандын зальбарха, лама болох, эм найруулха, эрдэм номдо

нуураха, замдаа гараха, шинэ хубсана умдэхэ, хурим түрэхэхэ, бэри буулгаха хэрэгүүдэгтэй зүйтгэгтэй. Нанаа барагшиг хойшонхи ябадалдаа хайн. Хубсанаа нөхэхэ, нүдэл хэхэ, худалдаа наимаа эрхилхэх хэрэгүүдэгтэй муз.

Хүнэй үнэ аваа хаа, эрэлэхэ, мэдэрэлэх эрхэлтэн түгэлдэр хүсэлтэй болох.

Гарагай 7-до октябряиин 4 (шэнин 5).

Улаагшан Үхэр, 6 сагаан мэнгтын, шоройдэг нуудалтай үдэр.

Нанаанай буян бүтээхээ, эд зөөри, адуюнаа мал абаха, худаг малтаха, модо нуулгаха, хото байшан бариха, замдаа ябаха, дайсанис дарааха үйлэндэгтэй хайн. Гэбэшьс бэри

буулгажа, хүрэг оруулжа болохогүй. Хүнэй үнэ аваа хаа, эд зөөри, үхэр мал үдэхэ.

Гарагай 1-дэй октябряиин 5 (шэнин 6).

Шара Бар, 5 шара мэнгтын, түмэрэг нуудалатай үдэр.

Бурхандын мургах, бисалгал хэхэ, лама болох, буянай хорх бүтээхээ, тушаал хэрэгмэдэ орохо, хурим түрэ бүтээхээ, худалдаа наимаа хэхэ гэхэ мэтэндэгтэй зүйгэгтэй. Зүгөөр шинэ гэр бариха, хүн болон мал ханаха, төөнхэхэ, шинэ дэргэл эсэхэ, эд зөөри, мал газаашан үгэхэ, эм залаха үйл хэрэгүүдэгтэй муз.

Хүнэй үнэ аваа хаа, нюур шарай хайжарха.

УЛААН-ҮДЭ

А.Д.Бадаевай 80 жэлэй ойдо

ОДО ЗАЯНТНАЙ ОШОТОН ХОДОДОО БАЙГ ЛЭ!

Захатануудые бүтээжэ байхан
Залуушуул харагдахагүйн
харамтай даа.
Алексейахатанаяар 80 жэлэй саана
Артелингээ орбогорхон гэр соо
Шойдон Доржын Бадмындаа,
Хандаа гэжэ эжийнэ
Түрээн гаранаа намартгай.
Монсогор улаан шарайтай
Мондонооид лэ Бадма ахай
Шанга шурбээн гарараа
Шарга тэрэг дархалха даа.

Эжинь тиихэдэ колхоздоо
Элэхби ехэтэй ябаал даа.
Алексей ахамнай тэрэ үедэ
Айдар гүлмэрхэн наандаа
Удын байшан харгылжа,
Урдахи байдалаа зонхило гээ.
Амаралтынгаа үзэртэ ахатамнай
Артельдээ хүрэжэ ерэх даа,
Багашуул, маанадаа, дахуулаад,
Баян Үндэртээго гараха даа.
Зураг дүрысмийн буулгажа,
Зугаа наадаа зонхило даа.

18 наандаа аяар
Номгон далай дээрэ
Алба хэхээ ябашоо иэн.
Сэнхир экрандашье хүдэлөө,
Сэтгүүлийнүүдье толилуулаа.
Бараннаа сэнтэйн гхээдэ -
Барлуулнаан олон номуудын!
Газар дээр түрэх хадаа
Гамнуулха, хайрлуулха
Ганса нэгэшье одошоо:
Сэбэрхэн, сэнгүүхэн, сэсэнхэн,
Уринхан, зохицхон, ухаансархан,

РАСПИСАНИЕ
ХУРАЛОВ
УЛАН-
УДЭНСКОГО
ДҮЙНХОР
ДАЦАНА
ХАМБЫН ХҮРЭ

сентябрь

30 вт. 9.00-11.30 Лхамо

Ежедневно 9.00-11.00

Сахиусан хурал

каждую

субботу 9.00-11.30

Баян Намсарай.

Октябрь

1 ср. 9.00-12.00 Лхарзай

9 чт. 9.00-11.30 Дамжан

Дорлег

15 ср. 9.00-11.30 Табан

Хан

24 пт. 9.00-10.30

Замбала

29 ср. 9.00-11.30 Лхамо

30 чт. 9.00-12.00

Лхарзай

Ежедневно 9.00-11.00

Сахиусан хурал

Каждую

субботу 9.00-11.30

Баян Намсарай

Лазарь ЧИМИТОВ

Угайм тоонто Улаан-Үдэм
Урин налгай эжым мэтэш,
Сэдыхэл соошии сэсэг болоод,
Жэгтэй гоёор жэргэн байхайб.

Буурал аба Буряад оронойм
Буян хэшэг, баяр солонь
Түүхин аллас түүрээн дуудаад,
Түхэлдэшийн түрэн бодоол.

Угайм тоонто Улаан-Үдэм
Урин налгай эжым мэтэш,
Сэдыхэл соошии сэсэг болоод,
Жэгтэй гоёор жэргэн байхайб.
Сентябрь hara. 2008 он.

Хүндэмүүшэ, хүдэлмэришэ,
хүхүүхэн,
Аляхан, зулгыхан, аашатайхан
Абгайхан тэндэ бии болоод,
Ажалыене ехээр дэбжэлсээ.
Очировнагай оролдолгыс,
Орхижэ гараха эрхэгтүйди,
Ан-бун нуухаджа,
Ажалаараа жаргал асарбалта,
Аба эжигээ хүндэлхэдэжэ,
Ашынен харюулж шадбалта.
Одо занантай саашадашье
Ошотон хододоо налбараг лэ!
Л.НАМЖИЛОН,
Буряад Республикин эрдэм
гэгээрэлэй габьяата
хүдэлмэрилэгшэ,
хэлээ бэшэгэй
эрдэмэй кандидат.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикин Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахамад редактор
А.Л.АНГАРХАЕВ.

Редакторийн түүфө д.Б.ГУРОДАРМАЕВА.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, Б.Г.БАЛЬЖИРОВ, М.В.КАЛАШНИКОВ, И.В.СМОЛИЯН (Буряад Республикины Правительство), А.С.КОРИНЕВ, Ц.Б.БАЛДАЕВ, В.Р.БУЛДАЕВ, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикин Арадай Хурал), Т.В.САМБЯЛОВА (генеральная директорийн 1-дэх орлогч), Г.Х.ДАШЕЕВА (редактор), С.Б.БАЙМИНОВА (харюусалгатай секретарь), В.Г.ГОМБОЕВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Л.В.ОЧИРОВА, Б.В.БАЛДАНОВ, А.Ф.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Хэбэлээдэй байшанай телефонууд: генеральная директорийн-ахамад редакторийн - 21-50-96, приёмный - 21-54-54 (факс), ген. директорийн 1-дэх орлогчоо - ахамад редакторийн орлогшины - 21-68-08, ахамад редакторийн орлогшины - 21-64-36, 21-33-61, секретариадай - 21-60-21; таанагууд: экономикийн болон политикийн - 21-63-86; сబий болон түүхийн - 21-54-93; «Морин хуур», «Вершины» журналну

Байгша ондо улад зоноо уран хурса бэлигээрээ баясуулжа, зүрх сэдыхэлыен баяжуулжа, бахархуулжа, урмашуулжа байдаг соёл, искуствын, литературын эрхим ажал ябулагшад түрэл республикингаа Гүрэнэй шанда хүртээн гэж «Буряад үнэн» сониндо мэдээсээ, Х.Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театртэй шагнагдаан бүлэг зонтой уншагшадаа танилсуулаа нэмдэг.

Гэр бүлүн жэл хадань өөнөдөр дэмжэдэг, үргэдэг наанайн хани нүхэр, урихүүгд, аша зээнэр тухайн бэшэнэн байнааби.

Литература, уран зохёолой оршондо мэдээж болонон, уянгата шүлэгүүдэй автор, Буряад «Есенин» гүүлэдэг, нилээд олон жэлдэ «Буряад үнэндэ» мантай суг хүдэлнэн, Яруунынгаа үзлийн хайхан Ульдэрэг тоонтотой, ехэ бэлигтэй поэт, журналист, тележурналист, баян үгээгээ уран зохёолши, Россин болон республикин Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, Россин болон республикин соёлой габьяатаа

худэлмэрилэгшэ, Монгол - Совет Хани барисаанай бүлгэмэй эмхидхэн конкурсын шангай лауреат Б.Н.Жанчипов республикингаа Гүрэнэй шанда хүртээн юм. Тийхэдэ хүгжмэй искуствадаа ехэ аша габьяатай, олон тоото классическа болон авторска хүгжмэти зохёолнуудай, зүрх сэдыхэл уяруулма хайхан дуунуудай автор, мэдээжэ композитор, «Эрхим дуун» гэхэн дуунуудай республиканска конкурснуудай оло дахин лауреат, Буряад Республикин Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ, «Алтаргана» гэхэн уласкоорондын конкурснуудай лауреат, тус конкурсын гимнны автор, Буряад Республикин искуствын габьяатаа ажал ябулагша П.Н.Дамирановтаа баал энэ жэлдэ республикин үндэр нэрээ зэргээ олгогдонон, Буряад Республикин Гүрэнэй шангай лауреат тэрээ болонон байна. Уншагшадаа уран бэлигтээ танилсуулжа, зүрх сэдыхэлэйн хубшэрэгэй дайруулан уяруулжа, урмашуулжа, баярлуулжа байдаг лауреадуудтаа үгээ угэл даа.

УРАН БЭЛИГЭЭ

ҮЛЗЫ ХЭШЭГТЭЙ УЛЬДЭРГЭНӨӨ ЭХИЛЭН...

Булад Намдакович ЖАНЧИПОВ, поэт, журналист, СССР-ий (России) Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, Монгол-Совет Хани барисаанай бүлгэмэй эмхидхэн конкурсын шангай лауреат, Россин болон республикин соёлой габьяатаа хүдэлмэрилэгшэ, республикин Гүрэнэй шангай лауреат:

- Түрэл республикингаа Соёлой министерствын түншлэгч, Улаан-Үдэдэ ажануудаг Ярууна нютагаархидайнгаа ашаар зохёолнуудайнгаа томоо з ботижиномуудые хэблэхэнэйнгээ түлөө республикингаа Гүрэнэй шанда хүртэхэндэе, түншлэгч зондоо, намайе дэмжэхэн комиссиин гэшүүдтэ ехэ баяр баясхалан хүргэн ябадагби. Илангаяа соёлой министр байнаа Владимир Борисович Прокопьев намай дэмжэжэ, з номдомни министерствэхээ 350 мянган түхэриг дамжуулнаандын бахархааб. Эрдэм хуралсалай министерствын бэрхэ мэргэжлэлтэ, нютагайни Жанна Чимитовна Дымчикова ехэ туналлаа. Тийгэжэ 3 ботижиномуудые, нэгэдэхидэн, «Уянгын аялга» гэхэн түрүүшний хуби соомни шүлэгүүдни, поэмэнүүдни, оршуулгануудни ороо. Хоёрдохи ботижиномуудые, «Тулгын галнууд» соёлшод, багшанар, эрдэмтэд, нэрэлжитэд, зондээж зонтой - үндэр түрэлтэ Далай ламатай, монгол космонавт Гуррагчаатай, академик-эрдэмтэдтэй хөөрэлдөнүүд, очерк, зураглалнуудни барлагдаба. Уншагшадай нонирхол татахаа Монголой Булган аймаг, Эрхүү, Тыва, мун Пензэ - Белинскийн, Лермонтовийн ажануудаар ябажан замаймни тэмдэглэлнүүд, 4-5 поэмэнни, мун үшөө олон очерк, зураглалнуудаа оруулжан байнааб. Эдэ замаймни оршол үгнүүдье ехэ бэлиг талаантай журналист, уран хэлэтэй, баян сэдыхэлтэй байнаа. Дондог Бальжинимаев бэшэнэн юм.

Үнгэрхэн апрель нарада республикинай Уран зохёолшодой холбооной (түрүүлэгшэн М.Р.Чойбонов) намайе республикин Гүрэнэй шанда дэбжүүлхэндэн, зууршалагдаан 5 хүнине илаандаа баяртай байнааб.

Нютагаархидaa ургэн дэгжээжэ, үргэн харгы замда үдэшэн байдаг, хүндэтэй дээрэ хүлээн агадаг тоонтооо - үлзы хэшэгтэй Ульдэрэг нютагхаа эхи аван, шүлэгүүдээ 1954-1955 онуудтаа бэшэжэ туршандаа. Эхин шүлэгүүд Ульдэрэгийн нургуулиимни ханын газетэдэ, аймагай «Сталинец», «Еравнинская правда» газетэнүүдтэ хэблэгдээ, эртынгээ шүлэгүүдий арбаадын энэ номдоо оруулаа.

Уридшалан гурбан согсолбори хэблэгдээ, нэрлэбэл, «Хээрийн сэсэгүүд» (1968 он), «Үүлэн шүхэр» (1972 он), «Сагаан толон» (1975 он) гэхэн суглуулбаринууд барлагдаа, хэлэ бэшэгэй эрдэмий докторнууд Цырен-Анчик Дугарнимаев, Валентин Баторович Махатов, хэлэ бэшэгэй эрдэмий кандидат Дашинима Доржиевич Доржиев гэгшэд поэмэнүүдийн, шүлэгүүдийн үндэрөөр сэгнэжэ, хайшаанан, хайн талынен «Үнэн» сониндомни тэмдэглэхэндэн баяртайб.

Эгээл түрүүн Зүүн-Ульдэрэгийн 7 жэлэй нургуулида нурахадамни, 4-дэхи классайм бэрхэ багша Даши-Ханда Аюшеевна Цыбеновагай, Цокто Номтоевич Номтоевой (тэр үедэ нургуулиин директор байнаа) наанай нүхэрэй «баян үгээтийш» гэж үбхэ хуландаа, зундаа хэхэн ажал, амаралта тухай бэшэхдэмни магтананин намдаа ехэ дэмжэлгэ болоо нааб даа. Ц.Н.Номтоевнай намдаа ехэ нургаал заабари үгдэг байгаа.

Мунёе Россидамнай Гэр бүлүн жал ябажа байна гээш. Захааминай аймагай Далахай нютагай Екатерина Ринчиновна - наанаймни хани нүхэр бүхы нахаараа математикин багшаар ажаллаа. Би өөрөө 12 жэлдэ Закаменска аймагай газетэдэ, нургуулида хүдэлэөб. 1961 ондоо намайе ехэ дэмжэхэн «Үнэндөө» хүдэлэөб, БГПИ дүүргэхэнэйнгээ үүлэлдэ дахинаа бусааб. Дэнсэмаа басагамнай БГПИ-гэй хэлэ бэшэгэй факультет дүүргээ, нургуулида багшалаа, Сеульска университет Солонгосто дүүргээд (тэндэ түлөөнгүй байгаад, нураад ерээ), БГУ-гайнгаа Зүүн зүгэй факультетдэг солонгос хэлэ заанаа. Сэргимаа басаганин, манай зээмнай ВСГТУ-гай III курсын оюутан, ерээдүйн экономист. Дэлгэр хүбүүмнай ВСГТУ-гай машина бүтээлгын факультетдэй 3-дахи курсын оюутан. Захааминай аймагай Нурута тоонтотой Наталья Николаевна бэримнай казначайтвэдэ ажаллаа. Эдэмнай 2 басагадтай: Дари ашамнай 3-дахи классай, харин Арюнамнай хүүгэдэй сэсэргилгэ ябана.

Гэр бүлүн жэл ябажа байна ха юм даа. Хүн замийн энхэ амгалан, олзотой омогтой, хайн хүмүүжэлтэй, бултанай баяр дэбэрэгжэ, хүн зоной түлөө ябахань болтогой! Улад замийн гурван урмар баяр түрүүлдэг уран бэлигтэнээ, уран зохёолшодоо гурэн түрэмнай, республикамнай хододоо дэмжэжэ, үргэжэ байхыен хүсэе!

- УЛАД ЗОНДОО

АРАДТАА АША ТУНАТАЙГААР...

Пурбо Найданович ДАМИРАНОВ, композитор, ирагуу хайхан дуунуудай автор, «Эрхим дуун» гэхэн эстрадна дуунуудай конкурсануудай оло дахин лауреат, «Алтаргана-2008» гэхэн уласкоорондын найндэрэй «Профессионал» гэхэн номинациар лауреат, республикин Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ, Буряадай искуствын габьяатаа ажал ябуулагша, республикин Гүрэнэй шангай лауреат:

- 2008 онимнай намдаа ехэ дэмбэрэлтэй, ехэ ашаа буйнайтэй жэл боложо байнаа гэхэ байнаа. Республикингаа 85 жэлэй ойн хүндэлээдэ бэшэгдэхэн, урид гаранаа дуунуудай дүнгээр нэгэдэхи нуури (Гран-при шанда композиторнууд соохоо мэдээжэ Базыр Очирович Цырендашиевийн хүртэө) эзэлхэндээ баярлааб. Байгшаа оной декабрийн 12-то олонийтэй уулзаха, республикингаа хүн зоной урда тоосоото концерт, алтан ойнгоо баяр үнгэрэхэ түсбэгтэй.

Тээвэрдээ Эрхүүгэй областъдо үнгэртэхэндэйн «Алтаргана-2008» гэхэн уласкоорондын найндэрэй конкурсдо мэргэжлэлтэ композиторнуудай дундаа 3-дахи нуури эзэлжэ, хайхан дипломдо, 20 мянган түхэриг мүнгэн шанда хүртэхэндэе, тийхэдээ «Эрхим радиоматериал» гэхэн номинациар илаан, түрүү нуури эзэлхэн, мун лэ гэе диплом, 50 мянган түхэриг мүнгэн шандаа Наталья Сультикова хани нүхэрэйнгээ түлөө ехэтэ баярлааб, хүхээб.

Октябрьин 1-дээ Хүгжмэй найндэртэдэгдэхээ. Нуулэй хэдэн жэлдэ хүгжээй искуствын, хүгжмэй нургуулинууда, хүгжмэй коллеждэй тоон хэрэгтэй, хоморий болонон ноотонуудай хүгжмэй суглуулбаринуудые, нэрлэбэл, О.Куницынай «Бурятская музыкальная литература», А.Прибыловэй «Пьесы для баяна», В.Усовичий «Новые пьесы для моих старых друзей» гэхэн согсолбориуудые Соёлойнгоо министерствын дэргэдэхи РУМЦ-ын туналамжаар хүгжмэти буридхэгш-редакторын боложо, үсөөнөөршие haas, барлажа гаргаади. Мунгэнэй ехэ хэрэгтэй хада оройдоол 200-200 хэнгээр хэблэгдэхэндийн голхормор байна, юуб гэхээ, бултанд хүртэхэгүй бушуу. Тийгээдэхье үндэхэн арадаймай, манай республикамнай композиторнуудай хүгжмэти зохёолнууд тон хэрэгтэй болонхай

байханин эли.

Тиймэхээ Агын бэлигтэй композитор Бато Бальжинимаевий дуунуудтай «Оюун нангин Агамнай» гэхэн гоё зурагтай гаршагтай ном июль нарада барлан гаргаади. Хамтадаа 1000 хэнгээр гарганаа баяртайди. Эсэгынгээ, бэлигтэй композитор, бэрхэ хүтэлэрилэгшэ байнаа Найдан Бадмацааныович Дамирановай «Сээзингэ» гэхэн, ехэ олон зоной дурсалгатай, фото-зурагуудтай, ноототой дуунуудтай, өөрийн гар бэшэлгэнүүдтэй номынэе республикингаа Соёлой министерствын түншлэгчээ болонон (167 мянган түхэриг үгтэө), соёлой министр ябажаа Владимир Борисович Прокопьевий дэмжэлгээр гоё гадартайгаар хэблэхэндээ досоомни баяр түрэнэ, зүгөөр өөрийнгээ ном (II хуби) гаргахаа гэхэдэмнай, мунгэ зөөрийн министерствээ үгтэхэнэе болионинь тон халаглаамаар. Тиймэхээ гансал дэмжэхэ спонсорнуудтаа, түншлэгчээдээ байнаа. «Миний Буряадни» гэхэн хүгжмэйнгээ ажалай, симфоническая, авторска хүгжмэй, дуунуудайнгаа түлөө байгаа ондо республикингаа Гүрэнэй шанда хүртэхэндэе урмашааб, баал баярлааб.

Ерээдүйдэ Композиторнуудайнгаа холбооной гэшүүдэй, суута композиторнуудай - Анатолий Андреевий, Юрий Ирдынеевий, Сергей Манжигеевий суглуулбаринуудые барлан гаргахаа туссэбүүд бий, зүгөөр ехэ мүнгэн хэрэгтэй. Хойт жэл бэлигтэй, мэргэжлэлтэ хүгжмэй шэнжэлэгшэдэй - Д.С.Дугаровай, О.И.Куницынай үндэр ойн баярнууд тэмдэглэгдэхээ.

Гэр бүлүн жэлдэ үри хүүгэдэйнай амжлалаа бидэндие баясулнаа. Мунхэ хүбүүмнай Америкэхэнэяа ерээ, морин хуур дээрэ наадлагдаг хүгжмэшэн, Аяна ашамни б наатай. Аяна басагамнай БГУ-даа аспирантуудаа (географическа экономико) нуураа. Бага Цыдынай ВСГАКИ-гай Зидахи курсын оюутан, ерээдүйн библиотекарь. Түмэн хүбүүмнай - Томск доо психолого нуураа, Эрдэмнай - «Байгалийн» театрай артист, морин хуур дээрэ наадлагдаг мэргэжлэлтэ хүгжмэшэн, Саранамнай 11-дэхийн классай нурагшаа.

Республикинай 85 ойн баярай жэлдэ, Гэр бүлүн жэлдэ түрэл Буряаднай налбаран мандахань болтогой! Гүрэн түрэмнай - республикинай Правительство, Арадай Хурал соёлдоо, мэргэжлэлтэ искуствадаа, композиторнуудтаа гол анхараласаа хандуулнаа, Буряад ороноо бүхы дэлхэгээр суурхуулжа байдаг артистнуудаа, театрнуудаа, ансамбльнуудаа мунгэ зөөреэр дэмжэжэ, туналжа байхаа зэрэгтэй гэжэ наагданаа, юуб гэхэдэ, аяар урда зуун жэлдэ, 30-50 онуудтаа декадануудтаа суурхан искуствы, литературын ажалшадаа хүнэр хүндээ сагта дэмжэхэ шадалтай байгаа бушуу? Удэр бүхэндэ шахуу Улаан-Үдэ хотомнай гоёл боложо байнаа. Зүгөөр Байгалийн дэргэдэяяшалтын, экономическая шэглэлэй онсо байдал (зона) байгуулха хэрэгтэй үндэхэн ишур, национальнаа бренд, дабтагдашагүй шэнжэ шанар харуулха, танилцуулхаа мэргэжлэлтэ соёл, искуствая, литератураяа мунгэ зөөреэр гүрэн түрэмнай дэмжээгүй наань, юун болохоб?! Тиймэхээ республикинай Правительство зүбөөр ойлгожо, үндэхэн соёл, искуствая дэмжхэеинь хүсэлдэе даа! Алтан ойнгоо баярта арадтаа аша тува хүргэн ажаллахаа хүсэлтэйб. Хүгжмэй найндэртэ бултандыа хайханин хүсэнэб, хүн бүхэндэ досоо хайхан хүгжмэй дуунууд зэдэлжэ байхань болтогой!